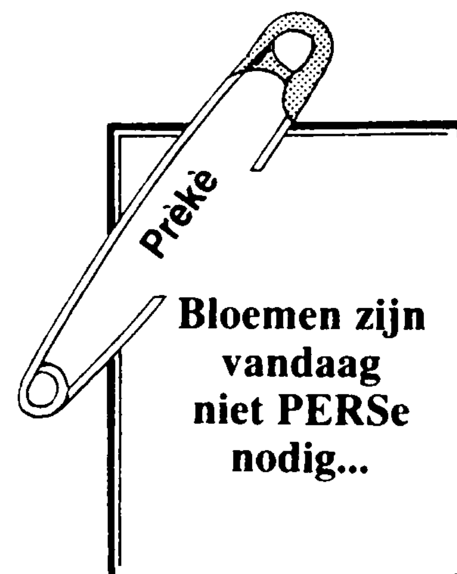
VANDAAG

TRINIDAD
...miljoenen...

107E JAARGANG — NO.: 202 ZATERDAG 1 SEPTEMBER 1990

AMIGOE

Bloemen zijn vandaag niet PERSe nodig...

Familie ambassadepersoneel terug

Nederlands konvooi onder weg van Kuwayt naar Baghdad

DEN HAAG - Een konvooi met twaalf Nederlandse vrouwen en dertien kinderen is vrijdagochtend vanuit Kuwayt naar Baghdad vertrokken. Zij worden begeleid door een Nederlandse man, zo heeft een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse zaken in Den Haag meegedeeld.

Het ministerie en de ambassades werken eraan dat alle Nederlanders die Iraq kunnen verlaten zo goed en zo snel mogelijk uit het gebied wegkunnen. Op dit moment is het meest waarschijnlijk dat als door de lucht kan worden gereisd, gebruik zal worden gemaakt van een vlucht van de Westduitse luchtvaartmaatschappij Lufthansa. Niet uitgesloten wordt dat ook andere luchtvaartmaatschappijen, waaronder Nederlandse, worden ingeschakeld.

Op Schiphol is vrijdagavond de echtgenote van de secretaris van de Nederlandse ambassade in Kuwayt, mevrouw Damoiseaux, aangekomen, samen met haar drie kinderen. Zij arriveerden uit de Turkse hoofdstad Ankara. Het viertal arriveerde in goede gezondheid, maar was uiterst vermoeid. Mevrouw Damoiseaux wenste bij aankomst de pers niet te woord te staan. In Iraq en Kuwayt zijn alle gezinsleden en partners van leden van de Nederlandse diplomatieke staf nu vertrok - ken.

Vliegen per oktober duurder

GENEVE - De grote internationale luchtvaartmaatschappijen hebben besloten hun regeringen te vragen de tarieven wegens de door de Golfcrisis gestegen brandstofkosten en verzekeringspremies met 5 tot 8 procent te mogen verhogen.

De Internationale vereniging van luchtvaartmaatschappijen IATA deelde in een verklaring aan het eind van een driedaagse bijeenkomst mee dat de hogere tarieven op 1 oktober zouden moeten ingaan. De vrachttarieven zouden met zeven procent moeten worden verhoogd. De maatschappijen hebben toestemming nodig voor een prijsverhoging van hun regeringen en zullen daarover spoedig een verzoek indienen, aldus de verklaring.

De KLM verhoogt per 1 oktober haar tarieven voor passagiersvluchten binnen Europa met vijf procent. De tarieven buiten Europa gaan die datum met zeven procent omhoog. De tariefsverhoging staat los van de toeslagen op prijzen voor tickets naar bestemmingen in het Midden-Oosten, waartoe de KLM al eerder besloot.

Franse admiraal:

Amerikanen actie-bereid

PARIJS - Het militaire potentieel van de Verenigde Staten in de Perzische Golf kwam vrijdag voor het eerst uit boven dat van Iraq. Dit zei de Franse admiraal Pierre Lacoste in een vraaggesprek voor de radio.

"Ik bespeur een ietwat dramatischer situatie dan een paar dagen geleden omdat het duidelijk is dat de bereidheid van de Amerikanen om te handelen toeneemt", zo zei Lacoste. "Aan de kant van Saddam Husayn zijn er echter geen fundamentele concessies voorhanden die de situatie kunnen ontspannen". "De internationale gemeenschap kan de verwondingen toegebracht door Saddam Husayn niet verdragen", zo zei Lacoste. "En in zo'n situatie gaat men of snel tot handelen over, en dat zal dan in de komende paar dagen gebeuren, of men stelt zich in op de lange termijn waarbij deze tweede optie als voordeel heeft dat de levens van de gijzelaars gered kunnen worden".

Vietnamees-Amerikaans overleg

■ *NEW YORK - De waarnemend delegatieleider van de Verenigde Staten bij de Verenigde Naties Kenneth Quinn (links) verwelkomde de Vietnamese ambassadeur bij de VN Trinh Xuan Lang bij diens komst naar de Amerikaanse missie. Het was de tweede gespreksronde tussen de VS en Vietnam over de kwestie Kampuchea.*
(AFP-satellietfoto)

Schooiers

WASHINGTON - De Amerikaanse strijdkrachten in Saudiarabie zullen niet als eerste de aanval openen op Iraq. Dat heeft Norman Scwarzkopf, de generaal van de VS-troepen in Saudiarabie, zaterdag bekendgemaakt.

"Valt Iraq niet aan, dan komt er geen oorlog", zo zei Schwarzkopf. "Maar als de Irakezen zo dom zijn om wel aan te vallen, dan zullen zij een verschrikkelijk hoge prijs betalen". De Amerikaanse generaal zei geen hoge dunk te hebben van de Iraakse militaire top. "De legerleiding in Baghdad bestaat uit een stelletje schooiers", zo liet hij weten.

Afghanistan zoekt steun

■ *NEW DELHI - De Afghaanse president Najibullah (links) nam afscheid van de Indische premier Vishwanath Pratap Singh (rechts) in het presidentiele paleis. De Afghaanse president is op zoek naar economische en diplomatieke steun voor zijn vredesvoorstellen ten aanzien van Afghanistan.*
(AFP-satellietfoto)

Rome bevriest benzineprijs drie maanden

ROME - De Italiaanse regering heeft de prijs voor een liter superbenzine voor drie maanden bevroren op het huidige niveau van 1.550 lire (Nf 2,35).

Stijgen de prijzen voor ruwe olie dan zal de accijns navenant worden verlaagd, zo heeft het kabinet bepaald. De maatregel moet de industrie verlichting bieden en de inflatie tegengaan. De prijzen in Italie zijn in augustus met 0,7 procent gestegen. De inflatie in de twaalf maanden tot en met augustus bedraagt 6,3 procent.

Wall Street: saaie dag

Beurzen: kalm

NEW YORK - Wall Street heeft na sluiting van de handel op vrijdag een van zijn saaiste dagen achter de rug.

Met een lang weekeinde in het vooruitzicht en weinig nieuws uit het crisisgebied van het Midden-Oosten sloeg de verveling onder de handelaren toe. De Dow Jones van de dertig belangrijkste fondsen sloot vrijdag met een plus van 21,04 punten op 2614,36. De handel was minimaal en bereikte een omzet van maar 96 miljoen aandelen. Donderdag was de invloed van het lange weekeinde al merkbaar en bedroeg de handel nog maar 122 miljoen aandelen.

De **Amsterdamse** effectenbeurs heeft de week wat lager afgesloten bij een rustige handel. Individuele fondsen kwamen in beweging onder invloed van halfjaarcijfers, maar het algemene beeld was kalm bij gebrek aan schokkend nieuws van buiten. Ook op de belangrijke Europese beurzen was het een kalme dag. **Londen** ging iets omhoog, **Frankfurt** eindigde wat lager.

VN EN IRAQ PRATEN VERDER

Londen en Washington onwrikbaar tegenover Jordaans plan

In Golf-crisis geen doorbraak

AMMAN - Alle drukte op diplomatiek niveau om de Golfcrisis in goede banen te leiden heeft vrijdag nog niet tot resultaten geleid. De besprekingen tussen secretaris-generaal Javier Perez de Cuellar van de Verenigde naties en de iraakse minister van Buitenlandse zaken, Tareq Aziz, in de Jordaanse hoofdstad Amman, zouden vandaag (zaterdag) worden voortgezet. De Jordaanse koning Hussein was vrijdag in Groot-Brittannie, waar hij premier Margaret Thatcher een mogelijke oplossing voorhield: een gelijktijdige terugtrekking van de internationale troepenmacht uit de Golf en van de Iraakse troepen uit Kuwayt en vervanging door een Arabische vredesmacht. Daarna zouden onderhandelingen tussen Kuwayt en Iraq kunnen beginnen.

Premier Thatcher, die zich telefonisch met de Amerikaanse president George Bush had voorbereid op haar gesprek met de Jordaanse vorst, was echter onwrikbaar. Zoals haar officiele woordvoerder het uitdrukte: "hun meningen over oorzaak en aanpak van de crisis lagen ver uiteen". Hussein verklaarde na afloop van zijn bezoek aan Downing Street nogmaals dat Jordanie zich zal houden aan de VN-resoluties over het handelsembargo tegen Iraq.

Na afloop van de ontmoeting van vrijdagavond met Perez de Cuellar in het konklijk paleis in Amman verklaarde Aziz hem duidelijk gemaakt te hebben dat Iraq voorstander is van een vreedzame oplossing en niet op oorlog uit is noch de bedoeling heeft de spanning in het gebied op te voeren. Volgens Aziz zoekt Iraq naar alle mogelijkheden om de crisis te bedwingen. Er moet een Arabische oplossing voor de crisis komen, aldus Aziz. Hij zei bijzonder ingenomen te zijn met het gesprek met Perez de Cuellar, die naar zijn zeggen "meer dan welkom" is in Baghdad. Hij zei er niet bij of Perez de Cueller inderdaad naar de Iraakse hoofdstad zal gaan.

Perez de Cuellars gespreksonderwerpen met Aziz zijn bepaald door de Veiligheidsraad. Over de VN-resoluties valt niet te onderhandelen. Perez de Cuellar kan er slechts bij Iraq op aandringen dat Iraakse troepen Kuwayt moeten verlaten en de buitenlandse gijzelaars moeten vrijlaten.

HERSTELBETALING

In de Egyptische hoofdstad Cairo kwam vrijdag de Arabische liga bijeen, zij het dat acht van de 21 leden verstek hadden laten gaan. De liga eist nu ook Iraakse herstelbetalingen aan Kuwayt en schadevergoeding aan zijn burgers, zo werd gemeld door het Egyptische persbureau MENA.

De Arabische ministers veroordeelden opnieuw de Iraakse invasie in Kuwayt en herhaalden hun eis tot onvoorwaardelijke terugtrekking van Iraakse troepen uit Kuwayt, tot vrijlating van gijzelaars en de terugkeer van de regerende familie in Kuwayt. Tevens veroordeelden zij het Iraakse optreden tegen de ambassades in Kuwayt.

LIBIE VOLDAAN

Bahrayn en zelfs Libie verklaarden zeer ingenomen te zijn met het verloop van de bijeenkomst. De Libische vertegenwoordiger verklaarde: "Wij hebben alles bereikt wat we wilden". Aan de zitting, die op voorhand als "illegaal" was bestempeld door Iraq, namen behalve de gastheer Egypte deel Bahrayn, Djibouti, Qatar, Kuwayt, Libanon, Libie, Marokko, Oman, Saudiarabie, Somalia, Syrie en de Verenigde Arabische emiraten.

Hoe graag men het ook anders zou zien, de Kuwaytse minister van Buitenlandse zaken in ballingschap, sjeik Sabah Al-Ahmed Al-Sabah, verklaarde vrijdag na afloop van de eerste gespreksronde van de Arabische liga dat er voorr alsnog "geen Arabische oplossing bestaat". Dit strookt geheel met de woorden van president Bush die vrijdag verklaarde dat de Arabische leiders "nog geen" specifiek plan ontwikkelen".

ENIGE OPLOSSING

Toch wordt een "Arabische oplossing" door de Sovjetunie de enige mogelijke geacht. Dat verklaarde vrijdag de woordvoerder van de Sovjet-minister van Buitenlandse zaken, Gennadi Gerasimov, voor de Amerikaanse televisie. Hij pleitte ervoor extra druk op de Arabische wereld uit te oefenen om "de vrede in het gezin" te herstellen. En een Westerse militaire interventie, aldus Gerasimov, zou heel gevaarlijk zijn en een boemerang-effect hebben.

Argentinië wil verder bezuinigen

BUENOS AIRES - De Argentijnse regering wil nog meer bezuinigen om zo de inflatie te kunnen bedwingen.

De Argentijnse minister van Economische zaken, Erman Gonzales, maakte vrijdagavond een aantal maatregelen bekend zoals een sterke verhoging van de elektriciteits- en gasprijzen en ontslagen bij de verschillende staatsondernemingen. De prijzen van elektriciteit en gas gaan met meer dan twintig procent omhoog. De benzinenoteringen trekken, na een stijging van twintig procent begin augustus door het duurder worden van de olie, vrijdag nog eens met 25 procent aan.

BEGROTINGSTEKORT ONGEKEND

Brits rapport op verzoek van EG uitgebracht:

Aanpassing economie Suriname zeer pijnlijke mammoet-taak

PARAMARIBO - De wisselkoers aanpassen, algemene subsidies stopzetten, het ambtenarenapparaat saneren, het begrotingstekort terugdringen, nieuwe belastingmaatregelen treffen en verliesmakende staatsbedrijven afstoten. Dit is het ingrijpende advies van Britse deskundigen die door de Europese Gemeenschap zijn aangetrokken om een aanpassingsprogramma voor de Surinaamse economie te ontwerpen. Het ochtendblad De Ware Tijd wist vrijdag de hand te leggen op het rapport.

De deskundigen van het Britse adviesbureau Coopers and Lybrand noemen het saneren van de Surinaamse economie een "mammoet-taak die zeer pijnlijk zal zijn". De deskundigen noemen het begrotingstekort in Suriname "het ergste in de wereld, rekening houdend met het nationaal inkomen".

De Surinaamse regering moet binnen enkele weken aangeven of ze het met de aanbevelingen eens is. Alleen dan zal de EG, die het economische aanpassingsprogramma helpt opstellen, haar werkzaamheden voortzetten. Sanering van de Surinaamse economie is tevens voorwaarde voor financiele hulp van de EG. In oktober moet de studie worden voortgezet.

Suriname koos voor het opstellen van een aanpassingsprogramma door de EG, omdat deze meer dan andere internationale organisaties aandacht zou besteden aan de sociale gevolgen van sanering van de economie. Vicepresident Henck Arron zei in juli, toen de adviseurs Suriname bezochten, dat sociale scheefgroei moet worden voorkomen. Volgens hem zou de regering niet met een aanpassingsprogramma moeten wachten tot het moment waarop men zou ervaren dat "de prijs voor aanpassing zeer pijnlijk hoog zou zijn".

De regering heeft nog niet op het tussentijdse rapport gereageerd. De Surinaamse deskundigen, die met de commissie samenwerkten, zouden het wel eens zijn met de voorgestelde "noodzakelijke, pijnlijke", maatregelen.

President Ramsewak Shankar zal maandag in het parlement het economische beleid voor 1991 uiteenzetten bij de indiening van de begroting voor volgend jaar.

Overheid en FKP krijgen pluim

R.K. Schoolbestuur tevreden over onderhoud van scholen

WILLEMSTAD — Het Rooms Katholiek schoolbestuur is tevreden over de manier waarop de overheid de afgelopen jaren zich heeft ingezet voor het groot onderhoud van de schoolgebouwen. Sinds de overheid in 1986 de Fundashon Kas Popular heeft belast met het onderhoud van de scholen is er goed werk geleverd, zo meldt een persbericht van het r.k. schoolbestuur.

Van verschillende kanten wordt er veel commentaar gegeven op de fysieke staat waarin de schoolgebouwen verkeren. Het r.k. schoolbestuur wil deze kritiek via het persbericht weerleggen.

De verschillende schoolbesturen (rooms katholiek, openbaar, protestant, christelijk, advent en humanistisch) zijn zelf verantwoordelijk voor het onderhoud van de gebouwen, maar het geld ervoor ontbreekt. De overheid moet daarom met geld komen, maar omdat ook de overheid niet over fondsen beschikt, kon het onderhoud aan de schoolgebouwen niet worden uitgevoerd.

In 1986 heeft de overheid de Fundashon Kas Popular het onderhoud aan de schoolgebouwen toebedeeld. De financiën hiervoor kwamen van de eilandelijke overheid en van deze som geld is het onderhoud aan de gebouwen afhankelijk. "De schaarsheid aan fondsen van de regering in overweging genomen, heeft de F.K.P. een goede job geleverd", zo stelt het r.k. schoolbestuur. "Er is een werkplan opgesteld voor het werk dat gedaan moet worden en welke prioriteiten er zijn. Op die manier zijn er van de scholen die onder het r.k. schoolbestuur vallen de volgende gebouwen opgeknapt: de St. Jozef Mavo, het Niewindt college, het Maria Immaculata Lyceum, de Technische School Jan Ruimers, de Agnes Kleuterschool, de Maria Goretti kleuterschool, het Canisius College, het gymnastieklokaal van het Maria College en het Berg Carmel College."

Het r.k. schoolbestuur is zich bewust dat er nog een heleboel scholen voor een opknapbeurt in aanmerking dienen te komen, maar het bestuur verwacht dat over een paar jaar alle gebouwen weer in goede staat zijn. "Wij willen F.K.P. en de overheid publiekelijk bedanken voor de manier waarop het onderhoud aan onze gebouwen is gerealiseerd", aldus het persbericht dat vervolgt met de statement: " wat winnen we met negatieve kritiek, we kunnen onze energie beter gebruiken en effectief helpen en samenwerken voor een beter Curaçao."

Model Miss Curaçao

■WILLEMSTAD —*In het Caribbean hotel vond gisteravond een geslaagde modeshow 'Solo Donna' plaats met lokale en buitenlandse modellen. Speciale 'guest model' was niemand minder dan miss Curacao, Jacqueline Krijger (links). De dames hadden mooie creaties aan van allerlei beroemde internationale modehuizen.*

Dankzij Nederlandse "hulp":

Belastinginkomsten zullen op St Maarten toenemen

WILLEMSTAD — Met de komst van een zestal Nederlandse ambtenaren naar St. Maarten, die technische bijstand aan de belastingdienst gaan geven, zullen de belastinginkomsten van St. Maarten toenemen en zal de financiële positie van het eiland verbeteren, zo verwacht de Centrale Regering.

Begin augustus zijn op St. Maarten zes ambtenaren van 's Rijks belastingdienst aangekomen die voor een periode van drie jaar door Nederland zijn uitgezonden. Dit gebeurt in het kader van afspraken over technische bijstand die in september vorig jaar zijn gemaakt met de Nederlandse regering.

De inspectie der belastingen op St. Maarten kampt sinds jaren met een tekort aan kaderpersoneel, met als gevolg dat de financiële positie van het bovenwindse eiland verslechterd is door een achterstand in de produktie van belastingaanslagen. De inspectie der belastingen op Curaçao heeft jarenlang bijstand verleend, maar dit ging ten koste van de organisatie daar en de liquiditeitspositie van Curaçao.

Een van de uitgezonden ambtenaren, G. Schaafsma, zal de komende drie jaar als hoofd van de inspectie op St Maarten fungeren. In Nederland was Schaafsma hoofd van de inspectie der belastingen in Utrecht. Hij zal zich de komende drie jaar voornamelijk toeleggen op verbetering van het functioneren van de inspectie, het technisch begeleiden van het huidige personeel en intensivering van de produktie van aanslagen.

WILLEMSTAD — Een vrouw aan de Kaya Gibarasol riep de politie te hulp omdat zij regelmatig mishandeld zou worden door de man met wie zij samenwoont. Zij heeft al eerder aangifte gedaan van bedreiging en mishandeling bij de recherche. De man is aangehouden en overgebracht naar het Bureau Recherche.

Perikelen van een persfotograaf

WILLEMSTAD.- Het leven van een persfotograaf gaat niet altijd over rozen. Dat ondervond Amigoe-fotograaf Ken Wong deze week toen hij probeerde een mooie overzichtfoto te maken van de drukpers. Hij ging daarvoor op een drum met drukinkt staan die niet goed was afgesloten, en zakte prompt in de zwarte blubber. Het resultaat ziet U op deze foto gemaakt door collega Solange Isselt.

Installatie Tourism Advisory Council

WILLEMSTAD —Op maandag wordt de Tourism Advisory Council geïnstalleerd. Dat zal gedaan worden door de voorzitter van de Curacao Tourism Devlopment Foundation, toerisme-gedeputeerde Ruben Page.

Deze toerisme-adviesraad krijgt als taak de toersime ontwikkelings stichting alsook het toerisme ontwikkeling bureau van advies te dienen, terwijl het ook een klankboordfunctie zal hebben voor die beide instanties.

Alle bij het toerisme betrokken instellingen werden benaderd om iemand in de adviesraad af te vaardigen.

Na de installatie van de raad voklgt de eerste vergadering ter vaststelling van verschillende procedurele zaken, gevolgd door een cocktail party. Een en ander vindt plaats in het ITC.

Aldus een schrijven van p.r. man Adoptie van de Tourism Development Foundation.

President Hoge Raad houdt UNA- diësrede

WILLEMSTAD —De president van de Hoge Raad der Nederlanden, mr S. Royer, zal op vrijdag 7 september de diësrede uitspreken ter gelegenheid van de opening van het nieuwe academisch jaar van de UNA. Titel van zijn rede: "De Hoge Raad overbelast."

De jaarrede wordt uitgesproken door UNA- rector magnificus dr Valdemar Marcha.

Na het officiële gedeelte volgt een borrel op de patio van de UNA, zo blijkt uit de uitnodiging.

■*Op de foto van rechts naar links: John Lynch, Allicon Barnet, Sam James (general manager Gran Lido Hotel), Raymond F. Austin (regional sales Panam Caribbean, Dwight Hendrickson, Flavia Marples (division sales director Latijns-Amerika), Arturo Jesurun (vertegenwoordiger Nederlandse Antillen, Aruba en Suriname).*

Verkoopresultaten 7.7% boven prognose

Panam-verkeer in regio toont stijgende lijn

WILLEMSTAD — Panamerican World Airways (Panam) nv heeft in het eerste halfjaar 1990 een groei geconstateerd in het luchtverkeer op bestemmingen in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied.

Dit werd recentelijk bekendgemaakt tijdens een bijeenkomst van de marketinggroep voor het Caribisch gebied in Negril, Jamaica. Nieuwe luchtverbindingen, die tot stand zullen komen met ingang van 28 oktober zijn tussen Miami-Aruba-Curaçao, Miami-Belize, Miami-El Salvador, Miami-Hondura en Miami-Managua (Nicaragua). Zo deelde Dwight Hendrickson mee aan de meer dan de 56 Panam's functionarissen die zowel voor het hoofdkantoor uit New York als Latijns-Amerika aanwezig waren in het Gran Lido Hotel om de doelstellingen en marketingstrategie voor het resterend gedeelte van 1990 te bespreken.

Hendrickson had een speciaal 'corporate message' van de president-directeur Tom Plaskett, die de marketingfilosofie uit de doeken deed om Panam een maatschappij te maken die helemaal georiënteerd is op de behoeftes van de klant. Hiertoe zal Panam 250 miljoen dollar investeren. Daarmee zullen de volgende projecten worden gefinancierd: vlootvernieuwing, kwaliteitsopvoering van boordgerief, hogere voedselkwaliteit, modernisering van Panams luchthavenfaciliteiten en in dienst nemen van extra stewardessen en grondluchthavenpersoneelen technische werktuigkundigen.

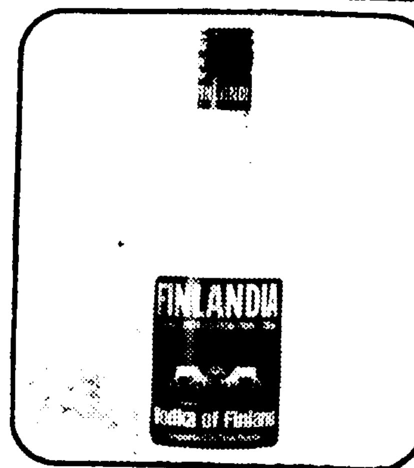
De waarnemend directeur van de Jamaica Tourist Board, John Lynch, deelde mee dat Jamaica haar marketing-promoties in Latijns-Amerika zal opvoeren met meer reclame, nu daar Panam weer naar Jamaica vliegt. Hendrickson feliciteerde de groep met hun verkoopresultaten van 1990, die in de eerste zes maanden voor de Latijnsamerikaanse afdeling 7.7 procent boven het gestelde was. Mexico en Midden-Amerika hebben de hoogste cijfers behaald met een groeigemiddelde van 12.5 procent. Bovendien waren deze resultaten gepaard met de hoogte inkomenscijfers in juni, die de hoogste waren in de geschiedenis van Panam.

Tevens werd afgesproken om ooit extra nieuwe nonstop vluchten te beginnen naar de belangrijke steden in Latijns-Amerika. Eind juni begon de Panam met tweewekelijkse vluchten met Airbus A310-300 nonstop tussen Miami en Santiago de Chile.

De nieuwe luchtvaartovereenkomst tussen Brazilië en de Verenigde Staten geven Panam het recht om vijf additionele vluchten te vliegen en de maatschapij evalueert om dit te gaan doen voor het einde van het jaar. Panam heeft haar dagelijkse vluchten-aantal tussen Miami-Los Angeles en Houston tot drie verhoogd. Tussen Miami en Newark wordt momenteel tweemaal dagelijks gevlogen, terwijl dit op 15 december 1990 driemaal zal worden. Door deze additionele diensten krijgt Panam aan het einde van het jaar meer dan honderd vluchten per dag uit Miami, waardoor zij de grootste carrier uit Miami wordt.

Tijdens de conferentie heeft het Gran Lido Hotel tezamen met de Jamaica Tourist Board een receptie aangeboden aan de Panam-functionarissen en waar Allison Barnett (Miss Jamaica 1987) ook acte de présence gaf.

AGENDA CURAÇAO

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 82222 op te bellen.

CENTRO MEDICO STA ROSA
Sta Rosaweg 327, tel.: 672300/676666; openingstijden zaterdag en zondag van 08.00-24.00 uur -

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS
voor wijkverpleging 'Prinses Margriet': consultatiebureaus te Sta Maria: tel.: 82344, 82412 en 82947; Montagne Abao: tel.: 673711 en Kaya Fensu (Koraal Specht): tel.: 618577; hoofdkantoor te Sta Maria 17, kantooruren van 07.00-12.30/13.00-17.00 uur. Na 17.00 uur bereikbaar: zuster Chapman, tel.: 370029.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15, tel.: 44231/44232; geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Liket, tel.: 80139, pageboy 027-053 b.g.g. 43838.
kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141, tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft Liket, tel.: 80139.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 44510, 691343, 691683 en 691838; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere woensdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
Fontein 35, tel.: 648077: open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster van Herwijnen, tel.: 642798 b.g.g. 601760.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
1 september 1990 vanaf 08.00 uur tot 3 september 1990 om 07.00 uur:
Dokter Braam, Spreekkamer: Marie Pompoen, tel.: 615265; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 78425 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
31 augustus 1990 vanaf 17.00 uur tot 1 september 1990 om 24.00 uur:
Dokter Braakman-Bonder, Spreekkamer: Kas Chikitu, tel.: 623550; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 671313 b.g.g. 89266/89337.
2 september 1990 vanaf 00.00 uur tot 3 september 1990 om 07.00 uur:
Dokter Goilo, Spreekkamer: Van Leeuwenhoekstraat, tel.: 624113; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 615958 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor de patienten van de artsen: Swart, Goilo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession).

DERDE DISTRICT BANDABAO
31 augustus 1990 vanaf 17.00 uur tot 3 september 1990 om 07.00 uur.
Dokter Spong, Sentro Mediko Tera Cora, tel.: 648700; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 87004 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucacius, Spong en Tweed).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

APOTHEKEN

WEEKEINDDIENST ZATERDAG

Otrobanda
Gosie, Gosieweg 90-A (Las Vegascentrum), tel.: 79744.
Punda
Plasa, De Ruyterkade 36, tel.: 615519/615545.

ZONDAG

Otrobanda
Union, Breedestraat 137, tel.: 623575/625837.
Punda
del Pueblo, Sha Caprileskade 7-A, tel.: 612444/612555.

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS

1 september: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 125.
2 september: R.J. Grüning, Patrijsweg 9.

HEEFT U hulp nodig bel SOS 127.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. aangetekende stukken één uur van te ren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag 10.45 en 17.00 uur.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 855 openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 voor spoedgevallen tel.: 85917.

DIERENASIEL
kantooruren maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 10.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: 614 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

TONEEL
20.30 uur 'Tres hòmber ku malahempi' gebracht door toneelgroep Arteproba o.l.v. Anthony Jamanika - Cenro Pro Arte, Schouburgweg z/n.

LANDHUIS BRIEVENGAT
20.30 uur optreden van de Dominicaanse merengue-zanger Sergio Vargas en Expl sivos.

PETER STUYVESANT COLLEGE
19.00 uur start avondwandeling door het Christoffelpark.

ZONDAG

AKADEMIA DI ARTE DI KORSOU
t/m 2 september dagelijks van 09.00-12.00 uur; dinsdag, woensdag en donderdag ook van 19.00-22.00 uur gelegenheid tot bezichtiging expostie van kleiwerken gemaakt door de Venezolaanse beeldhouwer Omar Zárraga - Roodeweg 7-A.

TONEEL
20.30 uur 'Tres hòmber ku malahempi' gebracht door toneelgroep Arteproba o.l.v. Anthony Jamanika - Cenro Pro Arte, Schouburgweg z/n.

SOLTUNA
10.00-16.00 uur 'open house' - Bacufal.

LANDHUIS ASCENCION
10.00-14.00 uur 'open house'.

BEACH SEAQUARIUM
14.00 uur optreden van de Dominicaanse merengue-zanger Sergio Vargas en Happy Peanuts - Bapor Kibrá.

MAANDAG

TOERISTENSCHIP
09.00-18.00 uur 'Carla Costa' (SJU).

GALLERY '86
t/m 22 september maandag t/m zaterdag van 09.00-12.00 uur; 's middags op afspraak (tel.: 613417/76530) expositie van Norbert Huygen (aquarellen) en Hortence Brouwn (beeldhouwwerk) - Bloksteeg z/n (Punda).

INFOSCAR
t/m 16 september expositie van schilderijen gemaakt door de Costaricaanse schilderes Maria Moris - Hoogstraat 32 (1ste verdieping).

AKADEMIA DI ARTE DI KORSOU
08.00-12.00/19.00-22.00 uur expositie van werken gemaakt door Watty de Lannoy -Roodeweg 7-A.

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

GEREFORMEERDE KERK

Arowakenweg
08.30 uur ds J. Glas (HA, Pap.);
17.00 uur ds J. Klapwijk (HC 21).
Seru Fortuna
10.00 uur ds J. Glas (HA).
Buena Vista
08.30+19.00 uur ds J. Klapwijk.
Santa Rosa
10.00+19.00 uur ds W.J. Keesenberg.

NOACH-KAPEL

zaterdagavond
19.00 uur kerkdienst (Ned.) - Marinebasis, Parera.

* * * * * * * * * * * *

Onderweg naar een autonoom Curaçao...

Op de foto vlnr (zittend): Frank Rozendal, bestuurslid DP, Don Martina, MAN-leider, Maria Liberia-Peters, PNP-leider, Tolinchi Pietersz (FOL-leider), George Hueck (SI/FOL-leider) en Chin Behila, leider van Nos Patria. De volgende mensen kijken staande toe (vlnr): Mayra Coffie (MAN), Ronchi Bracelly (PNP), Ulrico Schotborgh (SI), Lelia Peternella Pieters Kwiers (PNP), Gerard Tellers (MAN), Winston Lourens (MAN), Rufus McWilliam (PNP). Een en ander gebeurde in de bibliotheek van de Staten.

Politieke partijen: Nu op naar een autonoom Curaçao

WILLEMSTAD — De leiders (of hun vervanger) van de zes Curaçaose politieke partijen in de Staten hebben gisteren schriftelijk - in een brief aan de Eilandsraad van Curaçao - hun streven vastgelegd op korte termijn een zelfstandige positie voor Curaçao in het koninkrijk te bewerkstelligen. Dat, met name omdat de staatkundige herstruktering niet werkbaar bleek en een autonome positie voor CuraçAo op verschillende gebieden voordelig zal blijken.

"De politieke partijen constateerden na ampele besprekingen dat het niet langer gewenst is vast te houden aan het streven naar een staatsrechtelijk verband van de Antillen," zo geven Maria Liberia-Peters (PNP), Don Martina (MAN), Frank Rozendal (DP), George Hueck (SI), Tolinchi Pietersz (FOL) en Chin Behilia (Nos Patria) te kennen. Wil Curaçao zich op een optimale manier ontwikkelen, dan is de keuze vóór een zelfstandige positie binnen het koninkrijk de meest geëigende stap, zo laten de partijleiders in een brief aan de Eilandsraad van Curaçao weten.

"Met de keuze voor deze nieuwe positie (...) is niet geopteerd voor de uiteindelijke uitoefening van het zelfbeschikkingsrecht voor Curaçao, zulks is immers nu niet aan de orde," vervolgt het schrijven.

Deze keuze voor Curaçao als land binnen het koninkrijk betekent dat het eiland Curaçao door het hebben van slechts één bestuurslaag, maar dan in het huidige verband, in staat zal zijn een meer effectief en efficiënt beleid te voeren op het sociaal-economische, het financiële en op het politieke vlak.

De gezamenlijke politieke partijen staan een samenwerkingsverband met de zustereilanden voor, die op een andere juridische leest geschoeid zal dienen te worden dan de huidige, uiteraard indien ze dat wensen.

De partijen melden voorts, van oordeel te zijn dat de Eilandsaad, alvorens zich uit te spreken over een staatkundige keuze zoals de politieke partijen voorstaan, op niet al te lange termijn een referendum aan de bevolking dient voor te leggen. "Het spreekt voor zich dat de bevolking van Curaçao haar keuze zal dienen te maken nadat zij op een gedegen en objectieve manier hierover is voorgelicht."

"De voornoemde politieke partijen verzoeken u met de toekomstige positie van Curaçao rekening te houden met het boven ingenomen standpunt en een te houden referendum, onderwerpen van bespreking te doen in uw raad en de daartoe ingestelde overlegorganen," zo wordt de brief besloten.

Daarin wordt overigens ook melding gemaakt van de Ronde Tafel Conferentie van 1983, waar besloten werd dat de overgebleven 5 Antilliaanse eilanden binnen een periode van twee jaar na Aruba's vertrek zouden komen tot een herstrukturering. Dat is dus niet gelukt.

Zoals bekend was de DP van Curaçao de laatste en de PNP de eerste Curaçaose partij die pleitte voor een autonome positie van Curaçao in het koninkrijk. Hoewel zulks in de brief aan de raad niet met zoveel woorden gesteld wordt, doelt men op een status aparte à la Aruba. Die Arubaanse status aparte zal, zo besloot de Nederlandse regering enige maanden geleden, niet per sé in 1996 hoeven leiden tot de onafhankelijkheid van Aruba, maar min of meer een permanent karakter kunnen dragen, indien Aruba dat wenst.

Brand

WILLEMSTAD — Een patrouille van het bureau surveillancedienst Otrobanda is vrijdagmiddag uitgerukt naar een bouwvallig perceel, een drugspand, aan de Gast Huisstraat dat in brand zou staan. Het perceel was gevuld met vuil dat gedeeltelijk in brand stond. In verband met het gevaar voor uitbreiding en het risico voor derden werd de hulp van de brandweer Mundo Nobo ingeroepen om de brand te blussen.

Steekpartij

WILLEMSTAD — De patrouille Rio Canario werd afgelopen nacht naar Kaya Airu geroepen voor een vechtpartij met kapmessen. De 29-jarige R.A.J. en de 24-jarige A.A. hadden een woordenwisseling waarbij R.A.J. een kapmes trok en A.A. in zijn rechterarm stak. Hij is per ambulance naar het St. Elisabethziekenhuis gebracht. De dader werd aangehouden en aan de recherche overgedragen voor verder onderzoek.

Telecommunicatie songfestival

WILLEMSTAD — De medewerkers van Landsradio en Setel nv organiseren op 28 september een songfestival, waarbij zangers van beide telecommunicatiebedrijven zullen deelnemen. Tevens zal er een folkloristische dansvoorstelling plaatsvinden, die door het personeel van die instellingen wordt gepresenteerd. Dit evenement wordt gehouden in het Caribbean Hotel en begint om acht uur 's avonds.

Verkeerscontrole

WILLEMSTAD — De politie en personeel van de S.K.S. hebben vrijdag een verkeerscontrole gehouden op de kruising F.D. Rooseveltweg/Jan Noordduynweg/Winston Churchillweg. Hierbij hebben 24 bestuurders een bon gekregen wegens rijden door rood licht. In de binnenstad werden 10 bestuurders op de bon geslingerds wegens parkeren in een stop- of wachtverbod en op het trottoir. De controle-actie duurt nog voort.

WILLEMSTAD — Op dinsdag 4 en dondedag 6 september wordt in het Stadion Antoine Maduro aan de Dr Maalweg het Coopers & Lybrand voetbaltoernooi georganiseerd. Aan dit vriendschappelijk toernooi wordt deelgenomen door teams van CITCO, Pierson Heldring & Pierson, KLM-Nederland en Coopers & Lybrand Dijker Van Dien Accountants. De aanvang van de wedstrijden is op beide avonden om zeven uur. De finale wordt gespeeld op donderdagavond om half negen.

COMMENTAAR

Onbegrijpelijk

CURACAOSE POLITICI, óók eensgezinde Curaçaose politici, zijn soms onbegrijpelijke wezens. Zo nu en dan denkt de kiezer hen door te hebben, hun politieke gedachten wereld te kunnen binnendringen, maar keer op keer blijkt dat toch weer onmogelijk.

Een van de vreemdste politieke zetten van de laatste tijd is de ondertekening, gisteren, van de brief aan de Eilandsraad waarin alle partijen van Curaçao die zitting hebben in de Staten zich uitspreken voor een autonoom Curaçao in het koninkrijk.

Dat de partijen, vier jaar na het ingaan van de Status Aparte van Aruba en twee jaar nadat de herstrukturering van de Antillen van vijf had moeten geschieden, tot een dergelijk standpunt komen lijkt op zich niet verwonderlijk: De PNP nam het voortouw, de SI/FOL bleek ook sinds de oprichting drie jaar geleden, Curaçao op eigen benen te willen zien terwijl recentelijk ook de MAN en de DP inzagen dat hun aanvankelijke wensen, het behoud van één Antillen, achterhaald, mogelijk zelfs "ouderwets" zijn. En je wint er blijkbaar geen verkiezingen mee.

Nu is het dan zover dat de Curaçaose partijen overeenstemming hebben bereikt over de staatkundige toekomst van dit eiland, een nogal belangrijk onderwerp.

In de bibliotheek van de Staten werd de brief aan de Eilandsraad ondertekend. De leiders hielden een praatje

Dezelfde politici - in de regering en de oppositie - die de media zo vaak voor zoveel ronduit onbelangrijke zaken bij elkaar roepen - vonden het in dit geval niet nodig een persconferentie te beleggen. Men sprak de camera's van de voorlichtingsdienst van de regering om de beurt aardig toe en men hield een mooi politiek praatje. Eensgezind of niet, volgend jaar komen de verkiezingen er weer aan, niet waar?

Waarom gisteren niemand en voor de meest onbenullige zaken wèl iedereen moet komen opdraven is niet duidelijk. Misschien was de politieke solidariteit zo groot dat geen "buitenstaanders" geduld werden. Misschien hadden de dames en heren haast en was er geen tijd voor moeilijk te beantwoorden vragen. Misschien wilden ze de journalisten nóg een persconferentie besparen, aan de vooravond van de Dag van de Pers.

Mogelijk heeft dit onbegrijpelijk optreden te maken met vervelende vragen, die deze 'speciale gelegenheid' zouden hebben veranderd in een ietwat genante vertoning. Vragen als 'Zou het niet beter zijn geweest eerst de mening van de bevolking af te wachten en in elk geval te beginnen met een gedegen informatiecampagne?' Waarover? Ja, dat weten de politici misschien zelf nog niet. Een Status Aparte zoals Aruba die heeft? Een andere vorm van autonomie? Waarom niet de komst van minister Hirsch Ballin afwachten? Hij is immers over twee weken in Willemstad.

Misschien wel daarom die haast.

Voor alle duidelijkheid: In de brief aan de Eilandsraad wordt melding gemaakt van het houden van een referendum en een voorlichtingscampagne. Indien het Antilliaanse volk net zo denkt als een paar jaar geleden, dan zal men "Het Curaçao op eigen benen idee' afwijzen. Het overgrote deel van de bevolking op alle eilanden sprak zich toen uit voor een groter Antilliaans verband.

Wellicht is de bevolking van mening veranderd. Ten gevolg van de goede en uitgebreide uitleg die gisteren de politici aan de pers en hun kiezers hebben verstrekt...

Overigens zal dat deel van de bevolking dat géén Status Aparte voor Curaçao wenst, waarschijnlijk nog haar zin krijgen. Zeker na de "historische dag", gisteren. Hirsch Ballin wil toch niets voor die Status Aparte en eensgezindheid onder politieke partijen op Curaçao komt maar zelden voor. Het begin van een consensus betekent maar al te vaak ook het einde daarvan.

Investeringsgids voor Smits, De Paula

■ *WILLEMSTAD — Maandag 27 augustus hebben D. Bakhuis r.a. en drs Curiel de uitgebreide investeringsgids over de Nederlandse Antillen overhandigd aan de minister van Financiën en de minister van Handel, Industrie en Werkgelegenheid, respectievelijk Gilbert de Paula en drs ing. Chucho Smits.*

Op de foto: het moment van overhandiging waarbij ook aanwezig waren de heren Pietersz r.a. en Cijntje r.a. en drs V. Servage.

Trip naar Klein Curaçao

WILLEMSTAD — Na het grote succes van vorig jaar heeft de captain van de 'Mermaid' in samenwerking met het bestuur van de CAT-CLUB, dit jaar wederom besloten een trip te organiseren naar Klein Curaçao en wel gedurende het weekeinde van 15 en 16 september.

Evenals het voorgaande jaar zal de fourage verzorgd worden door Bart Schoonen, captain van de 'Mermaid' (d.w.z. eten tegen een vastgesteld tarief, drank tegen zeer schappelijke prijzen). Voor de benodigde schaduw zal gezorgd worden. Voor slaapgelegenheid en een goed humeur dient men zelf te zorgen.

Deze tocht staat open voor de jachtzeilers, catamaranzeilers, windsurfers en alle belangstellenden, die een plaatsje op de 'Mermaid' reserveren.

Een en ander zal nader toegelicht worden op de captainsmeeting op maandag 10 september 1990 te zeilclub Asiento, vanaf 19.30 uur. Voor meer informatie aangaande reservering plaats op de 'Mermaid': Bart Schoonen, tel.: 75416.

Toneelgroep Theatrum wordt een stichting

WILLEMSTAD — Maandag 27 augustus is Toneelgroep Theatrum per notariële akte overgegaan in een stichting. Het doel van de stichting is het bevorderen en uitvoeren van kindertoneel en musicals. Het bestuur wordt gevormd door Etta Pijl voorzitter, Rob van de Laar secretaris, Linda van de Laar penningmeester, Ramon Williams lid en Isabelle delano lid. Toneelgroep Theatrum heeft al veel succes gehad met de musical 'Raadsels rond het Ruime Sop', dat afgelopen juni is opgevoerd. Ook voor het komende seizoen heeft de toneelgroep reeds plannen.

Minister Louis Gumbs naar "100 jaar Oranje Vrouwen"

WILLEMSTAD — Minister van Verkeer en Vervoer Louis Gumbs en de directeur der Posterijen Ramon Galmeijer vertrokken naar Nederland in verband met de presentaties van een serie bijzondere postzegels 'Honderd jaar Oranje Vrouwen' aan koningin Beatrix op woensdag 5 september op het paleis Noordeinde in Den Haag.

Ook zal de minister op uitnodiging deelnemen aan het Willemstad-symposium dat in het paleis van koningin Beatrix, Huize Ten Bosch wordt gehouden en zal een bezoek worden afgelegd aan de Nederlandse secretaris van Verkeer en Waterstaat.

De minister zal van deze gelegenheid gebruik maken om enkele dienstbesprekingen te voeren met de Nepostel om in het kader van technische bijstand de nodige follow-up te geven aan het reeds ingediende rapport 'Ondernemingsplan' om verband met de verzelfstandiging van de dienst der Posterijen van de Nederlandse Antillen. De minister zal in Nederland ook de hoofddirectiegroep (Industrial & Electroacoustic System Division), het Expeditieknooppunt in 's-Hertogenbosch en het moderne postkantoor 1990 in Amsterdam bezoeken.

Bovendien zal met de Nepostel worden besproken in hoeverre de loketdienst op de postkantoren kan worden geautomatiseerd.In verband met de benoeming van de commissie Oprichten Posthistorisch musem Nederlandse Antillen zal de minister eveneens een bezoek afleggen aan het PTT Museum in Den Haag.

Minister Gumbs zal tot en met 9 september in Nederland verblijven, aldus een bekendmaking van de Voorlichtingsdienst.

Dief

WILLEMSTAD — De politie heeft gisteren de dertigjarige A.M. aangehouden in een drugspand in de Van Lennepstraat. M. werd gezocht wegens diefstal met verzwarende omstandigheden, hij zou op 20 augustsus een papieren zak met daarin een beddensprei en 200 dollar een vrouw uit de handen hebben gerukt. Zij zette de achtervolging in toen M. de benen nam, waarna M. een mes trok en de beroofde vrouw bedreigde. Sinds die tijd is hij er verschillende malen vandoor gegaan als hij een politiepatrouille ontwaarde, maar gisteren kon de politie hem tot in het drugspand volgen.

SPA: Het gaat goed met de partij

PHILIPSBURG — De nieuwe oppositiepartij van St. Maarten is de 'St. Maarten Patriotic Alliance' (SPA) is behoorlijk tevreden over de ontwikkelingen van de partij. Tijdens een eerste informatie- en contact-bijeenkomst van de partij in Sucker Garden afgelopen donderdag sprak de partijleider, statenlid Vance James zijn "volledige voldoening" uit tegenover de honderd toehoorders die naar de bijeenkomst waren gekomen.

De partij heeft tijdens de verkiezingen van maart zeer goede resultaten behaald, waardoor Vance James een zetel heeft verworven als statenlid. De DP St. Maarten heeft twee zetels in de staten.

"De ontwikkelingen gaan door", zo sprak Leo Chance, partij-voorzitter tot het publiek. Hij wees er op dat de partij zich structuursgewijs inspant voor het behoudeN van St. Maarten voor de eigen bevolking.

Er werd gesproken over privatisering, educatie en de toekomst van St. Maarten. Andere precaire onderwerpen als corruptie binnen de politiek van de Democratische Partij, overheidsinvesteringen, het ontslag van hotel- en casino-personeel kwamen ook aan de orde.

Senator Vance James, jr. gaf een volledig verslag van zijn activiteiten als Statenlid sinds hij plaats heeft genomen in het parlement.

Hij heeft onder meer de minister van Sociale Zaken en Arbeid en de directie van de Sociale Verzekeringsbank gefeliciteerd met het 30 jarig bestaan.

In een felicitatie-boodschap zei het parlementslid James "Ik spreek de hoop uit dat met drie decennia ervaring bij de SVB, we samen oplossingen kunnen vinden die bijdragen aan een snellere en effectievere service aan de mensen van de verschillende eilanden."

Vietnam is: positief over Kampuchea-plan

NEW YORK - Vietnam staat positief tegenover het VN-vredesplan voor Kampuchea dat deze week door de vijf permanente leden van de Veiligheidsraad is opgesteld. Dat heeft de Vietnamese vertegenwoordiger bij de Verenigde Naties, Trinh Xuan Lang, vrijdag bekendgemaakt.

"Wij waarderen en begroeten de resultaten die de vijf permanente leden van de Veiligheidsraad met betrekking tot een vredesregeling voor Kampuchea hebben gepresenteerd", aldus Xuan Lang. Hij merkte vervolgens op dat "de binnenlandse aangelegenheden in Kampuchea door de Kampucheanen zelf moeten worden opgelost". Xuan Lang voerde in New York besprekingen met de Amerikaanse staatssecretaris van Buitenlandse zaken belast met de relaties met het Verre Oosten en het Pacific gebied, Kenneth Quinn.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-257

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr 10.815.445 Banco di Caribe

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur **Back to the future** (comedy thriller, 14 jr).
DRIVE-IN: 20.30 uur **Days of Thunder** (action/drama, 14 jr).

* * * * * *

BOTICA'S (nachtdienst)
Pabao brug: Eagle, tel.: 29011.
Pariba brug: San Nicolas, tel.: 45712.

* * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur):
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter J. Croes, Paradijswijk 23.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter E. Westrate via Centro Medico San Nicolas tel.: 48833

* * * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7, tel.: 21777): de wacht heeft dra L.G. Beke-Martinez, tel.: 24696.

* * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).

* * * * * *

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

* * * * * *

FADA/PRIDE (Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999): vóor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

* * * * * * *

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Suske en Wiske; 18.20 The scheme of things; 19.00 Leu fo'i kas; 20.00 Inifinite Voyage; 20.00 CNN international news; 20.30 Science & Technology; 22.00 Estreno: 'Going Home'; 23.30 Sports tonight; 24.00 Crisis in the Gulf; 24.30 Sluiting.

ZONDAG: 17.00 Mom's on strike; 17.45 Disneyland's 35th anniversary; 18.30 Indiana Jones & The Last Crusade; 20.30 Quo Vadis; 21.30 CNN international news; 21.50 Nasser; 22.45 Week in review; 21.30 Sports tonight; 24.00 Crisis in the Gulf; 24.30 Sluiting.

* * * * * * * *

DIVERSEN
SPORT
VOETBAL **(AVB)**: 20.30 uur Estrella vs CDRA - Lago Sportpark.

BASEBALL **(Lotto League)**: 19.30 uur start nieuwe competitie met defilé - Rockets Ballpark.

* * * * * * *

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

* * * * * * * *

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

* * * * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen.

* * * * * * * *

Hans Nahar tachtig

ORANJESTAD — In Paramaribo viert Hans Nahar op 6 september zijn tachtigste verjaardag. Dit zal met een groot feest gevierd worden.

Hans Nahar was vele jaren op Aruba bij de Lago werkzaam, terwijl ook als voetballer onder meer in Aruba Juniors en de nationale selectie naam maakte. Hij bezoekt nog regelmatig Aruba met vakantie. Kortgeleden was de Surinaamse tv en voorlichting op bezoek om enige opnamen te maken, waarbij TeleAruba de helpende camera bood. Onder meer werden goede bekenden van Nahar, zoals Titi Davelaar, Charlie Becker en Mundo Kemp geïnterviewd om over de Nahar-tijd te vertellen.

Van Aruba werd Charlie Becker en van Curaçao Guillermo Pardo uitgenodigd de verjaardag te komen meevieren. Zij vertrekken maandag naar Suriname en zullen daar ongeveer een week verblijven.

Nieuw bestuur Rotary club

ORANJESTAD — Het nieuwe bestuur van de Aruba Rotaryclub, dat onlangs geïnstalleerd werd, staat onder voorzitterschap van dr Oswald Wever. De overige bestuursleden zijn: Pim Janssen vice-president, penningmeester Ron Speyer, secretaris Rien Schoon, directors dr Roberto Bryson, Raoul Henriquez, Brian Reeve en John Mansur met Andrew Barbour als sergeant at arms. De installatie vond plaats in tegenwoordigheid van de districtsgouverneur Manuel Sanchez Abrahams.

Michael Lampe kan naar Parijs

■ORANJESTAD —Costa Linda Development Company heeft een cheque ter waarde van 5.275 dollar geschonken aan de lokale mode-ontwerper Michael Douglas Lampe om in Frankrijk een workshop bij te wonen aan het Paris Design Institute.
Foto: Lampe (links) ontvangt zijn cheque uit handen van de general manager van Costa Linda, Astrid Mathew.

Minister Trinidad:
Concorde-schuld: twintig miljoen

ORANJESTAD — Minister van Financiën Guillermo Trinidad reageerde gistermiddag op vragen van de pers over het sluiten van het Concorde Casino, dat het bedrag dat Concorde schuldig is - inclusief rente - tegen de twintig miljoen florin ligt. De reacties, dat het optreden van politie en deurwaarders bij het sluiten van het casino schadelijk voor het toerisme is, wees de bewindsman van de hand en merkte daarbij op dat het schadelijk voor het toerisme is wanneer een hotel zich niet houdt - ondanks herhaalde aanmaningen en afspraken - aan haar financiële verplichtingen.

Over het bedrag, dat de Ontvanger in beslag heeft genomen, liet Trinidad zich niet uit omdat dat een zaak is tussen de Ontvanger en het hotel.

AVP-fractieleider mr Henny Eman liet in een commentaar horen dat destijds Concorde slechts enige miljoenen schuldig was en dat de huidige regering dit bedrag zo hoog heeft laten oplopen. Nú men in financiële problemen raakt door de hoge uitgaven en maatregelen genomen moeten worden, neemt men pas actie in deze, hetgeen Eman een kwalijke zaak noemt.

WEINIG GEDAAN

Premier Nelson Oduber ging gisteravond in het programma 'Gobierno ta informá' uitvoerig op de Concorde-sluiting in. Hij weerlegde de verklaringen van Eman, die niet met de werkelijkheid kloppen. In feite zou de AVP-regering weinig gedaan hebben om de zaken te regelen. Toen de regering-Eman een brief van een notaris kreeg om twee jaar uitstel van betaling te geven, werd hierop door Eman schriftelijk geantwoord, dat de zaak in de ministerraad was besproken en dat geen beslissing over dit verzoek werd genomen.

'Dat was vlak voor de verkiezingen', aldus Oduber, die uiteenzette dat Concorde herhaalde malen regelingen met de Ontvanger trof voor betaling van de schulden, doch zich daaraan niet hield. 'De grote schuld van Concorde heeft onze regering moeten overnemen van de regering-Eman omdat deze regering er weinig aan gedaan heeft. Wij hebben thans een beslissing genomen, omdat wij menen dat Aruba en haar bevolking moet krijgen waarop zij recht hebben'.

ONTSTEMD

Inmiddels ging het Concorde Casino gisteravond niet open, omdat geen geld aanwezig was. De eigenaren zouden zeer ontstemd zijn over de wijze waarop een en ander plaatsvond. In eerste instantie zou men niet van plan zijn nog meer geld te sturen en de overheid laten doen wat deze wil.

De mogelijkheid bestaat dat vandaag voldoende gelden worden ontvangen om het casino vanavond weer open te stellen. Het optreden van de overheid is niet als een verrassing gekomen omdat bekend was dat Concorde nogal in het rood stond. Recentelijk heeft de AHATA nog Concorde aangesproken omdat gelden, die van toeristen werden ingehouden, niet afgedragen werden.

Klacht gedetineerde Sanches Lopez:
Naam teveel gebruikt door Mito Croes, Vos

ORANJESTAD — Gedetineerde Tulio Sanchez Lopez, die in het Huis van Bewaring een straf van zes jaren uitzit wegens handel in verdovendemiddelen, blijkt klachten te hebben ingediend tegen de ex-minister mr Mito Croes en Watty Vos omdat deze steeds zijn naam gebruiken.

Mr Mito Croes bevestigde dat hij op grond van deze klacht bij de recherche een verklaring heeft afgelegd. Inderdaad werd de naam van betrokkene in radioprogramma's genoemd als de verdachte die vermoedelijk door de minister van Justitie Croes zou worden vrijgelaten. Dit was ook één van de onderwerpen die de AVP tijdens een parlementaire enquête - die door de meerderheid van de Staten werd afgewezen - ter sprake had willen brengen.

Volgens Sanchez wordt het tijd dat Mito Croes en Watty Vos stoppen met steeds weer zijn naam te noemen. Mr Mito Croes stelde duidelijk niet van plan te zijn te stoppen omdat hij deze aanklacht als een poging ziet dat Watty Vos en hij om onderzoek vragen naar de plannen destijds van minister mr Hendrik Croes om betrokkene vrij te laten. 'Het is voor ons aanleiding om nog meer aan te dringen op een onderzoek', aldus mr Mito Croes.

Personeel van ELMAR boos:
Geen participatie, geen gouden handdruk

ORANJESTAD — Werknemers van de Elmar accepteren niet zonder meer dat zij bij verkoop van Elmar aan de holdingmaatschappij geen 'gouden handdruk' krijgen van de oude aandeelhouders.

De spanning kan opnieuw toenemen indien voor de ondertekening maandagmiddag het Elmar-personeel niet zwart op wit heeft wat haar juridische positie gaat worden. De president van de UEA, Raymond Maduro vestigde er de aandacht op dat tot tweemaal toe een fax aan de Ogem werd gezonden waarop de reactie kwam dat de aandeelhouders niets voelen voor een 'gouden handdruk'.

De UEA vindt dit een onjuiste houding zeker ten aanzien van mensen die veertig jaar gewerkt hebben. Door de holding en de overheid zouden de Elmar-werknemers op de hoogte gesteld worden van hun positie, waaraan niets zal veranderen bij overgang van Elmar-aandelen in andere handen. Tot gisteren werd niets vervangen.

Raymond Maduro wees erop dat wanneer de Elmar-werknemers voor de ondertekening van de overeenkomst niets zwart op wit in handen hebben er op actie gerekend kan worden.

ORANJESTAD — De regering heeft - na het idee aan de vakbond FTA te hebben voorgelegd - het initiatief genomen tot het instellen van een pensioenfonds voor de particuliere sector, in het bijzonder de hotelindustrie.

In samenwerking met het accountantskantoor KPMG Croes en Croes is een document geproduceerd waarmee Nederland zal worden benaderd voor technische en financiële hulp. Het is de bedoeling van de regering dat zodra de voorwaarden vastgesteld zijn, dit pensioenfonds ter concretisering in handen te stellen van de vakbonden en de werkgevers.

■ ORANJESTAD — Bij Sun Development Company werd Henry van der Kwast als nieuw bestuurslid verwelkomd. Van der Kwast is president van Maduro Holding. Het voltallig bestuur van Sun Development Company bestaat nu uit: Dan Oduber, mevrouw E. Muyale, professor W. Morgen, Raymond Maduro en Henry van der Kwast.

SAN NICOLAS — Project 'Creative Craftmanship' houdt van 3 tot 7 september in de Watertoren te San Nicolas een tentoonstelling van haar werken. Van acht tot twaalf uur en van drie tot zes uur kan de tentoonstelling bezocht worden. Er is een grote verscheidenheid aan materiaal bij deze werken gebruikt. In september begint de tweede fase van deze opleiding waarvoor men persoonlijk in de Watertoren kan inschrijven of bij de docent S. Gunsam (tel.: 47744).

SAN NICOLAS — Tijdens een korte bijeenkomst op de promenade Manuel Viana te San Nicolas heeft minister van Publieke Werken Charro Kelly vanmiddag de modernisering van de Promenade San Nicolas officieel in gebruik gesteld. Na afloop werd een cocktailparty in Hotel Astoria gehouden.

Onderdeel van viering van Persdag
Ruben Trappenberg wint APAR-festival

PARADERA — Onder grote belangstelling en met groot enthousiasme werd vrijdagavond in de Caiquetioclub te Paradera het APAR-zangfestival gehouden ter gelegenheid van Dia di Prensa.

Tot diep in de nacht duurde het festival waarbij goede stemmen te horen waren en de gezelligheid en grappen niet van de lucht waren. Uiteindelijk wees de jury Ruben Trappenberg die dagelijks voor Radio Carina het programma 'Rock House' verzorgt als winnaar aan. Hij bracht het lied van Billy Joel 'Honesty'.

De viering werd vanmorgen in Casa del Mar ingezet met een forum waarbij gesproken werd dat een vrije pers onontbeerlijk is in een democratie. Na afloop volgde een lunch aangeboden door Amstel en Sun Development. De viering wordt vanavond met een ontvangst in Casa del Mar besloten, waarbij enige verdienstelijke persmensen gehuldigd worden.

Premier Nelson Oduber bood gisteravond via de televisie zijn gelukwensen aan de pers aan en vertrouwde erop dat de pers zijn taak zal blijven vervullen zonder invloed van wie dan ook. Het feit dat Aruba zoveel media kent, noemde de premier een bewijs van de vrijheid van pers die op Aruba bestaat.

ARRC-Coastal over ongeluk werknemer:
Turk niet met lege handen naar Turkije teruggekeerd

SEROE COLORADO — Paul Mannion Labour, relationsmanager van ARRC/Coastal, reageerde met een verklaring op de beweringen van MTA-voorzitter Geerman, dat de gewonde Turk 'zonder iets' naar zijn land werd teruggestuurd.

Betaald werd aan betrokken Turk een bedrag van 3548 dollar als lumpsum ingevolge de verplichtingen van de SVB. Hierbij heeft ARRC uit eigen beweging nog een bedrag van 1654 dollar toegevoegd. Voorts gaf Foster Wheeler duizend dollar en een bonus van tweehonderd dollar. Voorts brachten Amerikanen, Arubanen en Turken, die bij het bedrijf werkzaam zijn, nog een bedrag van 7.516 dollar bijeen. Ook kreeg betrokkene van ARRC nog een bonus van 233 dollar, alsmede werd twee maanden salaris op de bank gestort.

In totaal, aldus de ARRC-verklaring, ontving de Turk die naar zijn land terugkeerde, boven de wettelijke uitkeringen van de SVB nog eens 14.151 dollar alsmede de ARRC-bonus. Ook stuurde ARRC een broer van het slachtoffer om hem te vergezellen naar Turkije, terwijl bij aankomst hij direct een medisch onderzoek zal ondergaan en terwijl zijn familie naar Ankara werd gebracht. Volgend jaar mei zal door een arts worden vastgesteld of betrokkene geheel of gedeeltelijk invalide blijft waarna de SVB-uitkering hiervoor zal plaatsvinden.

Voorts stelde Mannion zijn Amerikaans en Arubaans adres ter beschikking van het slachtoffer zodat hij indien nodig te allen tijde een beroep kan doen indien dit nodig mocht blijken. Met deze verklaring gaf de ARRC een duidelijk beeld waaruit wel blijkt dat betrokkene niet 'zomaar' maar Turkije is teruggestuurd. Dergelijk verkeerde informaties worden dan ook betreurd en zijn onnodig, vond de manager.

Officiële Opening

EAGLE — Aan de Schotlandstraat 35 op de Eagle vond vanmiddag de officiële in gebruikname plaats van het nieuwe moderne gebouw van Lee Tai Trading nv. (zie foto). Het gebouw is een ontwerp van de architect Carlos A. Profeet (Inarch) en werd gebouwd door Albo. Technical contractors zorgden voor de loodgieterswerkzaamheden en aanleg van stroom en airco leidingen voor de Toshiba aircos.

Servimeca nam de levering en installatie van de freezer en walkin cooler voor haar rekening. Naast bankier Aruba Bank zorgde Aruban Investmentbank mede voor de financiering. De catering vanmiddag was bij Ronny Croes van Amistad Catering in goede handen. Assurantie kantoor Boerleider verzorgde de verzekering.

Elf jaar geleden begon Rudy Croes met zijn vrouw en oom Bernardo Lee op bescheiden wijze het bedrijf dat thans aan twintig mensen werk verschaft. Beschikt wordt over een modern gebouw van 1675 vierkante meter, hetgeen een investering vergde van 1,8 miljoen florin.

Het bedrijf houdt zich onder meer bezig met distributie van voedingswaren voor de supermarkten, hotels en restaurants. 'Wij hebben vertrouwen in de toekomst van Aruba', aldus Rudy Croes, 'daarom deze belangrijke investering waardoor wij onze steeds groeiende klantenkring een nog betere service kunnen garanderen'.

PABIEN

P
A
B
I
E
N

■ *Andre Agassi: 'verbale obsceniteiten'.*

Italiaanse Ferrando zorgt voor sensatie:

Seles en haar gekreun van Flushing Meadow verdwenen

NEW YORK - Het wordt wat rustiger op Flushing Meadow. Nadat de route van de immer luidruchtige vliegtuigen van de nabij gelegen luchthaven La Guardia ten behoeve van het tennistoernooi was omgelegd, is in de persoon van Monica Seles ook het gekreun van de baan.

Op de vijfde wedstrijddag van de open Amerikaanse titelstrijd werd de zestienjarige Joegoslavische verrassend verslagen door Linda Ferrando uit Italië, nummer 82 van de wereldranglijst: 1-6, 6-1, 6-7 (3-7).

Seles, derde op de plaatsinglijst, ging ten onder in een zinderend duel. Bij de tot saunahitte opgelopen temperatuur in Queens sloeg en steunde de blondine harder dan ooit. Maar Ferrando, 24, rechtshandig en afkomstig uit Genua, beantwoordde de wervelwind uit Florida met gevarieerd spel en een uiterst gevaarlijke backhand slice.

"Ik kan het niet geloven", stamelde Ferrando. "Ik kon naar het net komen en zij richtte niets uit". Door die offensieve aanpak van de Italiaanse kwam Seles niet tot haar gebruikelijke passeerslagen.

Ferrando: "Serve en volley was mijn enige kans, vanaf de tweede set lukte dat spel perfect". Seles is na Andres Gomez uit Ecuador (Roland Garros) en de Zweed Stefan Edberg (Wimbledon) de derde winnaar van een grand slamtoernooi van dit jaar die het evenement in New York voortijdig moet verlaten.

EERSTE SET

In de eerste set leek alles nog normaal te verlopen. Met 6-1 zette Seles, dit jaar winnares van de open Franse titel, een gezonde stap in de richting van de vierde ronde. Ferrando: "Ik was zenuwachtig. Per slot van rekening was het mijn eerste optreden op het centre court".

De achterstand bracht Ferrando geenzins uit haar evenwicht; evenmin als de kreten waarmee de slagen van haar tegenstandster gepaard gaan. De Italiaanse spreidde het spel goed en kwam beheerst naar het net, terwijl Seles haar slagen slecht doseerde. De tweede set gaf daardoor een geheel ander beeld te zien.

De beslissing viel in de tiebreak van de derde set. Bij de stand 6-5 verspeelde Ferrando drie keer de kans op partijwinst. Het bleek uitstel. Na een partij van twee uur en een kwartier kwalificeerde de Italiaanse (7-3 die tiebreak) voor de vierde ronde.

Seles, die dit jaar al zeven toernooi won en nog maar vijf partijen verloor: "Op beslissende momenten was ik vandaag mezelf niet. Ik heb te veel kansen weg gegeven. Ik wist dat het zwaar zou zijn. Maar ik denk dat ik hier nog wel eens terug kom".

De Oostenrijkse Judith Weisner en de Mary Joe Fernandez hadden zich wel voor de achtste finale geplaatst. Wiesner bedwong Larissa Savtjenko uit de Sovjetunie (6-1, 6-2) en de Amerikaanse elimineerde haar landgenote Robin White: 6-1 6-2.

In de avond tevoren was de Amerikaan Andre Agassi uit zijn rol gevallen. In zijn partij tegen de Tsjechoslowaak Petr Korda (7-5, 5-7, 6-0, 6-4) ging de twintigjarige jongeman uit Las Vegas herhaaldelijk over de schreef. Hij spuwde, schold en beledigde arbiter Wayne McKewen. Die nam dat niet.

Ken Farrar, de baas van de umpires, was niet gediend van de "verbale obsceniteiten" van de Amerikaan en legde hem een geldboete van 3000 dollar op (5500 gulden) op. Het toernooi is gedoteerd met 6,35 miljoen dollar.

■ *Het laatste gekreun van Monica Seles op Flushing Meadow nadat haar verlies een feit was.*

Preases niet-raciaal OC:

Kansen deelname Zuid-Afrika OS '96 verbeterd

JOHANNESBURG - De kansen van Zuid-Afrika op een normalisering van de sportbetrekkingen en daarmee deelneming aan de Olympische Spelen van 1996 zijn sterk verbeterd. Dat is het resultaat van een werkbezoek van Sam Ransamy, de voorzitter van het Zuifafrikaanse niet-raciale Olympisch Comité.

Ransamy was na achttien jaar terug in zijn geboorteland. Op verzoek van het Afrikaans Olympisch Comité (ANOC) maakte hij een inspectiereis door zijn vaderland om zich een beeld te vormen van de huidige situatie.

Het IOC heeft de beslissing over de terugkeer van Zuid-Afrika in de Olympische Beweging in handen gelegd van de ANOC. Het land nam dertig jaar geleden, rome 1960, voor het laatst deel aan de spelen. Tien jaar later werd het lidmaatschap ingetrokken wegens de Apartheids-politiek.

Na afschaffing van de Apartheid is Zuid-Afrika weer welkom in de Olympische gelederen. Ransamy is van oordeel dat de problemen tussen blank en zwart binnen achttien maanden opgelost kunnen zijn en dat niets daarna een terugkeer van Zuid-Afrika op de internationale sportpodia in de weg staat. De verbeterde situatie in Zuid-Afrika komt ter sprake op de internationale conferentie tegen Apartheid, die volgende week in Stockholm wordt gehouden.

In de Zweede hoofdstad maken IOC-voorzitter Samaranch en ANOC-president Ganga hun opwachting. Een paar dagen eerder treffen de voornaamste Afrikaanse sportfunctionarissen elkaar in Harare in Zimbabwe.

Daarbij is Nelson Mandela niet aanwezig. De vicepresident van het ANC heeft er met klem op aangedrongen de sportieve boycot van Zuid-Afrika te handhaven tot de dag dat de rassen-discriminatie opgeheven wordt.

Amateur boksen

Hoofdbeschermers worden verplicht

DUBLIN - Per 1 januari 1991 is het dragen van hoofdbescherming voor alle amateur bokspartijen verplicht.

Dat heeft het bestuur van de Wereld Boksbond (AIBA) tijdens een bijeenkomst in Dublin besloten. Tot nu toe was het alleen verplicht op internationale titeltoernooien.

Verder werd bepaald, dat in de toekomst bij de grote toernooien gebruik zal worden gemaakt van een apparaat, dat de gemaakte punten tijdens de wedstrijden zal bijhouden.

Dit naar aanleiding van de vele fouten, die in het verleden zijn gemaakt.

GEVALLEN ATLEET TOCH IN FINALE GEPLAATST

Fel protest van vijftal landen

Jury-beslissing op EK kan verstrekkende gevolgen hebben

SPLIT - De beslissing van de jury d'appèl om de in de series van de 1500 meter mannen gevallen Engelse favoriet Peter Elliott alsnog toe te laten tot de finale, heeft heel wat losgemaakt in Split. Spanje, Nederland, Italië, Portugal en Zwitserland hebben vrijdag officieel protest aangetekend.

"Nog nooit in de geschiedenis van de atletiek is een atleet, die niet de eindstreep heeft gehaald, geplaatst voor een finale. Wij hebben vernomen dat de beslissing is genomen op grond van artikel 141.1. Dit artikel stelt dat een atleet gekwalificeerd kan worden, wanneer hij met opzet door een ander uit de baan is geduwd. Wij verzoeken u artikel 141.7 toe te passen, dat zegt dat alle atleten moeten deelnemen en zich kwalificeren.

Het artikel stelt verder dat in de halve finale van de 1500 meter de eerste vier aankomenden alsmede de vier snelste verliezers worden geplaatst. Wij zijn van mening dat wanneer Peter Elliott in de finale van de 1500 meter loopt dit een gevaarlijk precedent schept in de atletiek want een atleet kan een finale bereiken zonder de complete afstand te lopen", aldus het protest van de vijf landen.

De jury d'appèl heeft het protest van de vijf landen afgewezen op grond van artikel 112, dat een protest tegen een beslissing van de jury d'appèl onmogelijk maakt.

VERKLARING JURY

Desondanks gaf Juan Manuel de Hoz, voorzitter van de jury d'appèl, een uitvoerige verklaring uit. Deze stelt: "Door de diskwalificatie van de atleet Fuhlbrugge op grond van artikel 141.1 heeft de jury d'appèl een heroverweging moeten maken van het gebeuren. De artikelen 141.6 en 141.7 slaan niet op het geval van hinderen op de baan. De jury kon overwegen de race te laten overlopen of de getroffen atleet toe te laten tot de finale.

In geval van overlopen van de series, zouden beide wedstrijden opnieuw moeten worden vastgesteld omdat vier plaatsen in de finale door de vier snelste verliezers veroverd worden. Omdat het de eerlijkste oplossing was de wedstrijden niet opnieuw te laten lopen, hebben wij Elliott tot de finale toegelaten".

De jury d'appèl stelt in de verklaring verder niet van mening te zijn een precedent te hebben geschapen maar een beslissing te hebben genomen conform het reglement.

De jury d'appèl hecht ook geen waarde aan de suggestie dat in de toekomst atleten bewust vallen om de finale te bereiken zonder de race uit te lopen. "Wij kunnen niet accepteren dat atleten zulke bedrieglijke praktijken gebruiken", besluit de jury d'appèl zijn verklaring.

De stemming in Britse kring over de bevordering van Elliott tot finalist was verdeeld. "Het is een verdomd dapper precedent", zei ploegwoordvoerder Tony Ward. "Als dat besluit niet was genomen, dan zouden in de toekomst dergelijke fouten wel eens professioneel kunnen worden gemaakt om een concurrent te elimineren".

Een aantal Britse coaches was minder enthousiast dan Ward. Zij opperden de mogelijkheid van opzettelijke valpartijen van favorieten in de verwachting toch wel tot de eindstrijd te worden toegelaten. Over de "afgesproken of betaalde duw op het juiste moment" durfden zij openlijk nog niet te speculeren.

Elliott zelf liet tijdens het protest zijn geschaafde schouder, een pijnlijke rug en de gekneusde linkerpols behandelen. "Ik heb nauwelijks geslapen door de pijn in mijn pols", zei de 28-jarige atleet die bij de Olympische spelen zilver veroverde op de 1500 meter. Hij gaf toe zich voor de finale te hebben gekwalificeerd door de achterdeur. "Het was niet de manier zoals ik me had voorgesteld. Maar nu ik toch in de finale zit, wil ik winnen ook".

Copa Libertadores

River Plate in halve finale

BUENOS AIRES - River Plate is doorgedrongen tot de halve finales van de strijd om de Copa Libertadores.

De Argentijnse ploeg speelde tegen Independiente met 1-1 gelijk. Het was een zwaar bevochten gelijkspel. Pas in de allerlaatste seconden kon de vroege voorsprong van Indepediente (Osterrieth scoorde al na negen minuten) ongedaan worden gemaakt. Het eerste duel was met 2-0 gewonnen.

Het eerste duel tussen de Colombiaanse ploeg Atletico Nacional uit Medellin en de Braziliaanse ploeg Vasco da Gama werd in de laatste drie minuten beslist. Arbolada (87e) en Hernandez (90) stelden de fans alsnog gerust voor het duel in Brazilië.

■ *De Italiaanse Linda Ferrando juicht het uit na haar overwinning op de als nummer drie geplaatste Monica Seles.*

Fortuna houdt landskampioen op 1-1

Ajax weet weer niet te winnen in Sittard

SITTARD - Ajax heeft pas tien minuten voor tijd in Sittard tegen Fortuna een 0-1 achterstand kunnen wegwerken, toen de invallers Roy en Willems middenvelder Winter de 1-1 presenteerden. Sinds vier jaar heeft Ajax in Sittard niet meer gewonnen in competitieverband.

Ajax heeft moeite als de reis naar het diepe zuiden wordt ondernomen. Het lijkt wel, alsof Limburgse clubs meer kunnen, wanneer de trotse Amsterdammers hun technisch vermogen komen laten zien in de provincie.

In het kampioensjaar werden in Limburg slechts twee punten gehaald, dankzij gelijke spelen bij Roda en Fortuna. In Maastricht werd zelfs verloren van MVV. Johan Cruijff regeerde nog in De Meer, toen Ajax in het seizoen 1986-87 voor het laatst een competitieduel won in Sittard. Vorige seizoen werd wel nog van Fortuna gewonnen in het bekertoernooi.

Bij Ajax ontbrak Bryan Roy vrijdag in de basis. Hij was geconfronteerd met droeve omstandigheden in de familie en prefereerde op de bank te blijven. De 20-jarige Michel Kreek bezette in zijn plaats de linkerflank.

Fortuna hoopte in zijn ouverture voor eigen publiek baat te hebben bij de nieuwe aanval. De Nieuwzeelander De Jong en de Marokkaan Doufikar, ooit was hij niet goed genoeg voor Ajax I, moesten het Blind, Wouters en Frank de Boer moeilijk maken. Dat lukte aanvankelijk redelijk, vooral door Doufikar. Hij volleerde na een voorzet van Brusselers voorlangs en zag een inzet geblokkeerd door Wouters.

Fortuna smeet met kracht. Door de natte grasmat konden de Limburgers meterslange slidings maken, zonder de benen open te halen. De Ajacieden konden nauwelijks een bal aannemen, of een Sittards been gleed langs hun dure enkels.

Toch controleerde Ajax het duel na verloop van tijd en kreeg enkele halve kansen via Bergkamp, Pettersson, Van 't Schip en Winter. Bergkamp, die in de basis speelde ten koste van Silooy, miste de beste. Hij schoot hoog over na een voorzet van Winter. Ajax peurde geen resultaat uit de voordelige hoekschoppenverhouding 8-3 voor rust.

Twee minuten na de pauze brak Marcel van Helmond de wedstrijd open. Hij verraste doelman Menzo met een schot van bijna dertig meter. Het was opvallend hoe machteloos Ajax aanvankelijk reageerde. Spits Pettersson was kansloos tegen het duo Samuel/Meijer.

De laatste, eerder uitgeleend aan Antwerp en Eindhoven, is door trainer Berger omgevormd van een hardwerkende spits tot voorstopper. Een noodgreep, omdat Boessen het bij Fortuna wel had gezien. Meijer wordt inmiddels aangesproken met "Butcher" en dat is niet alleen omdat hij zoon van een slager is.

Vooral het middenveld van Ajax werd overlopen, mede door de goede prestatie van ex-Ajacied Sneekes, die vrijwel geen bal verspeelde. Trainer Leo Beenhakker wisselde een half uur voor tijd zijn schakelspelers Witschge en Bergkamp. Roy nam zijn vertrouwde plaats op links in, Kreek de positie van de international. Willems kroop achter Pettersson.

Beenhakker vertelde na het duel tegen Willem II dat het missen van de vele kansen hem voorlopig weinig kan schelen. Als de mogelijkheden maar komen. Tegen Fortuna was dat pas in de slotfase het geval. Negen minuten voor tijd viel uit een hoekschop de verdiende gelijkmaker. De wreeftrap van Roy was fraai, de uiteindelijke afwerking van Winter keurig. Willems had Ajax zelfs naar winst kunnen schieten, maar hij mikte van dichtbij in het zijnet.

Ovett furieus over beslissing

LONDEN - De Britse middenafstandsloper Steve Ovett heeft furieus gereageerd op het besluit van de EK-officials in Split zijn landgenoot Peter Eliott na diens valpartij en uitschakeling toch toe te laten tot de finale van de 1500 meter.

De voormalig Olympische kampioen op de 800 meter, die zelf verscheidene keren overhoop lag met de bobo's, waarschuwde voor bedrog bij andere belangrijke toernooien.

"Ik wens, als Brit en collega, Peter natuurlijk alle succes in de finale, maar ik vind het een schandaal dat hij erin mag starten. Er zijn talloze gevallen van de boel te bedriegen. Ik zie ze allemaal al vallen, met als enige doel kwalificatie af te dwingen. Die beslissing in Split is een aanfluiting en brengt de sport in diskrediet", zei Ovett.

Eén WK-ganger blijft

Bezem door Braziliaans team

RIO DE JANEIRO -Falcao heeft woord gehouden. De nieuwe coach van het Braziliaanse elftal heeft de bezem stevig door de selectie gehaald.

Van de 22 spelers, die Brazilië tijdens de eindronde in Italië vertegenwoordigden, is er maar een overgebleven: Bismarck van Vasco da Gama.

Zoals Falcao bij zijn benoeming aankondigde heeft hij voor de vriendschappelijke interland van 12 september in en tegen Spanje louter spelers genomen, die in hun vaderland actief zijn. De spelers in 'vreemde dienst' zijn buiten beschouwing gebleven.

Naast Bismarck kunnen alleen Charles en Nilson op enige internationale ervaring bogen. "Dit is nog maar het begin van een karwei. Een lang en zwaar karwei om te komen tot een nieuwe basis", aldus Falcao. "We moeten niet buiten onze schoenen gaan lopen als we van Spanje winnen en we hoeven niet te wanhopen als we verliezen".

De selectie ziet er als volgt uit: Doel: Veloso (Palmeiras), Sergio (Santos).'

Verdediging: Gil Baiano (Bragantino), Paulao (Cruzeiro), Leonardo (Sao Paulo), Nelsinho (Flamengo), Marcio Santos (Novorizonto), Toninho (Palmeiras).'

Middenveld: Donizete (Gremio), Cafu (Sao Paulo), Moacir (Atletico Mineiro), Bismarck (Vasco da Gama).'

Voorhoede: Tulio (Goias), Charles (Bahia), Paulo Egidio (Gremio), Neto (Corinthians), Nilson (Gremio) en Jorginho (Palmeiras).

Officiële opening Do

31 augustus 1990

Page: Stop kritiek

Douglas
eilandslie

WILLEMSTAD — Vrijdagavond is onder grote belangstelling 'Douglas Shopping Gallery & Apartments' op Saliña geopend. Het complex telt vijf winkels en elf luxe vakantie appartementen. Bij de opening waren minister-president Maria Liberia-Peters, gedeputeerde Ruben Page en minister Chucho Smits aanwezig. De drijfveren van de initiatiefnemers de echtparen Douglas: ambitie, geloof in de economie van Curacao en eilandsliefde.

Page roemde het initiatief van de gebroeders Douglas en hun echtgenoten. 'Ik ben er zéér content mee', zo stelde hij met nadruk, 'omdat ik het niet eens ben met de tendens om buitenlandse investeringen af te keuren. We kunnen het beter zelf aanpakken en investeren dan ongefundeerde kritiek leveren'. Hij oogstte hiermee veel bijval van het publiek.

"De mogelijkheden worden door Antillianen gewoon nooit benut. Neem het voorbeeld van Otrobanda. Er wordt afkeurend gezegd dat dat helemaal in handen is van buitenlanders, maar die gebouwen staan er al tijden, er is alleen nooit iets mee gebeurd. Buitenlandse investeerders zagen wel de waarde van die gebouwen', aldus Page.

Directrice van het complex Marlies Douglas leverde in haar toespraak kritiek op het gebrek aan opleiding en vakmanschap van de werkkrachten die voor de bouw werden ingehuurd. 'Het ergste daarbij was dat ze geen kritiek aan wilden nemen. Vanzelfsprekende punten als een kozijn dat waterpas moet liggen werden door gebrek aan vakmanschap een discussiepunt onder het motto 'ik doe het al twintig jaar zo'.

MASHA PABIEN

…glas Apartments

GEFELICITEERD

…esteringen

…plex uit …gebouwd

…Met de appartementen rich… de families Douglas spe…al op de Europese markt. …ndat', zoals Ruben Page …klaarde, 'ze precies in het …nkbeeld van de Europese …rist passen. Die hoeft niet …ls een Amerikaan van z'n …d zó op het strand te stap…, hij gaat liever zelf op …, is wat avontuurlijker …houdt van huiselijke gezel…heid'. Aan dat laatste is … de appartementen dan ook veel aandacht besteed. De ruimtes, zeven vier tot zes persoons-units en vier units geschikt voor twee tot vier personen, zijn met veel oog voor detail ingericht.

De winkelruimtes zijn inmiddels allemaal verhuurd. Er zijn een candy-shop, een liquor & souvenir shop, een Compact Disc winkel, een reisbureau en een kinderkledingzaak (binnenkort open) gehuisvest.

CONGRATULATIONS

PABIEN

18 SEPTEMBER WORDEN SPELEN TOEGEWEZEN

Athene, Melbourne, Toronto, Belgrado en Manchester concurrenten

Atlanta schat eigen kansen op Zomerspelen 1996 erg hoog

ATLANTA - Atlanta wil de Olympische Zomerspelen van 1996. Daarover laat de stad in haar campagne geen misverstand bestaan. De hoofdstad van Georgia heeft de leden van het Internationaal Olympisch Comité bestookt, zoals de politici in het Amerikaanse zuiden de kiezers benaderen: met 24-uurs zwierige glimlachen, de schoonste beloften en pitbull-achtige vasthoudendheid.

In het slotoffensief is Atlanta niets te dol. De kandidaat distancieert zich zelfs van de rest van de Verenigde Staten om het geringste vleugje anti-Amerikaans sentiment onschadelijk te maken. Op 18 september doet het IOC-congres in Tokyo uitspraak. Atlanta heeft vijf concurrenten: Athene, Melbourne, Toronto, Belgrado en Manchester.

Dollars vormen in Atlanta het kleinste probleem. Aan geld is geen gebrek. De maquettes tonen de modernste accommodaties, kleine paleisjes die er in het echt ontzagwekkend zullen uitzien. De stad heeft de kosten begroot op 1,2 miljard dollar (2,2 miljard gulden) en de winst op 0,2 miljard.

Atlanta biedt het IOC bovendien compacte Spelen aan. Alle accommodaties liggen binnen een straal van vijf kilometer, de zogenaamde Olympic Ring. Het Olympisch stadion zal 85.000 toeschouwers kunnen bevatten, bouwkosten 700 miljoen gulden, het zwemstadion 15.000 toeschouwers. Verder moet nog een wielerbaan worden aangelegd en accommodaties voor het roeien en de schietsporten.

Het Olympisch dorp wordt onderdeel van het Georgia institute of technology. Er zullen voor een bedrag van 300 miljoen gulden wat extra slaapzalen gebouwd worden. De infrastructuur is er al. Hotelbedden zijn er in Atlanta, waar regelmatig conventies worden gehouden, in alle maten. De moderne luchthaven is de op een na drukste van het land.

ONDER INDRUK

Van de 91 leden van het IOC kwamen er 71 persoonlijk een kijkje nemen in Atlanta. Op kosten van de kandidaat uiteraard. De IOC-bobo's werden ontvangen met de traditionele southern-vriendelijkheid. De rode fluwelen lopers werden nog net niet uitgelegd maar het ontbrak de grijze eminenties van het IOC aan niets. De meesten toonden zich onder de indruk en verklaarden bij vertrek dat Atlanta de toets aan de efficiency met glans zou doorstaan.

Met efficiency bedoelden de leden niet alleen het doelmatige karakter, maar ook het financiële. Atlanta hield zijn gehoor om het uur voor, dat nergens in de wereld de inkomsten uit de televisierechten van de Zomerspelen 1996 zo hoog zullen zijn als in de Verenigde Staten en dan in het bijzonder Atlanta, Georgia. Het probleem dat Los Angeles in 1984 nog optrad als gastheer werd ontkracht met de verwijzing dat de afstand tussen beide steden niet zo groot is als die tussen Moskou 1980 en Barcelona 1992.

ANDREW YOUNG

De IOC-leden waren vooral onder de indruk van Andrew Young. De burgemeester van Atlanta speelde een sleutelrol in de campagne, die een budget had van 14 miljoen gulden. Young, voorheen afgevaardigde van de Amerikaanse regering bij de Verenigde Naties, heeft overal in de wereld connecties, in het bijzonder in Afrika, en onderhoudt goede contacten met de PLO.

Young was vroeger de rechterhand van Martin Luther King, de charismatische voorvechter voor gelijke rechten van de mens. Hij beschouwt zijn stad als 'de hoofdstad van de mensenrechten' na de geweldloze overgang naar een college waarin zwart de meerderheid heeft. In zijn speeches benadrukte hij dat Atlanta de Olympische Beweging veel extra's te bieden heeft. "In het bijzonder de warmte van de mensen uit het zuiden".

CRIMINELE CIJFERS

Dat extraatje wordt niet bevestigd door de statistieken. Atlanta heeft, zo blijkt uit rapporten uit Washington, het hoogste criminele cijfer per inwoner van de Verenigde Staten. Een kleinigheid in de ogen van de mooiweerpraters, die Atlanta op onweerstaanbare wijze aan het IOC moeten verkopen. "Het IOC is meer geïnteresseerd in een stad die de Zomerspelen veilig kunnen laten verlopen dan in een stad waarin de straatcriminaliteit een ietsiepietse hoger ligt dan elders".

De locale autoriteiten hebben vertrouwen in de stemming van het IOC. In gesprekken met de 71 leden hebben zij de indruk dat zij de kandidatenlijst aanvoeren. Op de voet gevolgd door Melbourne en Toronto. Athene, ondanks het 100-jarig bestaan van de Spelen, Belgrado en Manchester bemannen groep twee, op ruime achterstand van Atlanta, Georgia.

* * * * *

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

BASEBALL
(AA-klasse)
20.00 uur Sta Rosa Indians vs Wild Cats - Sentro Deportivo Korsou.

* * * * *

ZONDAG
BASEBALL
(AA-klasse)
14.30 uur Royal Scorpions vs Amstel - Tio Daou Ballpark.

* * * * *

Sport in het kort

VOETBAL, LONDEN - Peter Shilton is toegevoegd aan de begeleiding van het Engelse elftal. De record-international (125 wedstrijden) wordt trainer/coach van de keeperselectie van Engeland. Shilton nam na het WK afscheid van het Engelse voetbal.

* * * * *

BOKSEN, DUBLIN - Het aantal deelnemers aan het Olympisch bokstoernooi van 1992 in Barcelona zal minder zijn dan dat van de Olympische Spelen van 1988. In Seoul kwamen 441 boksers uit 107 landen in de ring. In Barcelona wordt dat aantal beperkt tot 364. Tot aan het halfzwaargewicht worden per gewichtsklasse 32 deelnemers toegelaten. In het zwaargewicht is dat 24 en in het super-zwaargewicht 20.

PAARDESPORT SIENNA - De Italiaanse jockey Marco Pagagini, die zes dagen in coma heeft gelegen na een val op de paardenrenbaan van Grossetto, is in het ziekenhuis van Sienna overleden. De 28-jarige Paganini, die dit jaar de Italiaanse "gouden zweep" won, is niet meer bij kennis geweest.

* * * * *

VOETBAL, BRUSSEL - Adri van Tiggelen is enkele weken uitgeschakeld. De verdediger van Anderlecht en het Nederlands elftal heeft tijdens de wedstrijd tegen St. Truiden een scheurtje in het schouderblad opgelopen.

VOETBAL, KERKRADE - Roda JC moet het enkele weken zonder Bert Verhagen stellen. De verdediger brak tijdens de training een arm, na een mislukte sliding.

Bandolino's verslaan Asiento

WILLEMSTAD — In het Curoil voetbaltoernooi hebben de Bandelino's donderdagavond het sterker geachte ASIENTO met 1-0 teruggewezen. Hoewel het een gelijkopgaande strijd was wisten de Bandelino's onder de leiding van de zoals altijd sterk spelende 'doc' Henk van Hulst de overwinning in de wacht te slepen. Ongeveer 10 minuten voor tijd stelde Arco v.d. Woude met een splijtende pass de 'Amersfoortse' gelegenheidsspits Peter van de Pligt in stelling, die met een onnavolgbare schijnbeweging de keeper van Asiento passeerde en vervolgens de bal beheerst in het doel schoof.

Asiento kreeg tijdens de wedstrijd een paar fraaie kansen, doch de licht geblesseerde spits Robbie Imamdi kon deze niet in doelpunten omzetten, waardoor de Bandelino's er tenslotte met beide punten vandoor gingen.

■NEW YORK — John McEnroe in actie tijdens een van de wedstrijden van de US Open kampioenschappen. Hier duikt hij naar een bal van Andre Chesnokov van de Sovjet Unie.

Ook goudprijs vrijdag gedaald

Dollar profiteert van teruggang pond

AMSTERDAM - De dollar is vrijdag op de Europese wisselmarkten flink gestegen. Op de Amsterdamse valutavloer trok de "Greenback" bijna anderhalve cent aan om te sluiten op Nf 1,7790 tegenover een slot van Nf 1,7655 op donderdag. In New York sloot de dollar donderdag nog op Nf 1,7615.

Vooral de sterke daling van het Britse pond kon de Amerikaanse munt steunen. Winstnemingen en de slechte economische vooruitzichten voor het Verenigd Koninkrijk, waardoor de Britse munt overgewaardeerd zou zijn, zorgden ervoor dat handelaren uit het pond stapten en dollars kochten. Veel handelaren bouwden hun posities af vanwege het weekend en de mogelijkheid dat de crisis in het Midden-Oosten uit de hand zou kunnen lopen.

Het **pond sterling** moest vrijdag sterke verliezen accepteren. Daarmee daalde het pond voor de tweede achtereenvolgende dag. Vrijdag verliet de Britse munt de valutamarkt bijna vier cent lager op Nf 3,3600 tegenover een slotkoers van Nf 3,3975 op donderdag. Het pond behaalde vrijdag zelfs een voorlopig dieptepunt van Nf 3,3340 rond 14.00 uur. Het **goud** is vrijdag gedaald. Op de markt van Zurich sloot de goudprijs op 385,50 dollar per ounce (31,1 gram), terwijl donderdag het goud de markt kon verlaten op 389,50 dollar.

Victory Boys: Serieuze mededinger kampioenstitel

WILLEMSTAD — Victory Boys is dit seizoen ongetwijfeld één van de serieuze mededingers naar de kampioenstitel van het eredivisie-voetbal. Gisteravond onderstreepte de Sta Rosa-ploeg nogmaals zijn pretenties met een 2-1 overwinning op Scherpenheuvel en evenaarde lijstaanvoerder SUBT in aantal punten (9). Er is echter nog geen sprake van een gedeelde eerste plaats omdat Victory Boys één wedstrijd meer heeft gespeeld.

Het treffen werd gisteravond volledig beheerst door Victory Boys voor wat betreft de periode voor rust. In de hervatting viel het spel van de Sta Rosa-ploeg echter flink terug waardoor Scherpenheuvel het initiatief kon overnemen. Echter niet in die mate dat de score in evenwicht kon worden gebracht.

Met doelpunten van Rignald Petronilia in de 29ste minuut en van Rudsel Markes in de veertigste minuut nam Victory Boys in de eerste helft een overtuigende voorsprong van twee doelpunten. Vooral de tweede treffer was een juweeltje van Rutsel Markes na een verrassende solorush. De onderbreking voor de pauze deed de Sta Rosa-ploeg meer kwaad dan goed. Zij was haar ritme volkomen kwijt en moest zich hoofdzakelijk beperken tot het verdedigen van haar voorsprong.

Het tegendoelpunt van Scherpenheuvel in de hervatting was het werk van Raishel Curie. Hij nam zijn kans waar na een vrije trap waarbij Humphrey Antonio de bal in zijn richting stompte.

In de eerste divisie behaalde Hubentut Westpunt een 2-0 overwinning op De Koning. In deze afdeling leidt Vesta met elf punten, gevolgd door De Koning en Hubentut Westpunt.

In verband met een bezoek van Sithoc aan het Franse deel van Sint Maarten vindt zondag geen eredivisie-wedstrijd plaats. De competitie wordt volgende week woensdag voortgezet met de volgende wedstrijden: De Koning - Scotts Special en Undeba - Jong Holland.

Met mond vol tanden

■AMMAN - VN-secretaris Javier de Cuellar (links) en de Iraakse minister van Buitenlandse zaken Tarek Aziz lijken even met de mond vol tanden te staan bij hun ontmoeting met de pers na hun tweede gespreksronde. Dit gebeurde buiten het koninklijke paleis.
(AFP-satellietfoto)

Vrijwilligers in Jerevan ingezet

JEREVAN - Een officier van de troepen van het Soujet-ministerie van Binnenlandse zaken instrueert in Jerevan vrijwilligers die patrouille-dienst verrichten. Dit in verband met de recente geweldadigheden met militanten van het zogenaamde Armeense nationale leger dat overigens illegaal opereert. Sinds kort is de etnische spanning in dit gebied weer opgelopen. (AFP-satellietfoto)

Vandaag vertrekken honderden vrouwen en kinderen

Iraq: bij VN-garanties kunnen alle "gasten" weg

AMMAN - De Iraakse minister van Buitenlandse zaken, Tareq Aziz, heeft vrijdag in de Jordaanse hoofdstad Amman verklaard dat de buitenlanders uit Iraq mogen vertrekken als secretaris-generaal Javier Perez de Cuellar van de Verenigde Naties garanties kan geven dat het Westen Iraq niet aanvalt. Enige honderden vrouwen en kinderen uit het Westen zouden vandaag naar de VS en Engeland vertrekken.

"Als dergelijke garanties verkregen zijn", aldus Aziz, "zal de situatie van de buitenlanders in Iraq opgelost zijn". Aziz [illegible] dat de buitenlanders [illegible] vrij zijn het [illegible] verlaten.

Perez de Cuellar verklaarde van zijn kant [illegible] "een stap voorwaarts gezet was [illegible] de humanitaire kant van het probleem". Zonder daarover in detail te treden voegde hij eraan toe, dat "toestemming voor het vertrek van de buitenlanders uit het gebied een bijdrage zou leveren aan de vermindering van de spanning"

TWEE TOESTELLEN

Iraq laat zaterdagmiddag met twee Iraakse toestellen honderden buitenlandse vrouwen en kinderen uit Baghdad vertrekken. Dat heeft de Iraakse minister van Voorlichting Naji Al-Hadithi bekendgemaakt. Deze verklaarde tegenover journalisten dat de twee vliegtuigen nog voor de middag zouden vertrekken nadat "de Verenigde Staten en Groot-Brittannie vandaag hebben ingestemd met de landing van de Iraakse toestellen op hun grondgebied". De minister zei dat de vliegtuigen Washington en Londen als eindbestemming hebben.

Eerder op de dag had de directeur van Iraqi Airways laten weten dat 239 buitenlandse vrouwen en kinderen met een Boeing 747 mochten vertrekken. Volgens de directeur mogen 132 Britten, 19 Fransen, 14 Amerikanen, 66 Japanners, 2 Australiers en vier personen uit andere Europese landen Iraq verlaten. Het Nederlandse ministerie van Buitenlandse zaken zei in een reactie niet te weten of er ook Nederlanders onder de vertrekkende buitenlanders zitten.

Het Westduitse ministerie van Buitenlandse zaken maakte bekend dat een Airbus van de luchtvaartmaatschappij Lufthansa zaterdagmiddag vanuit Frankfurt naar Iraq vertrekt om Westduitse vrouwen en kinderen op te halen. Het toestel wordt rond middernacht weer in Frankfurt terugverwacht.

[illegible] zwarte woonsteden:

Pretoria dreigt met afsluiten waterstroom

JOHANNESBURG - De Zuidafrikaanse regering heeft vrijdag gedreigd de water-en elektriciteitsvoorzieningen af te sluiten van zwarte woonsteden die achter zijn met betalen. Veel zwarten weigeren sinds de huurboycot van 1984-1985, uit protest tegen de apartheid, de gas-, water- en lichtrekening te betalen.

Het dreigement van de regering geldt niet voor Soweto, met twee miljoen inwoners de grootste zwarte stad van het land. De bewoners besloten de vijf jaar oude huur- en energieboycot te beeindigen nadat de provinciale autoriteiten van Transvaal toezegden de achterstallige betalingen -die tot tweehonderd miljoen dollar waren opgelopen- kwijt te schelden.

De afsluiting van de water- en elektriciteitsvoorzieningen hangt echter als een schaduw boven de kleinere zwarte steden rond Johannesburg, waar de afgelopen weken meer dan vijfhonderd doden vielen.

BAALBEK - Bij gevechten in oost-Libanon tussen leden van rivaliserende Shi'itische groepen zijn in de nacht van donderdag op vrijdag zeven mensen om het leven gekomen. Negen mensen liepen verwondingen op, zo is vrijdag van de strijdende partijen vernomen.

Minister Nicolaas van Communicatie:

Pers onmisbaar

ORANJESTAD — 'Een pers die goed functioneert met betrouwbare kritiek en reportage is een onmisbaar iets in de gemeenschap. Dit brengt een zeer grote verantwoordelijkheid met zich mee', aldus minister van Vervoer en Communicatie Elio Nicolaas in een communiqué waarin hij de leden van de pers feliciteert ter gelegenheid van Dia di Prensa.

De bewindsman stelt dat in zijn beleid de wetten die te maken hebben met de communicatiemedia, zoals radio en televisie, behoorlijk aandacht krijgen. 'Deze wetten zijn verouderd en dienen aangepast te worden aan de moderne tijd waarin wij leven. Waar de noodzaak bestaat voor een goed functioneren van de pers, moet van de andere kant een eventuele toepassing van de wet beoordeeld worden', aldus Nicolaas.

De minister haalt de persvrijheid aan, in de uitvoering waarvan er enkele verplichtingen zijn die men onmogelijk voorbij kan gaan, zoals andermans vrijheid, laster, oproer en obsceniteit. Persvrijheid brengt ook met zich mee de verplichting de inhoud van een bericht goed na te gaan alvorens het bericht te publiceren. Op de wijze wordt andermans vrijheid niet geschend met publicaties die niet op waarheid berusten of tegen de wil van anderen zijn.

Een relatie van wederzijds respect en begrip voor elkaars positie is de beste garantie voor een goed functionren van de communicatie in deze gemeenschap, aldus minister Nicolaas.

In voorbereiding:

Dossier voor Saddam-tribunaal

LOS ANGELES - VS-regeringfunctionarissen zijn begonnen met het aanleggen van een dossier over de Iraakse president, Saddam Husayn, met het doel om hem uiteindelijk te kunnen berechten wegens oorlogsmisdaden, zo is vrijdag gemeld door de Los Angeles Times.

Bij de schendingen van het internationale recht, waarover men gegevens verzamelt gaat het volgens het blad om het gebruik van strijdgassen, het openen van een aanvalsoorlog, gijzelen, hinderen van diplomaten en schenden van ambassades. Het proces wordt voorbereid uitgaande van het internationale en niet het Amerikaanse recht, zulks in tegenstelling tot dat tegen de gevangengenomen Panamese dictator, generaal Manuel Noriega, die in Florida beschuldigd werd van handel in verdovende middelen.

Vredesleger: Monrovia vliegveld in handen

FREETOWN - De Westafrikaanse vredesmacht van Nigeria, Guinee, Ghana, Sierra Leone en Gambia in Liberia heeft de luchthaven van Monrovia ingenomen en maakt zich op om de ambassades van Sierra Leone en Nigeria te ontzetten.

Zo is vrijdag vernomen uit diplomatieke bronnen. De luchthaven was tot dusverre in handen van troepen die trouw zijn aan president Samuel K. Doe die zich op vier kilometer afstand van de luchthaven heeft verschanst in zijn paleis. Volgens Radio Ghana hebben de opstandelingen van het Nationaal Patriottisch front van Charles Taylor in de afgelopen drie dagen meer dan tweehonderd landgenoten gedood van soldaten van de vredesmacht en gaat het bij de slachtoffers voornamelijk om Ghanezen en Nigerianen.

ORANJESTAD — In de vergaderzaal van het nieuwe kantoor van Buitenlandse Betrekkingen — het voormalige Douane/Landsontvangerkantoor dat geheel verbouwd werd — vindt aanstaande maandagmiddag de ondertekening plaats van de aankoop van ELMAR nv door de Holdingmaatschappij Aruba Utilities nv.

Na de ondertekening wordt een persconferentie gehouden samen met prof dr M.J.L. Jonkhart president van de Nationale Investeringsbank, die speciaal voor deze gelegenheid naar Aruba komt. Zoals bekend vindt de financiering van de aankoop van de ELMAR aandelen plaats dankzij de mede financiering van een aantal Nederlandse banken en de lokale banken ABN, Caribbean Mercantile en Banco di Caribe onder leiding van de NIB.

Paus voor zevende keer naar Afrika

In Ivoorkust inwijding van omstreden Vredeskathedraal

VATICAANSTAD -Paus Johannes Paulus II is zaterdag uit Rome vertrokken voor zijn zevende bezoek aan Afrika. Zijn 49e pastorale bezoek buiten Italie brengt het hoofd van de Rooms-katholieke kerk in de komende tien dagen naar Tanzania, Burundi en Rwanda. Deze landen hebben nooit eerder bezoek gehad van een paus.

In Ivoorkust zit Johannes Paulus II een conferentie van de Afrikaanse bisschoppen voor die dient als voorbereiding van de eerste synode in Afrika in 1993. Niet de sociale spanningen in Tanzania of de tegenstellingen tussen de Hutu's en de Tutsi's in Burundi en Rwanda, maar de wijding van de basiliek van Onze Lieve Vrouw van de vrede in Ivoorkust zal echter de meeste aandacht trekken tijdens deze reis.

De eerste vijf dagen verblijft de paus in Tanzania. Na een bezoek aan Rwanda en aan Burundi komt hij 9 september in Ivoorkust aan. Daar wijdt hij dan de omstreden kathedraal. Vorig jaar maakte het Vaticaan bekend dat de paus de basiliek, een kopie van de Sint Pieter in Rome, als geschenk had aangenomen. De basiliek staat in Yamoussoukro, geboorteplaats van president Felix Houphouet-Boigny en sinds 1983 hoofdstad van Ivoorkust. Het gebouw biedt twintigduizend mensen een zitplaats. Op het voorplein is ruimte voor 250.000 mensen.

De kritiek op de bouw van de basiliek heeft de 85-jarige president, die sinds de onafhankelijkheid van Ivoorkust in 1960 aan de macht is, afgewimpeld door erop te wijzen, dat hij de kosten, ongeveer honderd miljoen dollar, allemaal uit eigen zak heeft betaald. [illegible] herinnert [illegible] kerken in Europa, die nu als belangrijke monumenten worden beschouwd, eens onder dezelfde sociaal-economische omstandigheden als nu in Ivoorkust zijn gebouwd.

Het Vaticaan stelde bij het aanvaarden van het geschenk wel een aantal voorwaarden. De koepel van de basiliek zou lager moeten blijven dan die van de Sint Pieter. Verder moet de president uit eigen zak (gefluisterd wordt de rente van de miljoenen dollars die hij op Zwitserse banken heeft) een fonds stichten waaruit de onderhoudskosten van het gebouw worden betaald. Op last van het Vaticaan wordt in ijltempo een ziekenhuis bij de basiliek gebouwd, dat de paus eveneens op 10 september zal inwijden. Tenslotte moest Houphouet-Boigny ermee instemmen, dat de kerk een mediacentrum opricht waarover hij geen enkele zeggenschap heeft en dat grote delen van Afrika moet bestrijken.

DE PRODUCTIVITEIT en de kwaliteit van de bananenproductie in het Caribisch gebied moet worden verbeterd, wil deze regio kans maken op de Europese markt na 1992. Volgens de landbouweconoom Bernard Yankey raken de Brits sprekende Caribische eilanden (St Lucia, Dominica, St Vincent en Grenada) hun op de Britse-markt genoten beschermde status en subsidies na 1992 kwijt, wanneer de interne Europese markt een feit wordt.

Simar over Coastal-problematiek:

Regering als struisvogel

ORANJSTAD — Bestuur en leden van de vakbond van leerkrachten, SIMAR, zijn van mening dat de regering, in het arbeidsconflict op het Coastal-terrein, een struisvogel-houding ineemt. Dit blijkt uit het opzettelijk verschaffen van onjuiste informatie aan het volk om de indruk te geven dat er een bevredigende oplossing is gevonden voor het conflict. Dit wordt naar voren gebracht in een verklaring van Simar-voorzitter drs Chando Pietersz namens het bestuur.

De oorsprong van het arbeidsconflict is volgens Simar het contract dat het kabinet-Oduber met de multinational Coastal sloot en dat de basis vormt voor misbruik tegen de lokale en buitenlandse arbeiders. In de tweede plaats wijst Simar op multinational Coastal die, met het contract in de hand, een mensonterende houding aanneemt tegen de arbeiders.

AFSCHUWELIJK

De vakbond vindt, dat het afschuwelijk contract dat de regering met Coastal sloot een precedent kan zijn voor andere bedrijven die zich op Aruba willen vestigen en een gelijke behandeling als Coastal wensen. Het resultaat van dit afschuwelijk contract is volgens Simar dat de vakbondsstrijd met meer dan twintig jaar achteruit gezet wordt. Voor Aruba is het een schande dat in deze tijden nog fel gestreden moet worden om een vakbond als vertegenwoordiger van de arbeidersklasse te erkennen en om een medisch pakket te bereiken voor de arbeider en zijn familie. Simar vraagt zich af hoe lang dit nog moet duren, voordat de bom explodeert.

In de Simar-verklaring wordt de hoop uitgesproken dat het kabinet-Oduber zijn verantwoordelijkheid in dit conflict op zich zal weten te nemen om het straks niet hoeven te betreuren en de schuld aan de arbeiders geven.

Trekkingslijst van de Landsloterij N.A.

17de Trekking

Donderdag 30 AUGUSTUS 1990

EENHEDEN		1659	100	3257	100	5027	100	6659	100
		1666	100	3303	100	5031	100	6672	100
		1676	100	3304	100	5034	100	6683	100
7	100	1679	100	3308	100	5035	100	6698	100
9	100	1680	100	3326	100	5041	100	6706	100
		1698	100	3330	100	5047	100	6717	100
TIEN TALLEN		1702	100	3347	100	5048	100	6718	100
		1705	100	3352	100	5056	100	6719	100
		1718	100	3356	100	5058	100	6747	100
15	100	1721	100	3361	100	5066	100	6751	100
25	100	1726	100	3392	100	5067	100	6759	100
29	100	1748	100	3399	100	5071	100	6772	100
40	100	1770	100	3404	100	5072	100	6780	100
41	100	1772	100	3418	100	5085	100	6824	100
45	100	1780	100	3455	100	5110	100	6834	100
46	100	1795	100	3459	100	5113	100	6842	100
55	100	1801	100	3463	100	5119	100	6863	100
57	100	1811	100	3469	100	5120	100	6865	100
59	100	1813	100	3475	100	5126	100	6866	100
65	100	1818	100	3496	100	5133	100	6872	100
91	100	1841	100	3499	100	5148	100	6892	100
96	100	1843	100	3507	100	5162	100	6909	100
		1848	100	3515	100	5173	100	6920	100
HONDERD TALLEN		1857	100	3524	100	5179	800	6921	100
		1870	100	3525	100	5196	100	6926	100
		1871	100	3533	100	5228	100	6928	100
100	100	1887	100	3539	100	5229	100	6931	100
109	100	1893	100	3541	100	5236	100	6942	100
114	100	1894	100	3543	100	5242	100	6964	100
117	100	1905	100	3592	100	5243	100	6968	100
118	100	1913	100	3610	100	5253	100	6993	100
121	100	1933	100	3614	100	5255	100	6997	100
133	100	1936	100	3615	100	5301	100		
142	100	1944	100	3616	100	5310	100	ZEVEN DUIZEND	
147	100	1945	100	3633	100	5317	100		
179	100	1956	100	3649	100	5322	100		
205	100	1962	100	3652	100	5340	100	7010	100
231	100	1972	100	3657	100	5354	100	7045	100
234	100	1977	100	3659	100	5374	100	7048	100
249	100	1982	100	3660	100	5387	100	7062	100
258	100			3662	100	5394	100	7063	100
266	100	TWEE DUIZEND		3663	100	5403	100	7119	100
269	100			3667	100	5414	100	7124	100
324	100			3682	100	5426	100	7126	100
332	100	2012	100	3705	100	5454	100	7131	100

[illegible]

Waarvan proces-verbaal was opgemaakt en ondertekend door
Namens de Procureur-Generaal N. A. SCHOOP.

De Direkteur L. E. DIDIEZ.

17de trekking op donderdag 30 augustus 1990.

1ste PRIJS		2de PRIJS		3de PRIJS	
33930	2.000	6601	1.500	21352	1.000
33931	**125.000**	**6602**	**35.000**	**21353**	**10.000**
33932	2.000	6603	1.500	21354	1.000

Getuigen:
J. Th. WILSON
O. I. NAHR

UREN VAN UITBETALING:

CURAÇAO : 8.00—11.30 en 13.30—16.00
ARUBA
Oranjestad : 8.00—12.00 en 13.30—16.30
San Nicolaas: 8.00—11.00 en 14.30—17.00
BONAIRE : 8.00—11.30 en 13.00—15.00 (maandag gesloten)
ST. MAARTEN : 7.15—12.30 (op trekkingsdagen gesloten)
SABA : s.v.p. bellen tel. 3217, Mr. E. Lynch
ST. EUSTATIUS : s.v.p. bellen tel. 2264, Mr. W. Schmidt

Drukkerij "De Curaçaosche Courant" N.V.

WILLEMSTAD — Dit jaar bestaat de padvinderij op Curaçao 60 jaar. De vereniging herdenkt dit met een reeks van activiteiten. De meer publieksgerichte activiteiten vinden plaats op 14, 15 en 16 september. Op die dagen wordt namelijk de WEEST PARAAT SHOW (musical) georganiseerd. De voordracht wordt gehouden in het Centro Pro Arte. De toegangskaarten zijn verkrijgbaar bij de Jeugd centrale en de leden, en ze kosten 10 gulden per stuk.

Van 15 tot en met 21 oktober hebben de padvinders een kamp op Westpunt. Op zaterdag 20 oktober vindt er een openhouse met expositie van een padvinderskamp en andere activiteiten plaats.

De foto is genomen tijdens een viering op 1 juni.

Oproep Surinaamse Granman:

"Wij willen vrede"

- door Victor Hafkamp-

AMSTERDAM — "Wij willen vrede voor het hele land en waar wij recht op hebben, moet ons ook toekomen. Er moet vrede komen. Nederland moet geld beschikbaar stelen om dat wat vernietigd is weer op te bouwen en daarna met de ontwikkeling beginnen. Het is mijn vurige wens de vrede mee te maken voor ik dood ga." Zo besluit Granman Gazon Matodya, stamhoofd in het binnenland van Suriname, een oproep aan vrienden in Nederland. Hij sprak de boodschap in op een bandje en zond het naar o.a. het Amsterdamse avondblad 'Het Parool' dat de hartekreet van de Surinaamse Granman uitvoerig publiceerde.

De Granman herinnert er aan dat vier jaar geleden in zijn gebied een strijd begon, waartoe hij niet het initiatief nam. "Wij lijden armoede en verkeren in grote nood. De humanitaire hulp uit Nederland heeft ons heel veel geholpen, maar is nu stopgezet. Wij worden niet meer voorzien van voedsel uit Nederland (de humanitaire hulp), maar ook niet vanuit Paramaribo. Wij zijn weer beland in de situatie toen onze voorouders de slavernij ontvluchtten naar deze gebieden", aldus Gazon Matodya.

ZEEP

Hij zegt even arm te zijn als het volk dat hij bestuurt, maar het volk ziet hem als een sociale dienst. Voor alles: zeep, petroleum, voedsel enzovoort komen mensen naar hem toe. "Waar vind ik deze dingen voor hen? En de mensen die niet zelf in staat zijn een kostgrond te kappen en te beplanten, wat moet er met hen gebeuren?"

Granman Gazon vraagt zich af hoe hij voor zijn volk moet zorgen. Wij horen noch bij Frankrijk, noch bij Nederland en ook niet bij Paramaribo, merkt hij op. "Als je een kind hebt dat volwassen is geworden en zelfstandig is gaan leven, moet je dan zeggen als hem iets overkomt: hij is al zelfstandig, ik bemoei mij er niet mee? Ook al is hij zelfstandig, hij is en blijft je kind."

REGEERMACHT

Granman Gazon betreurt het dat Nederland, Frankrijk en Amerika van het standpunt uit gaan dat ze zich niet moeten inlaten met Surinaamse zaken. "Laten jullie ons dan aan ons lot over? Als jullie dat doen, is het niet goed, want wij zijn mens."

Volgens de bosnegervoorman wordt de regeermacht in Suriname nu bepaald door de loop van het geweer. "Wij, de bosnegers, zijn dat soort regeren niet gewend. Ik regeer door de macht van het woord. Maar in heel Suriname is er bijna niemand die wil luisteren", is zijn klacht.

"De oorlogssituatie in Suriname is begonnen door twee personen, maar het totale onschuldige volk dat geen geweren heeft, moet het ontgelden. Hoe is dat mogelijk?"l

OORLOG

Het gezag in het binnenland kan aan de oorlog geen einde maken. Daarvoor is interventie van het buitenland nodig, vindt Gazon. Het moet volgens hem het standpunt van niet-interventie loslaten, zich beraden en bemiddelen tussen Bouterse en Brunswijk om hen te laten ophouden met de strijd.

Gazon wijst er op dat bijna al zijn onderdanen Fransen zijn geworden, alleen maar om te kunnen overleven met de Franse sociale voorzieningen. "Dat had ik willen voorkomen. De Fransen mogen ons wel hulp bieden, de vluchtelingen opvangen, maar ik kan niet kiezen voor de Franse nationaliteit. Dat wij in het binnenland wonen is het gevolg van wrede overheersing van de blanken. Het is hun schuld dat onze voorouders het binnenland moesten intrekken, waardoor wij een achterstand hebben in welvaart en ontwikkelen."

GELD

De Granman zegt dat er nieuw Surinaams geld is, waarmee je geen betalingen in het binnenland kunt doen. De handelaren vragen alleen Frans geld of goud. Het Nederlandse geld bereikt het binnenland niet. "Het zou voor Suriname beter geweest zijn als het een [illegible] land of met Frankrijk."

Het Surinaamse geld is waardeloos, schrijft hij. "[illegible] hoofd van een nog levende persoon is er op gedrukt, maar het hoofd van iemand die niet meer in leven is (dat van Anton de Kom, de vakbondsman red.).

Wel, een dood mens kan niet vanuit het dodenrijk een land besturen. Het hoofd van de president van het land zou er beter op gedrukt kunnen worden, waardoor de levende persoon wiens beeld er op staat al het mogelijke zou doen om geen schande te lijden. Het Surinaamse geld wordt nergens geaccepteerd en een geldsoort die nergens anders wordt aanvaard, is waardeloos."

Iedereen in Suriname lijdt armoede, zo besluit de Granman zijn oproep. Van de Wayana's tot de Trio's, de Indianen van Kwamalasumutu, de Saramaka, de Paramaka, de mensen van Cotica, iedereen. "Wij vragen ook medische hulp. Er is een malaria-epidemie uitgebroken en eczeem."

Granman zegt ook te spreken namens de Indianen. "Wij hadden met de Indianen vrede gesloten en leefden vreedzaam met elkaar. Maar nu lijkt het of Paramaribo onze Indianen aan ons onttrekt en tweedracht tussen ons poogt te zaaien. Toen onze voorouders in dit gebied aankwamen troffen zij de Indianen die hen hebben opgevangen. Daarom moeten wij niet tegen elkaar opstaan", aldus Granman Gazon in zijn oproep.

WILLEMSTAD — Een subcommissie die zich bezighoudt met het ontwikkelen van een middelbare opleiding voor het toerisme en hotelwezen heeft aan de gedeputeerde van onderwijs haar resultaten tot nu toe overhandigd. De Curaçaose overheid is bezig het middelbaar onderwijs te verbeteren om een betere kans te geven aan mavo-leerlingen. Eén van de mogelijkheden is een middelbare opleiding voor het toerisme en hotelwezen, want er bestaat nog geen opleiding die voldoet aan de huidige eisen en die een grote variatie biedt op dit niveau.

Een opleiding op dit gebied moet effectiviteit en efficiency stimuleren en de mogelijkheid bieden om zich op een adekwaat niveau te handhaven. De commissie heeft daartoe een aantal voorstellen gedaan voor een nieuwe school, waarbij mensen op een mbo niveau de kans krijgen zich binnen deze sector te ontwikkelen. Op de foto krijgt gedeputeerde Mendes de Gouveia enkele bevindingen van de subcommissie overhandigd.

Overheid Statius betaalt personeel

ORANJESTAD/STATIA - Het ligt in de bedoeling dat begin volgende week de overeenkomst ondertekend wordt dat het Bestuurscollege van St Eustatius in staat zal stellen de 10% uit te betalen, die in 1988 en 1989 voor een periode van [illegible] maanden - onrechtmatig - werd ingehouden op het personeel.

Zoals bekend werd in de laatst gehouden eilandsraadsvergadering van 22 augustus jongstleden unaniem een motie aangenomen om de 10% terug te betalen.

'Als de overeenkomst door alle raadsleden is ondertekend zal het een kwestie van enkele dagen zijn en zou mogelijk nog de eerste week van september de betalingen kunnen plaatsvinden', aldus gezaghebber I. Temmer.

ORANJESTAD/STATIA - Op uitnodiging van de firma Hollenbeek & Vens de firma die momenteel op St Eustatius het vliegveldproject in handen heeft, zijn gedeputeerde van Financiën Eric Henriquez en adviseur van het Bestuurscollege van Statius Ralph Berkel begin deze week naar Nederland vertrokken om een aantal bedrijven te bezichtigen.

Na terugkeer van de gedeputeerde en zijn adviseur zal de firma Hollenbeek & Vens een "Masterplan" aan het Bestuurscollege van St Eustatius aanbieden, betreffende de economische structuur van St Eustatius.

Zangfestival jaren vijftig

WILLEMSTAD —De 'Festival Commissie van de jaren 50' houdt vanavond voor de derde keer een songvestival in 'Klup Deportivo Santa Rosa'. Voor het festival is er een screening gehouden, om ervoor te zorgen dat de mensen die meedoen op een zeker niveau hun bijdrage leveren.

De deelnemers zullen songs naar voren brengen van Bienvenido Grande, The Platters, Orlande Bayego en Vicentico Valdes. Gedurende de avond wordt er ook een show gegeven in samenwerking met Antilliaanse artiesten.

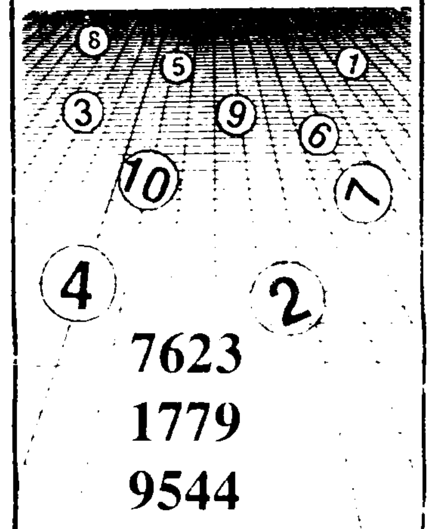
Er is muzikale begeleiding van Leo Renaud e Jacobo en zijn orkest. De entree bedraagt 12,50 gulden. Om 20.30 uur begint het zangfestijn.

MENSEN

Lino Quant ontving uit de Verenigde Staten bericht dat hij het examen voor certified Public Accountant (CPA) met succes heeft afgelegd. Hij verwacht binnenkort te worden geregistreerd als een CPA onder de 'Ohio State Board of Accountancy'. Lino Quant is een oud leerling van Colegio Arubano VWO en afgestudeerde van Bowling Green State University, te Ohio. Lino is werkzaam bij Touche Ross and Co.

Wega di Number Kòrsou

4 2

7623

1779

9544

Expositie: Koper leer en hout

WILLEMSTAD —Op zondag twee september om tien uur 's morgens wordt in de Akademia di arte Korsou een expositie geopemnd van werken van Watty de Lannoy en Edson de Lannoy. Titel van de tentoonstelling: Koper, leer en hout. De opening van deze beeldhouwwerken-tentoonstelling wordt gedaan door Luigi Pinedo.

800 keer "gerold"

De Haagse politie heeft vrijdagmorgen een 32-jarige Hagenaar in zijn woning aangehouden, die 800 gevallen van **zakkenrollerij** heeft bekend tussen 1985 tot heden. Hij zou op die manier een bedrag van in totaal 80.000 tot 100.000 gulden hebben gestolen.

De man werd afgelopen dinsdag op heterdaad betrapt toen hij een portemonnee van een vrouw rolde, die naar het blussen van een brand stond te kijken. De man wist echter, na een korte achtervolging, te voet te ontkomen aan de politieman in burger die hem betrapte. Tijdens die achtervolging gooide de Hagenaar twee eerder gerolde portemonnees weg.

Alcohol-vrij bier naar Saudiarabië

De Brabantse bierbrouwer Bavaria heeft een grote order in de wacht gesleept voor de levering van **alcoholvrij bier** aan de Amerikaanse troepen in Saudiarabië. Een woordvoerder van de brouwerij bevestigde de order, maar wilde niet ingaan op de grootte ervan. Wel zei hij dat maandag vijfhonderdduizend blikjes alcoholvrij bier naar het Midden-Oosten zullen worden getransporteerd.

Geruchten dat Bavaria niet zou kunnen voldoen aan de enorme vraag naar het alcoholvrije bier, verwees de woordvoerder naar het rijk der fabelen. "Inderdaad is er bijzonder veel vraag naar dit soort bier, maar vooral in flesjes. Wat blikjes betreft kunnen we zeer grote orders zonder moeilijkheden aan. Per uur produceren we zo'n 150.000 blikjes alcoholvrij bier".

Zieke bizons moeten dood

De bijna 4.000 **bizons** die leven op de vlakten van het nationale park Wood-Buffalo, in het noorden van de Canadese staat Alberta, moeten worden afgemaakt. De beesten lijden aan tuberculose en andere besmettelijke ziekten en bedreigen de gezondheid van mensen en het voortbestaan van zeldzame dieren in het gebied. Dit staat in een rapport dat een Canadese milieu-commissie vrijdag heeft gepubliceerd.

De groep bizons in Wood-Buffalo is de grootste in vrijheid levende ter wereld. Volgens de commissie is eliminatie de enige oplossing. Ze zouden hun unieke soortgenoten in de bossen, de zogeheten bosbizons, bedreigen.

In het rapport staat dat door ziekten de populatie van bizons in het natuurpark jaarlijks met 5 procent afneemt en inmiddels is geslonken van 12.000 in 1970 tot 3.200 nu. Daarbij is niet inbegrepen de circa achthonderd bizons die rondom het park leven.

Volgens het ministerie van landbouw telt Canada in totaal nog zo'n 16.000 bizons, waarvan 10.000 vanwege de vleesproduktie op boerderijen worden gehouden.

TELECURAÇAO

ZATERDAG

17.00 Telefiesta met tante Irma;
18.00 CBS Spotlight on Sports;
19.00 Kòktel Turistiko met captain Sterling;
20.00 Telenotisia;
20.30 Teatro Klasiko: 'Adventure' (Clark Gable);
22 00 Wega di Number Kòrsou;
22 07 vervolg Teatro Klasiko;
22 30 Estreno;
23 30 Sluiting.

ZONDAG

15.00 Sala di konsierto;
16.00 Sena di Señor: pastoor Montoya en koor Mensaheronan di Sero Fortuna;
17.00 Bingo-show;
17.50 Wega di Number Kòrsou;
18.00 Di bishita ku.....;
19.00 E Oloshi;
19.34 Cover Story;
20.00 Telenotisia;
20 30 Shete dia;
21.00 Best seller: 'Master of the Game';
22.00 Easy Street;
22 30 Santo Domingo invita;
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

* * * * * *

Bewaker besmet

Een gevangenisbewaarder in Australië heeft vrijdag gezegd dat hij seropositief is geworden nadat een gedetineerde hem gestoken had met een **besmette injectienaald.**

Volgens Geoffrey Pearce (21) werd hij op 22 juli in de gevangenis Long Bay in Sydney aangevallen door een gedetineerde, van wie het bekend was dat hij seropositief was. De man stak hem van achteren met een injectienaald toen hij voor hem een hek opendeed. Proeven met de injectiespuit toonden aan dat er met AIDS besmet bloed inzat, waarna de bewaker ook werd getest.

Volgens Pearce hebben zijn artsen hem donderdag meegedeeld dat hij seropositief is. De gedetineerde ontkent de beschuldiging. Volgende week moet hij voorkomen. De regering van New South Wales kondigde na een reeks aanvallen met besmette injectiespuiten aan dat de wetten betreffende moord zullen worden gewijzigd zodat bewuste besmetting met AIDS daar ook onder valt. Na de aanval gingen bewakers enkele malen in staking om meer bescherming te eisen tegen met AIDS besmette gevangenen.

FLORIDA — Deze student, Edward Lewis Humphrey (rechts) van de University of Florida is één van de personen die ondervraagd wordt in het onderzoek naar de moord op vijf studenten van de universiteit in Gainesville. Humphrey legt op de foto de eed af voor de rechtbank in Brevard County omdat hij ervan verdacht wordt zijn grootmoeder te hebben geslagen. Zijn borgtocht is vastgesteld op een miljoen dollar.

Een Westduitse fietser rijdt door de straten met een levensgroot oor vastgegespt op zijn rug. Dit doet hij om een aanstaand festival over 'horen' te promoten. Verscheidene deskundigen uit Japan, Europa en de Verenigde Staten zullen aan het festival deelnemen.

TBS

ZATERDAG

16.00 Munsters
16.30 Beverly Hillbillies
17.00 Andy Griffith
17.30 Happy Boys
18.00 World Championship Wrest
19.05 Baseball: Atlanta Braves Saint Louis Cardinals
21.50 US Olympic Gold
22.50 Night Tracks - Chartbusters
23.50 Race with the Devil
01.50 Night Tracks
04.50 Night Tracks.

ZONDAG

14.05 Basebal: Atlanta Braves Saint Louis Cardinals
16.50 Wrestling's Greatest Hits
17.05 Good Times
17.35 The Jeffersons
18.05 NWA Main Event
19.00 American Graffiti
21.00 Nat'l Geo. Explorer: 'Wh Water Wizards'
21.25 Nat'l Geo. Explorer
23.00 Network Earth
23.30 Beauty Breakthrough.

HBO

ZATERDAG

16.30 Record Breakers of Sport
17.30 Feds
19.00 Karate Kid, part II (PG13)
21.00 Casualties of War
23.00 No Mercy (R)
01.50 American Justice
02.30 The Brains
04.00 Heart Burn.

ZONDAG

13 00 The In-Laws
15.00 Man who broke 1,000 Chains
17.00 Mel Gibson's Unauthoriz Video Diary: Behind the scenes Lethal Weapon II
17.30 Ghost Fever
19.00 Little Monsters
21.00 Lethal Weapon II
23.00 Dream On: 'Three Coins in th Dryer'
23.30 National Lampoon's Vacation
01.10 Dangerous Love
02.45 The Assassin
04.20 Lethal Weapon II.

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr: 374.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Ard Horvers (hoofdredacteur)
A. van Leeuwen (adjunct hoofdredactrice)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Steegstra, Bob Harms, Sheila Rhodas (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot. Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Etleen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

SABA:
Correspondente:
Esther Mommers, tel: 2265

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewall-weg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand**

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Tom Poes en de verdwenen heer door Martin Toonder

6548 — Het is reeds enige tijd geleden dat we ons met Tom Poes bezighielden en daarom is het misschien wel goed om terug te gaan naar de omgeving van Rommeldam.

Daar zaten hij en Joost op een bankje in de buurt van Bommelstein, terwijl ze bedrukt met elkander praatten.

'Het is allemaal heel betreurenswaardig', sprak de trouwe knecht met toonloze stem. 'En het is voor mij moeilijk aan de gedachte te wennen, dat heer Olivier niet meer in ons midden is, met uw welnemen'.

'Het is allemaal mijn stomme schuld', zei Tom Poes. 'Ik had direct moeten weten, dat die Elias heer Bommel niet was. Nu is het misschien te laat. Zelfs al heeft kapitein Walrus mijn telegram gekregen, er kan op zo'n schip zoveel gebeuren.....

Hij zweeg omdat zijn aandacht werd getrokken door een paar wandelaars. Het waren de markies De Cantecler en de wannemer Bikker, die hun zitplaats op een afstandje passeerden.

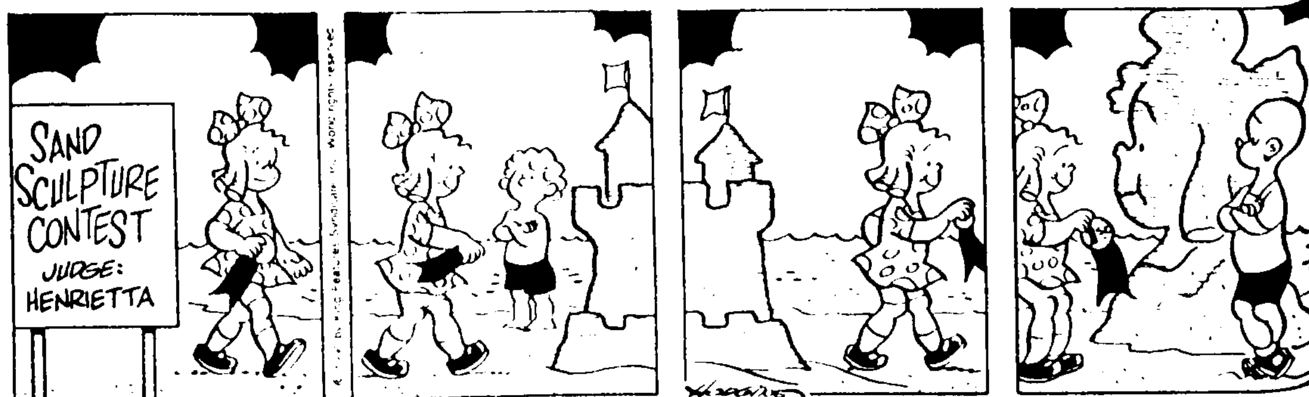
'Voila', hoorde hij de edelman zeggen, 'het gaat om gindse ruïne. Ik overweeg om het bouwval geheel te slopen, parbleu! Met de grond gelijk te maken. Het zou me zinnen om op de heuvel een prieel te bouwen'.

'Goed ideetje', gaf de bouwer toe. 'Prima uitzicht. Wat dacht u van een theehuis. En die ouwe stenen zijn van goeie kwaliteit. Misschien kunnen we ze nog ergens voor gebruiken.....'

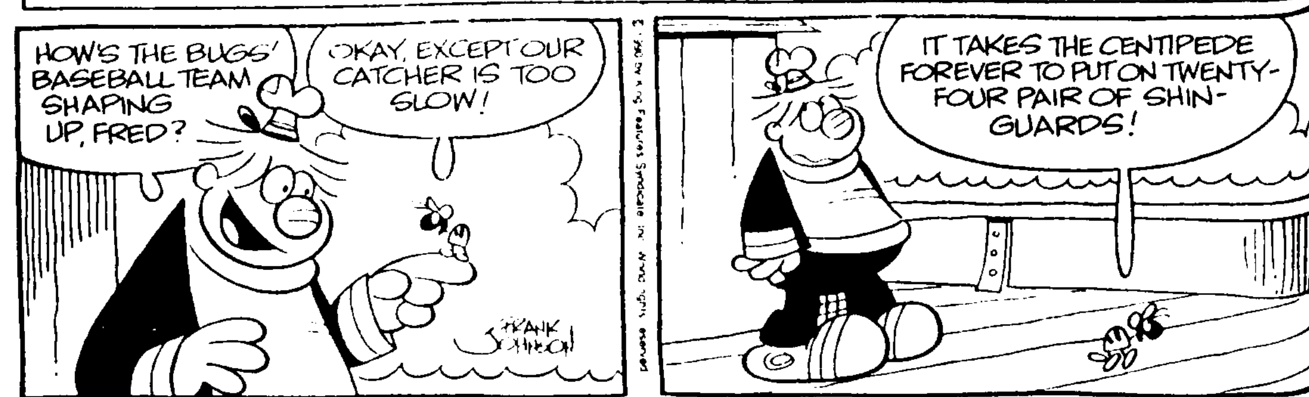
De stemmen van de beide heren verstierven in de verte, terwijl Joost en Tom Poes de verdwijnende figuren geschokt nakeken.

'Het is allemaal zéér betreurenswaardig', prevelde de bediende met verstikte stem......

HENRY By Dick Hodgins

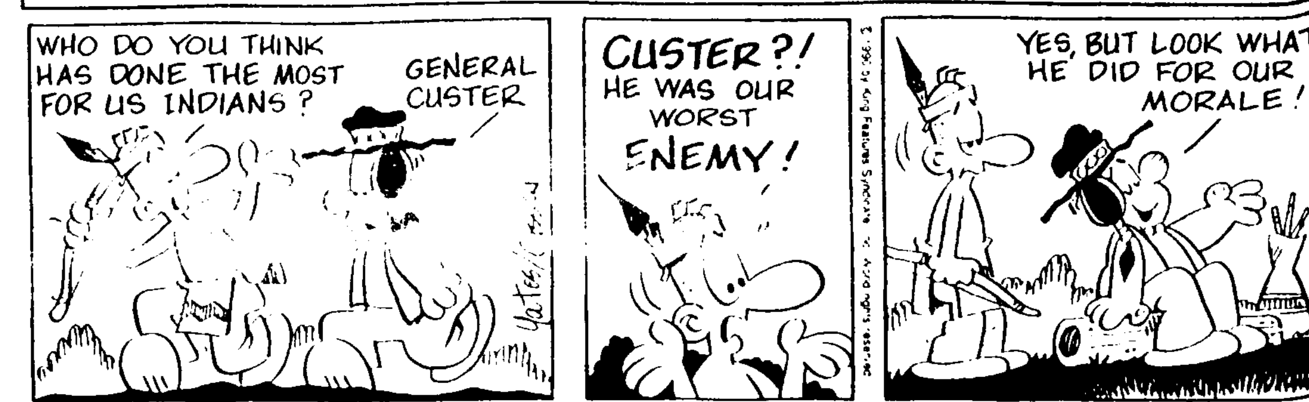
BONER'S ARK By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY By Mort Walker

REDEYE By Bill Yates & Mel Casson

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(openingstijden voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(openingstijden voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.45 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur -Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Tera Cora.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR GEZAGHEBBER: elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

LVV: openingstijden Slachthuis i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk:
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Coromotokerk, Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon:
maandag t/m zondag om 19.30 uur

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan **mevr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4.**

Paboso-leider Nochi Willem:

"UPB doodstil over politieke toekomst"

KRALENDIJK — Het feit dat partijvoorzitter Rudi Ellis (UPB) tijdens een persconferentie naar voren heeft gebracht dat er niets, maar dan ook niets bereikt kan worden op regeringsniveau en met name nog veel vraagtekens oproept ten aanzien van de ALM, de protectiemaatregelen, het kadaster en vooral de komende decentralisatie, is voor Paboso-leider Nochi Willem meer dan aanleiding te vragen waar de 'met bravour' aangekondigde verantwoordelijkheid van de UPB is gebleven nadat de statenverkiezingen waren gewonnen door de Union Patriotico Bonairiano.

Volgens Willem staat hem nog als de dag van gisteren bij hoe vice-voorzitter Ramoncito Booi voor de lokale radio verklaarde dat de UPB niet deelnam aan het overleg van de Bonaireaanse politieke partijen om een standpunt in te nemen over de komende staatkundige structuur.

Willem: 'Onder druk van Paboso besloot de overheid ten slotte een vergadering bijeen te roepen die een totale mislukking werd. Logisch, want de overheid had totaal niets voorbereid; had zelfs niet eens een eigen standpunt'. De Pabosoleider wijst erop dat de bevolking nauwelijks weet heeft van komende veranderingen. Hij wijst er verder op dat de Kamer van Koophandel en Industrie (KKI) een tweetal vooraanstaande ex-politici heeft uitgenodigd om hun licht op het onderwerp te laten schijnen. Willem: 'een uitermate kleine delegatie van de UPB was daar aanwezig, maar van die zijde werd totaal niets gevraagd en niet deelgenomen aan de discussies. Ook hoorden we daar niet dat volgens Booi de KKI geen enkele verantwoordelijkheid had te nemen voor het organiseren van dergelijke informatieve bijeenkomsten. De vier overige partijen hebben verschillende weken lang vergaderd over het onderwerp staatkundige structuur, terwijl de POB al duidelijk een standpunt over de status aparte heeft ingenomen. De UPB echter bewaart een hermetisch stilzwijgen'.

STATEN

Willem wijst er echter op dat inmiddels alle partijen in de Staten - waartoe dus ook de UPB behoort - heeft laten weten dat men voor een autonoom Curaçao opteert. Zelfs Saba heeft al een standpunt kenbaar gemaakt. Volgens Paboso blijft de UPB een 'vlees noch vis' standpunt innemen.

Willem: 'Maar een partij die de bevolking steun vraagt om de verkiezingen te winnen heeft de verplichting om een standpunt in te nemen over alles wat met het bestuur van Bonaire te maken heeft. Volgende week is minister Hirsch Ballin weer op de Antillen en tot vandaag heeft Bonaire nog geen eensgezind standpunt weten te formuleren over de staatkundige structuur'.

Voor de Paboso is de houding van de UPB uitermate zwak en wordt vermoed dat de UPB de bevolking in een situatie zal brengen die eigenlijk door de bevolking niet gewenst wordt. Willem: 'In plaats van een persconferentie te organiseren waar geen enkele structurele lijn in zit, had de UPB beter op een serieuze manier kunnen praten over de staatkundige structuur van Bonaire'.

WILLEMSTAD — De politie patrouille Punda werd afgelopen nacht naar een discotheek aan de Wolkstraat geroepen omdat daar een man op de dansvloer lag die ziek leek. De man verklaarde echter tegenover de politie dat hij een beetje vermoeid was en daarom besloot op de dansvloer te gaan liggen.

■KRALENDIJK — *Flamingo Beach Hotel heeft voor de afgelopen maand weer een employee van de maand en een employee 'smile' gekozen. De eerste wordt gekozen na overleg van de diensthoofden terwijl de tweede keuze gemaakt wordt door de gasten die daarvoor een formulier kunnen invullen. De employee van de maand is Danilo Josefo (geheel links) terwijl er maar liefst drie 'smile-of-the-month' zijn. V.l.n.r.: (met pet) Stanley Marinus, Willy Wanga en Etty de Cuba. De beide dames rechts zijn de personeelsmanager (ex-gedeputeerde Toerisme) Marelva Soliana Pourier en executive-secretaresse Elsie Pourier Martijn.*

Janga wijst op verkeerssituatie te Rincon

KRALENDIJK —of aan het Bestuurscollege vraagt POB-leider Broertje Janga dringend de aandacht voor verbetering van de verkeerssituatie in Rincon. Daarbij wijst Janga op een pareltje van een historisch gebouw dat om onbekende redenen afgebroken moet worden. De plannen voor nieuwbouw belemmeren volgens Janga het veilige verkeer.

Met nadruk stelt Janga dat het jammer is dat een dergelijk fraai gebouw afgebroken moet worden, maar nu die beslissing is gevallen, wijst het raadslid voor de POB er wel op dat bij de nieuwbouw op dezelfde plaats rekening gehouden dient te worden met het verkeer ter plaatse. De gevaarlijke situatie daar bestond al geruime tijd, vooral in de bocht waar het gebouw nu afgebroken wordt, die het uitzicht belemmerde op het tegemoetkomende verkeer. Nu er een nieuw gebouw neergezet wordt, vraagt Janga het BC om zoveel ruimte aan de voorzijde van het gebouw over te laten dat de bedoelde gevaarlijke bocht recht getrokken kan worden. Janga doet een beroep op de - net als hij uit Rincon afkomstige raadsleden - het BC om spoedige stappen te verzoeken. Hij vindt het evenmin nodig tijd te verliezen door deskundigen een studie van de situatie te laten maken, maar vraagt onmiddellijke actie. De eigenaar van het nieuwe gebouw kan namelijk nu nog de geëigende maatregelen nemen zonder dat daaraan grote kosten zijn verbonden.

Verkorte nummers bij Telbo

KRALENDIJK — Met ingang van september zullen een aantal nummers gewijzigd worden in die zin, dat de huidige telefoonnummers van vier cijfers teruggebracht worden tot twee. Belangrijk uiteraard voor diensten die met een zekere urgentie gebeld moeten worden. Hieronder valt bijvoorbeeld de politie, brandweer en ambulance, die voorheen bereikbaar waren onder het nummer 8000, maar nu op nummer 11 bereikbaar zijn.

De taxi's op de luchthaven zijn bereikbaar onder nummer 10, het hospitaal wordt 14, de WEB storingsdienst wordt 15, het informatienummer van TELBO zelf wordt 19, de storingsdienst 20 terwijl de telegrammen opgegeven kunnen worden op 21. Het aanvragen van internationale gesprekken moet nog met een nummer van drie cijfers, namelijk 125. De zogenaamde 'oude' nummers van vier cijfers blijven tot nader aankondiging van kracht.

Stockmarkets - NEWS

NEW YORK	PREV.	31-08	FRANKFURT	PREV.	31-08	AMSTERDAM	PREV	31-08
DOW JONES	2593	2614	DAX INDEX	1638	1629	CBS GEN.INDEX	102.70	102.30
AM.BRANDS	66.13	67.00	ASKO	920.00	930.00	ABN	36.10	
AM.EXP.	23.38	24.13	BASF	235.70	236.00	AEGON	119.00	119.00
ANHEUSER B	39.38	39.75	BMW	491.00	485.00	AHOLD	123.00	123.00
ATT	31.50	32.38	COMMERZBANK	260.50	263.50	AMEV	51.40	50.50
BORDEN	32.25	32.50	DAIMLER BENZ	702.00	699.00	AKZO	96.20	95.40
CAMPBELL S	49.13	50.50	DEUTSCHE BANK	695.00	693.00	AMRO	73.50	72.00
CHRYSLER	12.75	13.38	HOECHST	236.00	237.90	BOLS	182.00	180.50
CITICORP	18.13	18.50	KAUFHOF	594.00	599.00	BUHR.TET.	60.00	59.30
COCA COLA	41.25	42.25	MAN	365.00	363.00	DAF	24.50	24.50
DIGITAL	64.50	64.88	PREUSSAG	330.50	335.80	DSM	97.30	97.40
DUPONT	35.88	36.00	SIEMENS	631.00	623.50	ELSEVIER	83.90	82.70
EAST.KODAK	40.00	40.50	VW	490.00	475.00	FOKKER	44.50	45.40
EXXON	48.88	50.00				GIST BROC.	26.20	25.60
FORD	34.88	34.75				HAGEMEYER	109.00	109.00
GEN.ELECT.	61.88	62.00	LONDON			HEINEKEN	118.00	117.20
GEN.MOTORS	39.25	39.63				HOOGOVENS	62.00	61.00
HEINZ	31.25	32.50	FT-100 INDEX	2153	2162	KLM	25.70	23.90
HOMESTAKE	20.13	20.25				KNP	42.70	42.40
IBM	101.63	101.88	ARGYLL	2.38	2.39	NEDLLOYD	52.70	51.80
KELLOGG	63.13	63.00	BARCLAYS BANK	3.55	3.57	NMB	43.50	43.70
MC DONALDS	27.75	27.88	BASS	10.52	10.43	NAT.NED.	58.40	57.40
MERCK	80.00	81.63	BRITISH STEEL	1.24	1.27	PHILIPS	24.30	23.80
MINNES.MNC	78.50	78.75	BRITISH TEL	2.83	2.82	ROBECO	90.50	90.10
MOBIL CORP	63.00	63.88	BTR	3.68	3.71	ROLINCO	88.20	87.50
NCR	61.50	62.00	CADBURY	3.31	3.31	RORENTO	59.20	59.10
PFIZER	70.88	71.00	CABLE & WIRE	4.64	4.65	RODAMCO	74.90	74.70
P.MORRIS	44.50	45.13	GRAND MET	5.57	5.61	ROYAL DUTCH	141.90	140.80
QUAKER	42.50	42.25	MARKS & SPENCER	2.36	2.36	UNILEVER	140.30	140.00
SEARS	29.50	29.38	REDLAND	5.23	5.27	VMF STORK	49.00	49.50
UP JOHN	37.00	37.88	TATE & LYLE	2.61	2.61	VOC	37.90	39.60
USX	32.25	32.13				VNU	82.50	80.00
WOOLWORTH	25.38	25.63				WESSANEN	60.80	59.40
			TOKYO					
GOLD	389.20	384.50				TORONTO		
			NIKKEI DOW IND.	25669	25978			
SILVER	4.83	4.78				TSE 300	3329.9	3346.3
			BRIDGESTONE	1260	1240			
CRUDE OIL	26.89	27.53	CANON	1720	1700	ALCAN	21.63	21.75
			DAI ICHI KANGYO	1820	2000	BELL	37.00	37.25
US$/Yen	144.20	143.95	DAIWA SEC.	1110	1120	BANK OF NS	13.00	13.25
			HITACHI	1390	1350	CAN.PAC.	18.25	18.63
US$/DMARK	1.57	1.58	HONDA MOT.	1600	1600	IMASCO	34.75	34.88
			JAPAN AIRLINES	1420	1410	LAIDLAW	21.00	21.25
GBP/US$	1.92	1.89	NEC	1810	1780	MOORE	27.88	28.00
			NOMURA SEC.	1770	1790	NORANDA	17.50	17.63
US$/NLG	1.76	1.78	NIPPON STEEL	505	501	PLACER DOME	20.13	20.50
ECU/US$	132.70	131.25	MAZDA	681	728	POWER CORP.	14.63	14.63
CAN/US$	87.34	86.58	SONY	7550	7530	ROYAL BANK	21.75	21.75

Geen probleem bij stemming verwacht

Duits fusieverdrag naar parlementen

OOST-BERLIJN - De Bondsrepubliek en de DDR hebben vrijdag het laatste grote obstakel naar hun eenwording uit de weg geruimd door een verdrag te ondertekenen voor harmonisering van hun politieke en juridische systemen zodat beide landen op 3 oktober kunnen fuseren.

Na harde onderhandelingen die tot vrijdagochtend vroeg duurden, ondertekenden de Westduitse minister van Binnenlandse zaken, Wolfgang Schauble, en de Oostduitse staatssecretaris van Binnenlandse zaken, Gunther Krause, het ruim negenhonderd pagina's tellende document voor de staatkundige eenwording.

Eerder hadden de regeringen in Bonn en Oost-Berlijn hun goedkeuring gegeven aan het verdrag, waarbij het komt tot vereniging van beide Duitslanden minder dan een jaar nadat het communistische bewind in de DDR bij een volksopstand uiteen viel en de Muur in Berlijn werd open gesteld. Naar verwachting zal het eenwordingsverdrag simpelweg de beide parlementen passeren, waar wel een tweederde meerderheid is vereist.

WILLEMSTAD — De speciale operatie dienst heeft gisteren de dertigjarige R.F. aangehouden in Kwartier omdat hij verdacht wordt van diefstal. Hij zou vorige week op een perceel aan de Arowakenweg een kleine gascilinder hebben gestolen. Hij is naar de recherche overgebracht die met het verdere onderzoek belast is.

Dag van de Pers

Awe 1 di sèptèmber 1990
ta un dia pa tur ku ta envolví den maneho y funshonamento diario di nos Medionan di Prensa reflehá riba bosnan tarea y e responsabilidat grandi ku bosnan ta karga.

Mi ke enfoká riba e tarea di elevashon di nos Pweblo ku kada dia di nobo ta pendiente di boso pen y bos ekspresando boso opinion riba akontesimientonan lokal y internashonal.

Sperando ku e refleho riba e dia aki lo duna boso aun mas forsa y sabiduria pa por aporta na desarollo di nos komunidatnan hasiendo uso di e sagrado derecho di Libertat di Prensa.

Pabien y hopi eksito

Na nòmber di Gobierno di Antia
Promé Minister di Antiyanan Ulandes
Sra. Maria Liberia-Peters

1990

Tatarie: souverein

MOSKOU - Het parlement van Tatarie heeft in volledige unanimiteit een soevereiniteitsverklaring aangenomen. Dit heeft vrijdag de vakbondskrant Troud gemeld.

Tatarie, dat deel uitmaakt van de RSFSR, de Russische federatie, noemt zich vanaf nu socialistische Sovjet republiek van de Tataren. Het woord "autonoom" verdwijnt. Tatarie kreeg in 1920 de status van autonome republiek. De nieuwe soevereiniteit moet dienen als grondslag voor een constitutie conform het door Moskou op te stellen Unie-verdrag. De bevolking in Tatarie, ruim 3,5 miljoen, bestaat uit ongeveer evenveel Russen als Tataren.

Drugsvondsten

WILLEMSTAD — Tijdens de reguliere patrouille in Steenrijk heeft de politie van Punda de 32-jarige G.I. aangehouden. Bij het zien van de politie gedroeg hij zich zeer verdacht, waarop de politie besloot de man te onderzoeken. Hij bleek in zijn broekzak een folie papier met een op cocaïne gelijkende substantie te hebben.

De patrouille Punda heeft vannacht ook in de Bargastraat in een drugspand de 21-jarige R.R.A. aangehouden. Bij het zien van de politie deed hij zeer verdacht. Bij onderzoek trof de politie in zijn broekzak drie foliepapieren aan met een op cocaïne gelijkende stof. Beide mannen zijn overgedragen aan het bureau narcotica operatie voor verder onderzoek.

NAPA

AMIGOE

ZATERDAG 1 SEPTEMBER 1990

Weekend Bijlage

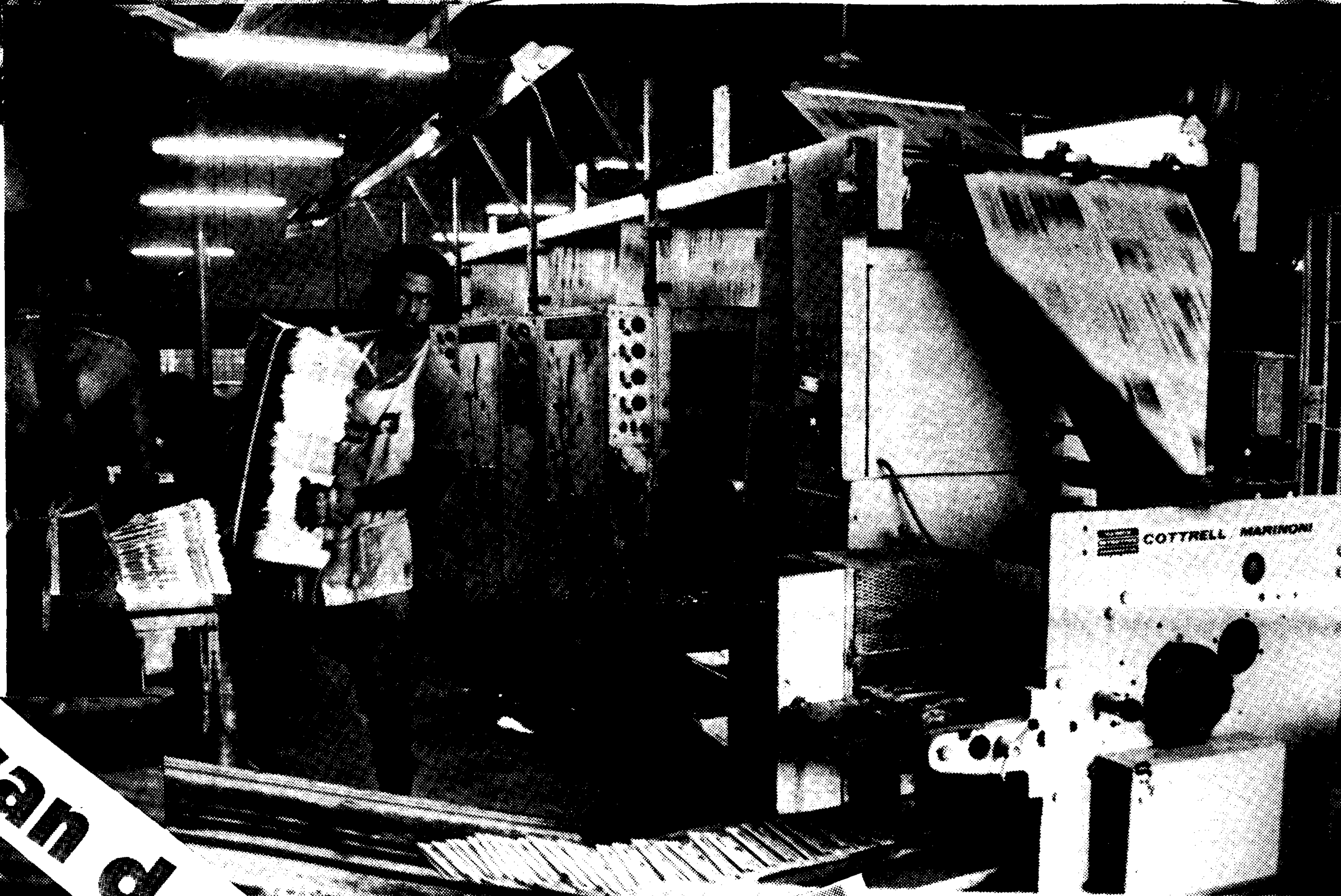
Dag van de Pers

Dit trio met v.l.n.r. Maarten v. Putten, Robert Martis en Emsley Clement processeren de foto's en het grafisch materiaal en maken de offsetplaten voor het drukken van de Amigoe.

Op de advertentie-afdeling gaat het er gezellig aan toe. Herma McWilliam (links) en Marisse Wardekker vinden ondanks de drukte tijd voor een babbeltje.

Janny Naaldijk onderhoudt samen met de andere dames van de advertentie-afdeling de contacten met de klanten. En dan moet je altijd vriendelijk kunnen blijven en op ieder uur van de dag beschikbaar zijn.

Napa

De wekelijkse bijlage NAPA is vandaag op de DAG VAN DE PERS gewijd aan de krant- de Amigoe wel te verstaan en de mensen die er werken op Curaçao en Aruba.

Ana van Leeuwen en Jacoline Steegstra hebben de afgelopen dagen hun collega's "doorgezaagd" om het lezerspubliek een idee te geven waar wij bij de Amigoe dagelijks mee bezig zijn. Eef Hermers zorgde voor een profiel van de Amigoe-mensen op Aruba, terwijl Wim Rutgers een interessant artikel schreef over de historie van The Impulse, het eerste literaire weekblad van Curaçao dat in de jaren 1871-'72 verscheen.

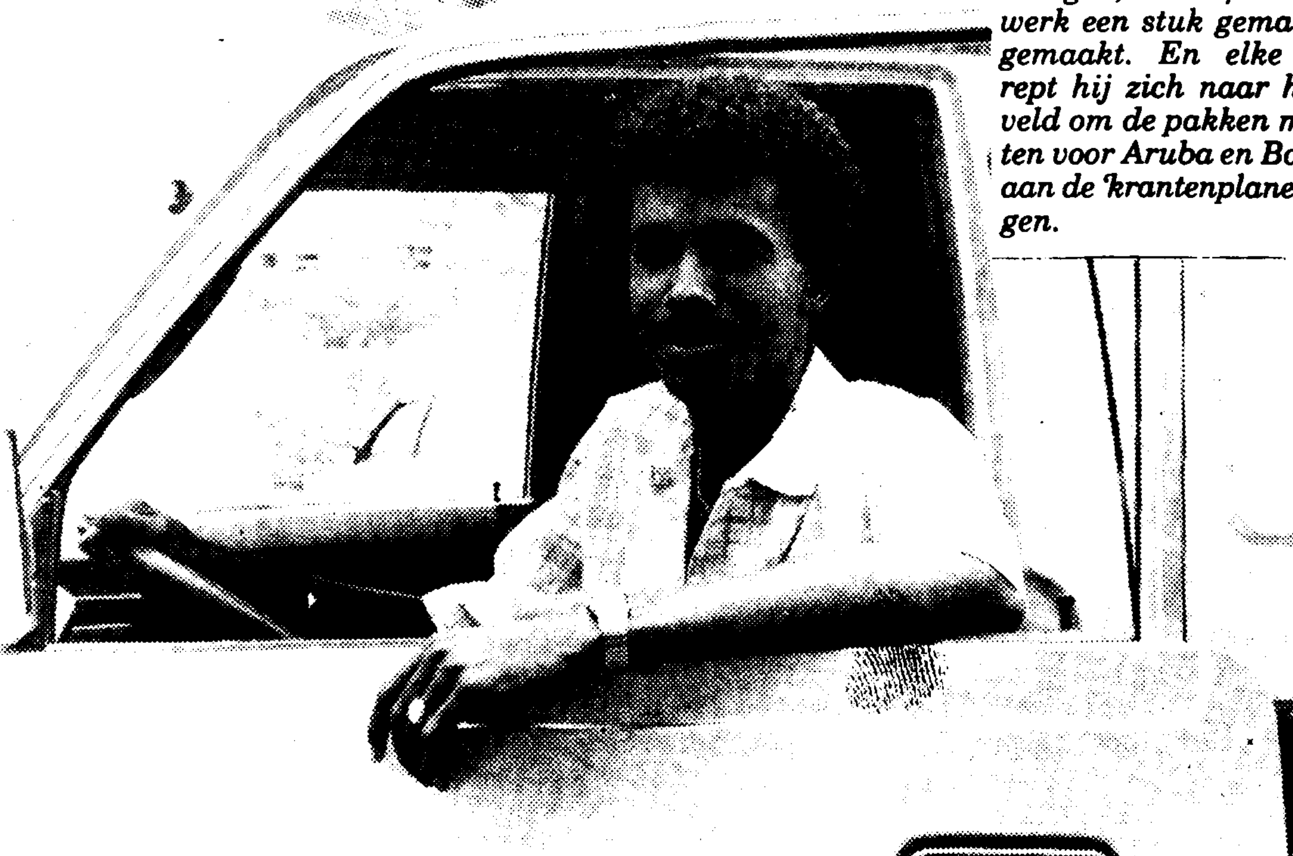
Henk de Beijer filosofeert over "Informatie en deformatie", een kritische blik op de pers hier en elders.Ken Won zorgde de foto's bij de artikelen en de montage op pag.1

Opmaak: Solange Isselt.

Eindredaktie: Norbert Hendrikse

Advertenties opmaken is secuur werk. Edseline Angelo doet dan ook haar uiterste best om er iets moois van te maken.

Eugene Veeris rijdt over het eiland om post voor en van de Amigoe op te halen en weg te brengen, al heeft de fax zijn werk een stuk gemakkelijker gemaakt. En elke middag rept hij zich naar het vliegveld om de pakken met kranten voor Aruba en Bonaire tot aan de 'krantenplane' te bezorgen.

Knippen en plakken zijn essentiële onderdelen bij het opmaken van de redactionele pagina's van de krant. En dan nog zorgen dat de juiste kop bij het juiste artikel komt..... Marisa Eduarda kan er nog steeds bij lachen.

Dag van de Pers

PRENSA
MASHA
PABIEN

"Big boss" Ingrid: "gezonde interactie"

INGRID DE MAAYER-HOLLANDER

INGRID DE MAAYER-HOLLANDER (42) is directrice van deze krant.
Ze begon elf jaar geleden in de advertentie-afdeling. Ze solliciteerde bij de toenmalige hoofdredacteur Mayra van der Dijs als correctrice, stapte korte tijd over op administratieve werkzaamheden en belandde al snel in de advertentie-afdeling. Zes maanden daarna was ze hoofd van die afdeling, eind 1984 werd ze adjunct-directrice en in 1986 werd ze directrice. The big boss.

Een big boss, die af en toe graag gaat buurten op haar oude stekkie, de gezellige advertentie-afdeling."It's lonely at the top," hoor je haar weleens zeggen.

INTERACTIE

Daarom die uitjes naar de redaktie, advertentie of opmaak. Ze is ook van alle markten thuis: een computerfreak is ze een beetje en ze weet prima met die dingen om te gaan. Van advertenties weet ze natuurlijk ook het een en ander. De redaktie ligt natuurlijk iets gevoeliger. Ze wil en zal zich in principe niet bemoeien met de redaktie, tenzij het natuurlijk te bont wordt. Ze spreekt het liefst van een "gezonde interactie" tussen de mensen die het schrijfwerk doen en de directie.

Zij is per slot van rekening uiteindelijk verantwoordelijk voor hetgeen in de krant komt. Over het algemeen gaat alles o.k. "We hebben de afgelopen 5 jaren over de inhoud van de krant geen enkele rechtszaak tegen ons gehad, wel dreigementen. Maar het ging niet door, want wij erkennen onze fouten en zetten iets recht als we fout zitten." Ze is stellig van mening dat vele journalisten "bang" van de directie zijn. Of huiverig, wantrouwig. Niet nodig, is ze van oordeel. Zolang de interactie goed is.

Ze blijkt verbaasd over haar snelle sprong naar de top. Ze had het niet verwacht, vooral omdat ze in de begindagen een jong gezin had. Nu zijn haar kinderen relatief groot (Twee jongens en een meisje van respectievelijk 18, 15 en 13 jaar). Zonder hun medewerking en die van haar echtgenoot was het, zo benadrukt ze, nooit gelukt. Hun medewerking was ongelooflijk.

Ze heeft, ook voor ze op de directeurstoel terecht kwam, veel gezien, gehoord en meegemaakt: adverteerders die met de dag meer gaan eisen en trachten verkapte advertenties in de krant te krijgen, maar ook een steeds groeiend advertentie en abonnee-bestand. De Amigoe heeft gewoon iets, zegt ze trots. Een traditie, een naam, geloofwaardigheid.

Dat soort zaken brengen natuurlijk extra verantwoordelijkheden met zich mee, dat beseft ze ook. En hoge verwachtingen.

Door het toenemend aantal media ("Belachelijk, vind ik dat. Curacao is voor wat dat betreft voor buitenlanders een soort bezienswaardigheid geworden, maar bij ons is het kwantiteit en geen kwaliteit...") is de concurrentie groot en zijn de advertentietarieven laag. Daardoor is er niet voldoende geld voor mensen met specialistische kennis in te huren voor speciale rubrieken en analyes.

Dat is een doorn in het oog van De Maayer. Mensen aantrekken voor speciale rubrieken, is een van de vele wensen. Door het grote aantal media is de spoeling ook wat "gewone journalisten" betreft behoorlijk dun. Voor een Nederlandse krant is dat nog veel meer het geval. Toch gelooft ze dat een krant als de Amigoe bestaansrecht heeft. 'De krant groeit met de dag, dus de lezers denken er blijkbaar ook zo over...".

PAPIAMENTU

'Zolang het onderwijs hier nog in het Nederlands gebeurt, zal de krant blijven zoals die is. Misschien dat er ooit katernen bij komen in andere talen (Papiamentu, Engels). Of, wie weet, is een fusie met een bestaande Papiamentstalige krant mogelijk, zodat dan een 'Amigu Papiamentu' van de pers rolt. Dat is allemaal toekomstmuziek.'

Voorlopig heeft ze haar handen vol aan de Amigoe anno 1990. Met allerlei werkzaamheden ("ja, ik noem mezelf weleens een duizendpoot..."), personeelskwesties, de aandeelhouder, de commissarissen, de machines, de betalingen, ja, zelfs de mensen die de beerput (gelukkig!) komen leegzuigen.

Vermoeiend, maar reuze boeiend. "Het is iedere dag weer een gevecht tegen de klok, je kan niet wachten. Ik zei het al: ik stop pas met dit werk als het werk me niet bevalt en tot nu gaat alles goed en er is nog zoveel dat ik wil doen."

Heeft ze ooit negatieve ervaringen als vrouwelijke directeur? Nee, integendeel: in het mannenwereldje waarin ze meestal verkeert is het een voordeel als je de enige vrouw bent in een zaal met aleen maar mannen. "Ze doen niet sexistisch tegen mij; ik doe weleens charmant, door een opmerking te maken over hun das of zo.

CHARME

Die vrouwelijke charmes helpen best wel. Misschien ben ik wel sexistisch bezig"

Ze erkent tot slot, dat ook deze krant voor verbetering vatbaar is. Er wordt aan gewerkt.

Intussen geniet ze iedere dag van haar job at the top en van de 'familiebanden' onder het personeel. "Weet je wat het is? We zijn allemaal trots op de Amigoe, omdat we weten dat deze krant in trek is en dat willen we zo houden. Iedereen weet dat we een informerende en vormende taak hebben."

Informerend en vormend. A hell of a job, toegegeven. Maar Ingrid de Maayer geeft niet op. Ze is taai.

Norbert Hendrikse is helemaal "nieuwsgek"

EEN VRAAGGESPREK met NORBERT HENDRIKSE (53) is eigenlijk geen interview. Het is een soort college. Leerzaam. Je beseft al luisterend - en knikkend! - hoeveel híj weet en heeft meegmaakt en hoeveel jíj nog te leren hebt. Vragen aan de samensteller en eindredakteur van de Amigoe weekend-bijlage Napa zijn eigenlijk overbodig. Hendrikse vertelt veel. Er is dan ook maar weinig dat deze 'nieuwsman van het eerste uur' níet gedaan heeft in zijn 30-jarige loopbaan -op Curacao, Nederland of daarbuiten. Hij heeft zoveel kennis en ervaring, hij heeft zoveel - hoge - functies bekleed in medialand dat je je erbij neerlegt. En luistert.

Hendrikse ging als jongeman naar Tilburg met het voornemen economie te gaan studeren. Pa wilde graag dat hij accountant zou worden: Veel werk, veel geld.

NIEUWSGEK

Verder dan zijn kandidaats kwam hij niet, want Norbert werd eerst hogeschool-correspondent voor De Tijd en daarna 'invaller' bij het Nieuwsblad van het Zuiden, waar hij uiteindelijk bij de stadsredaktie terecht kwam. Dag economie-studie, hallo journalistiek.

Sindsien is hij 'nieuwsgek', zegt hij zelf. Zoekt steeds nieuws, informatie op, waar hij ook is. TV, kranten. Als hij de taal niet begrijpt of kan lezen? Geen probleem, hij probeert het toch. "Ik bekijk dan de foto's. Tracht de koppen te ontcijferen. Als ik op vakantie ben en ik kan geen krant vinden wordt ik nerveus. Nieuws heb ik gewoon nodig."

BOERENBOND

Van de stadsredaktie naar regionaal redakteur. Dat was me wat voor een Antilliaanse jongen: hij ging naar vergaderingen van de boerenbond en paardenkeuringen. Hij moet er zelf nog om lachen. Hendrikse volgde een twee jaar durende cursus journalistiek van de universiteit van Nijmegen wegens het gemis aan een dagschool voor journalistiek, en belandde vervolgens bij het Brabants Dagblad waar hij regionaal nieuws deed en later bij de buitenland redaktie terecht kwam. Hij specialiseerde zich in Oost-Europa, Latijns Amerika, de VS en ruimtevaart. De veelbewogen eindjaren '60 met onder andere de Lente van Praag, de moorden op Robert Kennedy en Martin Luther King, de Apollo-reizen naar de maan, maakten dit werk in die periode bijzonder boeiend.

Na enig aandringen van oud-hoofdredacteur van de Amigoe Ad de Mug, tekende Hendrikse - toen nog in Nederland- op - uitgerekend - 30 mei 1969 een contract als nieuwe hoofdredakteur van de Amigoe. Hij belandde in een Otrobanda- waar hij was opgegroeid- dat 'zijn gezicht had verloren' na de brand van 30 mei. Een zwaar onderbezette redaktie. Toch een hele overgang. "Ik moest inderdaad ontzettend veel zelf doen. Dat was vroeger trouwens heel anders. Journalisten ging veel meer op pad, naar de mensen, op zoek naar 'human interest' verhalen. Het is nu bijna alleen bureau-journalistiek."

NORBERT HENDRIKSE

In 1977 stapte hij over naar de ATM. Daar bleef hij tien jaar als directeur van het Antilliaanse TV station. Hij wist door vrij hechte connecties met de NOS al het een en ander van TV af. Toen was Chucho Smits (tegenwoordig PNP minister) mede-directeur.

BEELDEN

Bij Telecuracao probeerde Hendrikse vooral in de begindagen van 'radio met een plaatje' dat daar veelal bedreven werd, TV-journalistiek te maken. Meer aktuele beelden. Ook bracht hij wijziging in het free-lance systeem, waarbij in feite niet-vaste medewerkers het nieuws verzorgden. Ook het internationale nieuws blies hij met beelden nieuw leven in. CBS, Visnews uit Engeland en uiteindelijk, na aanschaf van de eigen satelliet- 'dish' in 1984 dagelijks vers nieuws via CNN. "Ik wilde daarmee eigenlijk het Curacaose publiek duidelijk maken dat de wereld niet ophoudt bij Curacao, dat ontwikkelingen in het buitenland ons beïnvloeden, dat onze wereld zoveel groter is dan Curacao."

COMMENTAAR

In 1987 ging Hendrikse van de t.v. naar het Papiamentstalig dagblad Nobo als chef nieuwsdienst. Daar maakte hij voor het eerste kennis met verslaggeving in het Papiamentu, en schreef hij ook bijna dagelijks commentaren. Dat is een groot gemis bij Curacaose media, vindt hij. De media hebben geen eigen mening, geven te weinig achtergrond. "Het barst hier van de media, maar toch ontbreekt de pluriformiteit, ze gaan allemaal dezelfde richting op, draaien in cirkels."

Hij erkent dat sommige wel een mening hebben, maar die dan op een heel verkeerde manier gebruiken: in een nieuwsartikel of middels 'anonieme politieke rubriekschrijvers'. "Gevaarlijk eigenlijk."

Over de "incidenten- journalistiek" die op Curacao hoogtij viert is hij niet te spreken: op een gegeven moment gaat het publiek dát het belangrijkste vinden: de bloederige foto, de opgeblazen rechtszaak. En niet andersom. Hendrikse is er echter heilig van overtuigd dat die kranten moeten beseffen dat dat niet lang meer zal duren. Het publiek wordt steeds kritischer; men weet op een gegeven moment wel beter. "Eigenlijk onderschatten deze media de intelligentie van hun lezerspubliek en dat zullen ze vroeg of laat merken."

Hendrikse heeft in zijn loopbaan verschillende journalistieke neven-activiteiten ontplooid: zo was hij medeoprichter van de vereniging van journalisten, Sopec. Die bestaat niet meer en pogingen om een nieuwe vereniging op te richten lukken niet. Toch is het zijns inziens erg belangrijk dat er een vereniging én journalistenvakbond komt. Er moet wat aan de werkomstandigheden, carrièremogelijkheden, salariëring van journalisten gedaan worden. Er moet een pensioenregeling komen. Pas dán kunnen hoge eisen gesteld worden aan de journalistieke medewerkers, pas dan zal de kwaliteit verbeterd kunnen worden. Alleen dan kan een algehele exodus van goede mensen voorkomen worden.

Directeuren/ eigenaren van sommige media werken zo'n verbetering tegen. "Ze willen zo goedkoop mogelijk draaien. Kwaliteit is van minder groot belang, als ze maar verkopen."

Hendrikse belandde vorig jaar weer bij de Amigoe als Napa- eindredakteur. "Eindelijk doe ik nu weer wat ik echt leuk vind: achtergrond, sociaal- culturele informatie. Ik wil er een kwaliteits weekend-bijlage van maken."

RADIO

What about de radio? Daarover hebben we nog niets gehoord. Norbert is niet zo onder de indruk van radio. Als nieuwsmedium, het minst fascinerende, meent hij. Hij vreest dan ook dat de radio weinig kans maakt mocht de TV hier ooit ook overdag gaan uitzenden. Want TV wint het, als het erop aankomt, van álle media. "TV heeft een enorme impact en is over het algemeen genomen het meest geloofwaardige medium. Mensen nemen voor zoete koek wat op TV gezien en gehoord hebben.

VIER TALEN

Iets unieks van de TV op Curacao is volgens de exdirecteur dat er in vier verschillende talen wordt uitgezonden, zonder ondertiteling. "In het buitenland staan ze daar versteld van." Daarom zou ook een meertalige krant best kans van slagen hebben. De Amigoe bijvoorbeeld? "Ja, waarom niet, Papiamentu en Nederlands. Deze krant is per slot van rekening honderd jaar geleden zo begonnen".

Het college was toen nog niet voorbij. Maar dit artikel wel, want de Napa-eindredakteur heeft stricte regels opgesteld voor de maximumlengte van de bijdragen aan dit nummer... tja, zou hij dat eigenlijk wel zo erg vinden?

Ana van Leeuwen: "Schrijven is een strijd"

ANA VAN LEEUWEN is journaliste omdat ze niets anders zou kunnen, tenminste dat denkt ze zelf. Het is een beroep waarin ze vrij en ongebonden kan zijn en dat is precies wat ze wil. Als tienjarig meisje won ze al een opstelwedstrijd met een verhaal getiteld 'Ik zou een vogel willen zijn'. Dat vogeltje is ze nog steeds gebleven. Gedurende negen jaar journalistiek is Ana van Radio Hoyer, via de Amigoe en opnieuw langs Hoyer naar de Beurs gefladderd. Een jaar geleden is ze opnieuw neergestreken bij de Amigoe, eerst als redactrice, later als adjunct-hoofdredactrice.

Met het opstel dat de 30-jarige Curaçaose als kind schreef, heeft ze toen al haar loopbaan gesymboliseerd. "Ik schreef dat ik een vogel wilde zijn omdat een vogel vrij kan rondvliegen en zo vreedzaam vanuit de lucht op de wereld kan neerkijken. "Dat gevoel van vrijheid is in de journalistiek heel sterk aanwezig. Dat blijft me ook trekken aan dit vak. Je bent niet gebonden, want dat is iets dat ik überhaupt ontzettend eng vind. Zeker als je de hele dag ergens zou moeten zitten om met één iets bezig te zijn. De journalistiek is afwisselend."

ANA VAN LEEUWEN

STUDIE

Nadat Ana haar havodiploma op zak had, vertrok ze naar Nederland om daar de School voor Journalstiek in Utrecht te volgen, een studie waar ze na twee jaar, om persoonlijke redenen, mee kapte. Ze woonde een tijdje in Duitsland en keerde uiteindelijk terug op Curaçao met het idee 'ik moet iets doen". Zo kwam ze bij Radio Hoyer terecht, waar ze achteraf meer van de journalistiek heeft opgestoken, dan in Utrecht op school. Vooral het interview-programma 'Focus' was voor de beginnende journaliste een goed onderdeel om zich uit te leven.

Vervolgens koos Ana voor de krant; eerst werkte ze bij de Amigoe en na een korte terugstap naar Hoyer, bij de Beurs- en Nieuwsberichten.

Schrijven bevalt haar goed, maar van haar radio-tijdperk heeft ze haar voorliefde voor de actualiteit overgehouden'

Ana: "De radio is snel. Als krantemens wordt je wel eens gefrustreerd door de traagheid van het medium; je moet de hele dag wachten voordat die krant weer uitkomt. Als er spannende dingen gebeuren kan je met radio direct de lucht weer in."

"Wat je in een baan als de onze wel mist, is dat je iets langer en rustiger met iemand kunt praten", aldus Ana. Daarom vond ik het ook prettig om 'Focus' te doen. Je kunt dan je eigen talenten een beetje toetsen. Je wordt anders een machine in de journalistiek op Curacao; je moet produceren, produceren en de rest is op een gegeven moment niet belangrijk. Je eigenlijke talent om iets moois te schrijven, komt dan in een vergeet-hoekje. Daarom is de Napa een goede uitlaatklep voor ons.'

Op dit moment komt Ana niet veel aan schrijven toe. Ze heeft sinds kort de leiding over de redactie, nu hoofdredacteur Ard Horvers zijn vakantiedagen heeft opgenomen en in september de Amigoe verlaat. Voor de adjunct-hoofdredactrice betekent dat dat ze het schrijven gedeeltelijk opzij heeft moeten zetten voor organiserende taken: "ik vind dat niet zo erg, want dit heeft ook zijn leuke kanten. Zoals mijn vader zegt "iedereen houdt wel van macht". Het is een functie waarbij je moet leiden en begeleiden en dat is wel leuk, want je hebt veel inbreng in hoe de krant eruitziet."

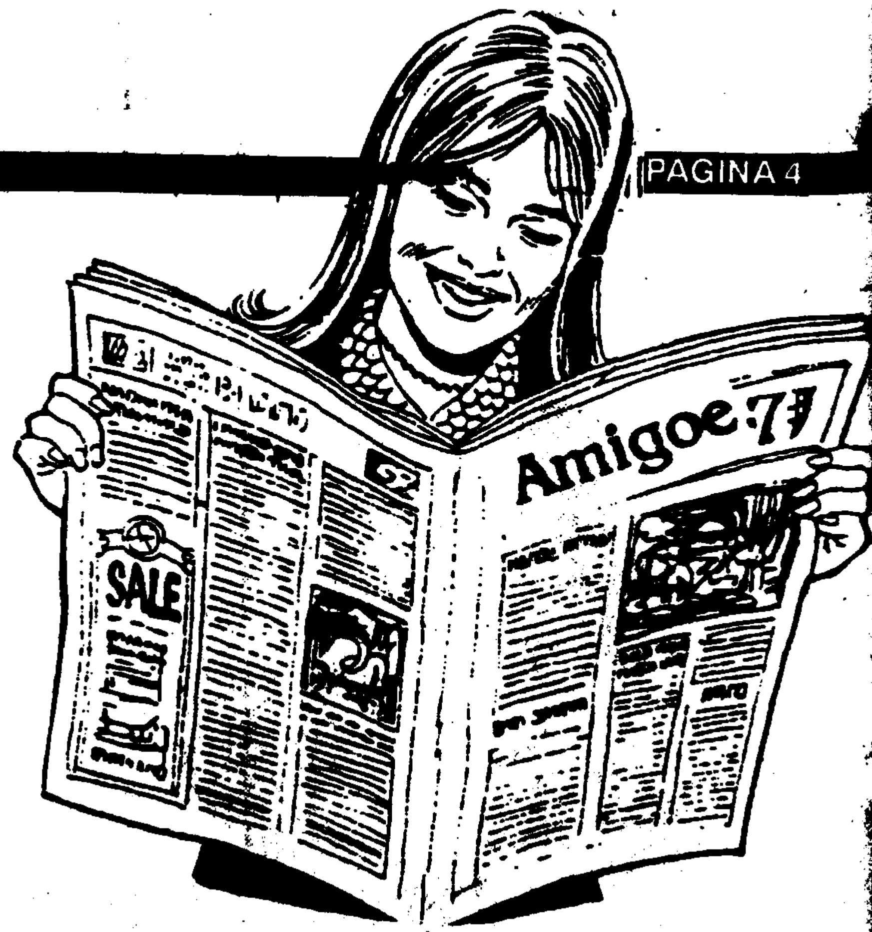
Bijna als vanzelfsprekend rolt het citaat van haar vader Boeli van Leeuwen bij Ana over de lippen. Ze wordt vaak aangesproken als de dochter van...

Ana: "De vraag 'ga je ook schrijven?' wordt me geheid gesteld, vooral door mensen die me niet kennen. Maar wat ik doe, is niet te vergelijken met wat hij doet. Kijk, het is niet te vermijden dat ik steeds weer de dochter van Boeli ben, maar dat vind ik niet erg, ik heb er geen complex van. Hij is niet de slechtste persoon om mee vergeleken te worden, of aan herinnerd te worden, want hij is per slot van rekening een goeie schrijver."

Eigen schrijfambities heeft Ana van Leeuwen niet. "Tenminste dat denk ik niet. Schrijven is een strijd die je voert. Ook in de journalistiek voel je dat; het is weliswaar een andere vorm van schrijven, maar het is schrijven. Hoewel ik dit allang doe is het nog moeilijk om een goed stuk te produceren. Je moet je ervoor inzetten. Het schrijven van een boek kost nog veel meer moeite. Het is heel persoonlijk; om te schrijven grijp je in het diepste van je wezen en je ziel. Je moet je openen en daar heb ik niet veel zin in. Ik ben niet zo'n openhartig mens...

Dag van de Pers

PRENSA PABIEN

TOON VAN DONGEN

Muurkrant bracht Toon in *journalistiek*

'ALS LID van de Kruisvaarders van St Jan moet je, als leek, vooral door je (levens)houding uitdragen naar anderen wat het betekent een goed katholiek te zijn. Hier op Curaçao zijn veel christenen, maar niet iedereen is in zijn daden een goed christen.'.

TOON VAN DONGEN (57), die dit zegt, is redacteur buitenland en tevens het oudste redactielid. Een voor velen wat 'mysterieus' figuur, waar men maar weinig hoogte van krijgt.

Niets is echter minder waar. Als men de moeite neemt door te willen dringen tot de werkelijke Toon, ontdekt men een gedreven mens, met een loepzuiver gevoel voor humor.

Gedreven door de doelstelling van de de Kruisvaarders van St Jan: 'De bevrijding van de mens'. De mens vrij maken van banden met de maatschappij, vrij om zichzelf te kunnen zijn, vrij tegenover zijn Schepper te kunnen staan. Van Dongen: 'We richten ons hierbij dan vooral op de mens-in-de-marge.'

MENS-IN-MARGE

Al vroeg in zijn leven kwamen de eerste 'confrontaties' met wat hem in zijn verdere leven zo bezig zou houden: die mens-in-de-marge. Zelf is hij opgegroeid in een eenvoudig arbeidersgezin in Schiedam waarvan de vader werkloos was, maar uiteindelijk bij een 'belangrijke katholiek' weer werk vond.

'Maar die man was een uitzuiger, die wel vooraan in de kerk zat, maar in zijn dagelijks leven het mijn vader heel moeilijk maakte', vertelt hij met een bepaalde scherpte in zijn stem, die diezelfde gedrevenheid verraadt.

Het was een van de redenen waarom de rondbuikige Kruisvaarder van St Jan priester wilde worden. Na een 5-jarige vooropleiding werd hem echter afgeraden de werkelijke priester-opleiding te gaan volgen. Een aantal gesprekken naar aanleiding van testen noopte hem af te zien van de opleiding, waarvan hij dacht hierdoor iets voor een ander te kunnen betekenen.

Op 18-jarige leeftijd (1951) kwam hij echter in aanraking met de door Prof. Van Ginneken opgerichte Kruisvaarders van St Jan. Dit lekengezelschap vindt dat de 'kerstening' een taak voor leken is: vanuit je beroep door je houding invloed op je omgeving uitoefenen.

Een van de vele doelstellingen die hem zeer aanspraken.

CURACAO

In 1959 kwam Van Dongen naar Curacao. Samen met nog veertien anderen werkte hij in het jongens-internaat Brakkeput. Het kind-in-de-marge werd daar in eerste instantie opgevangen, maar in een later stadium ook opgeleid in de vorm wat nu Praktisch Beoreps Onderwijs heet. Uit hun activiteiten zijn de technische scholen Jan Ruimers (op Brakkeput), Jac. van Ginneken (Brievengat) en die op Bandabao ontstaan.

Toon is een van de twee laatste Kruisvaarders op Curaçao. Nog steeds komen op de redactie van de Amigoe mensen een praatje maken met de man die hen op jeugdige leeftijd de weg heeft gewezen. Of hij is te vinden bij de snack op de hoek van de straat. Onder het genot van een koude Amstel voert hij met zijn linker of rechter buurman in zijn perfect Papiamentu een babbeltje.

De door hem in het internaat voor zijn pupillen verzorgde 'Muurkrant' werd de aanleiding tot een bijna dertigjarige loopbaan bij de Amigoe. Op verzoek van pater Minckllinghof, die al bij de Amigoe werkzaam was, werd Van Dongen gevraagd zich in Nederland wat meer te gaan bekwamen in de journalistiek.

Twee jaar lang werd in Nijmegen een 'Cursus voor de massa media' gevolgd. Na een stage bij onder meer de Nieuwe Haarlemsche Courant in 1962, werd de nieuwbakken 'journalist' op de Amigoe te werk gesteld. Uit die tijd kent hij reeds (toen collega) Ard Horvers, die later hoofdredacteur van de Amigoe werd.

'Ik werd gewoon in het diepe gegooid. Ik moest koppen maken en helpen bij de opmaak. Mijn eerste echte journalistieke activiteit was het verslag van een rechtszaak. Als ik me niet vergis, ging het over een zaak de haven betreffende. Daarna volgden andere opdrachten: eilandsraad, vakbondszaken (zij het van afstand) en ik heb zelfs een modeshow verslagen', vertelt hij met pretoogjes en zijn armen boven de bollende buik gevouwen.

'In die tijd stond je als verslaggever dichter bij de bevolking. Er was veel persoonlijk contact. De ligging van de Amigoe in die jaren (de Consciëntiesteeg in Otrabanda) nodigde ook uit om even op de redactie langs te komen.'

Thans zit Toon achter een geavanceerde tekstverwerker die hem veel werk uit handen heeft genomen. Vooral wat het tikwerk betreft. Hij kiest uit het aanbod van nieuws afkomstig van het Algemeen Nederlands Persbureau (ANP) en houdt de Spaans-talige telex van het AP in de gaten. Met één oog. Het andere is weer gericht op de telex-verbinding met Aruba. De overschakeling van het tikken naar de geavanceerde computer heeft hem echter heel wat 'O, Jozef's' gekost.

Over de tegenwoordige vorm van journalistiek zegt hij: 'De huidige journalist werkt jammergenoeg veelal vanachter het bureau met de telefoon in de hand.'

Op de vraag op welke manier hij op dit moment de doelstellingen van de Kruisvaarders van St Jan denkt te kunnen uitdragen, gaat de blik nadenkend omhoog. Niet omdat hij het antwoord niet weet, maar meer om de juiste formulering te vinden.

'Kijk, ik lever om de andere week een bijdrage voor Napa. Kerk en Wereld genaamd. Daarin kan ik heel wat kwijt wat te maken heeft met de doelstellingen van de Kruisvaarders van St Jan.'

Hij laat duidelijk blijken dat dit voor hem erg belangrijk is. Zo belangrijk, dat hij opnieuw zijn functioneren bij de Amigoe zou willen evalueren als die mogelijkheid zou wegvallen. 'Nee, dat hoort bij mijn werk, die rubriek mag me niet worden ontnomen.'

BELANGRIJK

Enkele andere duidelijke uitspraken zijn: 'Het is verwonderlijk dat in een klein gebied als Curaçao zoveel kranten het hoofd boven water weten te houden.' En over Napa, de zaterdagse bijlage van de Amigoe: 'Napa moet nog meer het visitekaartje van de Amigoe worden. Het zou meer uitgebreid moeten worden'. Over zijn dagelijkse zwempartij in Caracasbaai zegt hij: 'Ik begeef me te water. De zee 'draagt' mij.' met een knipoog naar zijn omvang.

Ghandi, Moeder Teresa en Dom Helder Camara zijn namen die desgevraagd als voorbeelden worden genoemd van mensen waar hij erg veel bewondering voor heeft. Zelf had hij priester-arbeider willen worden. Met bewondering wordt dan ook gesproken over het boek van Graham Greene: 'The Heart of the Matter'.

Een ding is echter duidelijk bij de man die volgend jaar 40 jaar Kruisvaarder van St Jan is: Zijn hart zit op de juiste plaats!

Bob vindt het niet erg twee baantjes te hebben

GEDURENDE zijn hele journalistieke loopbaan heeft hij eigenlijk continu twee banen tegelijk gehad. De meeste mensen kennen hem nu dan ook van het televisiejournaal: Bob, oftewel ROBERT JOSE HARMS, geboren Curaçaoënaar **Sinds kort werkt hij ook part-time bij de redactie van de Amigoe, zodat hij 's middags na twaalven als de weerlicht moet rennen om zich voor te bereiden op het televisiewerk 's avonds. De razende reporter van de redactie.**

Voordat Bob ruim drie jaar geleden in de journalistiek belandde deed hij iets heel anders. Na zijn havo-opleiding werd hij artsen-bezoeker. In die hoedanigheid moest hij proberen medicijnen te verkopen aan artsen en apotheken. Vanaf ongeveer 1987 is hij via een baan als omroeper bij radio Hoyer de media-wereld binnengerold en in die drie jaren heeft hij verschillende hoeken van de journalistiek gezien. Op zijn curriculum vitae kan hij vermelden dat hij heeft gewerkt bij Hoyer, Extra, Nobo, Telecuraçao en de Amigoe. "Na acht jaren gewerkt te hebben als artsen-bezoekers wilde ik wel eens iets anders gaan doen", aldus Bob over de switch in zijn carrière.

TE VEEL

In het begin van zijn loopbaan was Bob omroeper bij radio Hoyer. Tegelijkertijd had hij een job bij de Extra, maar daar moest hij mee kappen omdat hij nauwelijks tijd had voor zijn gezin. "Het begon druk te zetten op mijn huwelijksleven, want ik was pas getrouwd. Ik heb toen geprobeerd een andere combinatie te vinden waarbij ik meer tijd had om thuis te zijn." In de daaropvolgende tijd heeft Harms eerst televisiewerkzaamheden gecombineerd met een baan bij de Nobo tot juli van dit jaar. Vanaf die datum werkt hij bij de Amigoe op de redactie.

"Soms wordt het wel eens te veel", aldus Bob, "maar ik hou van hard werken, dat is altijd een van mijn karakteristieken geweest. Het heeft zijn voordelen, omdat ik constant op de hoogte blijf van het nieuws. Het nadeel is dat ik weinig tijd aan mijn huwelijk en thuis kan besteden." Bob heeft zijn carrière zoals die nu loopt niet louter gekozen vanwege salarisperspectieven, maar ook omdat hij een duidelijke lijn heeft uitgezet voor de rest van zijn leven. "Zoals iedereen binnen de media eigenlijk, wil ik graag eens bereiken hoofdredacteur te worden van een medium. Mijn andere doel is om alles maar dan ook alles van de journalistiek af te weten. Daarom heb ik bewust bij alle soorten media op dit eiland gewerkt; bij kranten, bij radio en nu ook op de televisie. Ik wil alle aspecten van de pers leren kennen."

Wat zijn lievelingsmedium is kan Bob niet zeggen. "Televisie is direct klaar, maar met een krant heb je de mogelijkheid om je beter en meer te verdiepen in een item."

PRIMEUR

De dubbelrol die Bob vervult is voor zijn nieuwsbronnen soms verwarrend, omdat ze niet weten of hij belt voor de televisie of voor de Amigoe. Het algemene publiek heeft daar minder moeite mee. "De relatieve anonimiteit die je bij kranten hebt, zorgt er voor dat er nog steeds mensen zijn, die niet weten dat ik bij de Amigoe werk."

Het is voor Harms niet echt een probleem te kiezen welk medium hij 'een primeur' gunt als hij een nieuwtje krijgt toegespeeld. "De krant heeft er altijd voordeel bij want daar heb ik duidelijke afspraken over gemaakt met de hoofdredacties van de Amigoe en Telecuraçao. Natuurlijk hangt het er wel een beetje van af op welk tijdstip ik die primeur krijg en het karakter van het medium. Dat van de Amigoe is anders dan het nieuwskarakter van Telecuraçao. Nieuwsitems die voor de televisie een primeur zijn, zijn dat soms echt niet voor de Amigoe en omgekeerd."

PAPIAMENTU

Bob Harms is een Curaçaoënaar in hart in nieren. Zijn moedertaal is Papiamentu. Het was dan ook een hele overschakeling om bij de Amigoe in het Nederlands te

Vervolg op pag.13

BOB HARMS

Jacoline is zuinig op haar contacten

Tytsjerksteradiel.

'Kijk, dat schrijf je zo,' zegt JACOLINE STEEGSTRA en ze pakt mijn aantekeningenblok en pent de nieuwste schrijfwijze van haar geboorteplaats op. Een echte Friezin. Het onmiskenbare Friese accent valt bij een eerste kennismaking meteen op. Toch is ze nu hard bezig het Papiamentu volledig te beheersen, want ze wil hier blijven.

'De manier waarop de mensen hier met elkaar omgaan is duidelijk anders dan in Nederland. Daar is alles veel individualistischer. Men leeft er veel meer 'binnen'. Men is hier veel opener tegenover elkaar, veel socialer. Er is hier veel minder onderscheid tussen de leeftijdsgroepen.'

Het toeval heeft de 22-jarige dochter van een grafficus op Curaçao doen belanden. Na haar VWO-studie bleek dat haar wens dierenarts te worden door haar pakketkeuze onmogelijk was.

Ze was goed in de talen en het schrijven lag haar na aan het hart. Ze meldde zich dan ook als 17-jarige aan op het HICO (Hoger Informatief en Communicatief Onderwijs) in Kampen, een journalisten-opleiding. Op de studentenflat maakte ze kennis met de op Curaçao geboren Jacky Tweeboom. Door de gesprekken met haar werd de interesse voor de Rots in de Zee gewekt.

Na een eerste stage bij het Leidsch Dagblad werd een tweede drie maanden durende stage bij de Beurs en Nieuwsberichten door tussenkomst van haar Curaçaose flatgenote mogelijk gemaakt. Ze had het hier meteen naar haar zin en vond de drie maanden veel te kort. Juist de veelzijdigheid van het journalistieke werk op de Antillen sprak haar aan.

Alvorens met poes en koffers naar Curacao te vertrekken heeft ze nog een jaar bij haar vader gewerkt. Deze 'selfmade' journalist verzorgt al 26 jaar lang het weekblad *Actief*, een reclameblad dat in haar geboorteplaats en omgeving huis aan huis wordt bezorgd. Zij concentreerde zich op het verzorgen van een speciale kinderbijlage. Kinderen van de plaatselijke basisscholen werden onder leiding van Jacoline betrokken bij het vullen van de pagina's.

JACOLINE STEEGSTRA

Op haar sollicitatie-brieven naar zowel de Beurs als de Amigoe werd door beide positief gereageerd. Uiteindelijk heeft ze de keus gemaakt voor de Amigoe en ze is daar nu sinds 1 juli van dit jaar aan het werk. Naast haar bemoeienis met de dagelijke lokale beslommeringen op Curacao probeert ze af en toe ook een 'wat andere bijdrage' aan de krant te leveren.

'Het verhaal over Elis Juliana en Pater Brenneker vind ik tot nu toe een van mijn beste verhalen. Het is een achtergrondverhaal versierd met foto's van onze fotograaf Ken Wong. De foto's geven exact de sfeer weer van het verhaal.'

Cultuur- en maatschappijbeschouwende verhalen hebben een uitgesproken voorkeur. 'Helaas komt dat niet altijd genoeg aan bod. Daar zou ik best wat meer aan willen doen.' De open en makkelijk pratende blondine lanceert verder een aantal ideeën waar ze graag uitvoerig aan wil geven. 'Wat mij betreft mogen de klakkeloos overgenomen radiopraatjes weg blijven. Beter is het zelf met die mensen te gaan praten. Ook mogen er wat meer commentaren komen, meer beeldmateriaal en wat meer vaste rubrieken.'

Gevraagd naar haar eerste ervaringen in het journalistieke leven op Curaçao, blijkt dat ze de 'verhoudingen' op Curacao al snel op zijn juiste waarde weet te schatten. 'Je voelt je enerzijds toch een beetje geremd in je schrijven, doordat het eiland 'erg klein' is. Je merkt vrij snel dat bepaalde dingen 'niet kunnen worden geschreven'. Je moet hier erg 'zuinig' zijn op je contacten,' zijn een aantal uitspraken van de linkshandige journaliste.

Deze verduidelijken dat ze hard op weg is hier haar eigen plekje in de journalistieke wereld te vinden.

Dag van de Pers

PABIEN

Dag van de Pers

PROFICIAT!

met

Dia di Prensa

SVB Banko di Seguro Sosial

1990

Dag van de Pers

Aan onze vrienden van de Pers

Proficiat

Districo N.V.

1990

Dag van de Pers

Periodistanan di Kòrsou pabien ku boso dia!

POLITIEBOND

N.A.P.B.

Nederlands Antilliaanse Politie Bond

1990

Dag van de Pers

Aan allen werkzaam bij de communicatie media bieden wij een hartelijk pabien op

DIA DI PRENSA

antinco

antillean trading company

COMACO

1990

Dag van de Pers

Wij wensen allen die werkzaam zijn bij de communicatie media „Felis Dia di Prensa"

CARNEFCO N.V.

Koningsplein

1990

Dag van de Pers

Pabien met "Dia di Prensa"

CUCITECH N.V.

1990

Dag van de Pers

"DIA DI PRENSA"

Dag van de Pers

PABIEN

Moge deze dag, die werd ingesteld als een waardering voor Uw werk, voor U allen een stimulans zijn met dit werk op verantwoorde wijze door te blijven gaan.

BANK VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN (CENTRALE BANK)

Dag van de Pers

Proficiat

met

"Dia di Prensa"

Gaico Brett

1990

Dag van de Pers

PROFICIAT!

Dia di Prensa

Dag van de Pers

1 September

„Dia di Prensa"

verantwoordelijke werk

in onze gemeenschap

McDonald's - Salifia - Sta. Maria

Dag van de Pers

informatie

Persmensen

Proficiat

"Met kop en schouders boven de rest"

Amigoe di Aruba-mensen werken hard aan kwaliteit

IN DEZE extrabijlage van Dia di Prensa geschreven en samengesteld door de advertentie- en redactieafdeling van de Amigoe, ook een kijkje achter de schermen in het kantoor op Aruba, Jos van der Schoot, Etleen Clemencia-Landsmark, Ramiro Tromp, Djispie Franken, Anna Dijkhoff en Anna Tromp-Van der Schoot geven hun reactie, commentaar, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot deze 'dag van bezinning'.

JOS VAN DER SCHOOT, belast met de leiding van zowel de redactie als de commerciële afdeling van de Amigoe di Aruba, is al 47 jaar actief in de journalistiek, waarvan 27 jaar in vaste dienst van de Amigoe. Hij betreurt het dat de journalistiek op Aruba niet in kwaliteit maar in kwantiteit groeit. Er zijn te veel krantnen in omloop waardoor de kwaliteit ernstig wordt verdeeld. Toch is hij blij dat er nu eindelijk een groep is die meer initiatieven toont voor Dia di Prensa en dat er de afgelopen jaren meer leven in de viering komt. 'Er moet niet alleen gefeest worden; de collegialiteit versterken staat voorop', vindt hij.

Van der Schoot is nog steeds trots dat hij bij de Amigoe werkzaam is. 'We steken duidelijk met kop en schouders boven de andere kranten uit'. Ook de toekomst voor deze Nederlandstalige krant ziet hij hoopvol tegemoet. 'Dat blijkt wel uit de enorme groei van de afgelopen jaren, tachtig procent van de abonnees zijn mensen van Aruba. Veel ouders nemen de krant in huis voor hun studerende kinderen omdat we veel informatie en achtergrondnieuws brengen'.

SENSATIE

Wat Van der Schoot na al die jaren stoort is de soort van berichtgeving in de Papiamentstalige kranten. 'Ik erger me dagelijks aan de sensationele foto's en berichten, grote ophef rond zelfmoorden en onverantwoorde foto's van ongelukken. Ik begrijp ook niet dat er steeds weer politiemensen op de plaat worden vastgelegd die duidelijk weten dat er een foto wordt gemaakt. De hele situatie van bijvoorbeeld een ongeluk wordt gereconstrueerd en de agent gaat nog eens uitgebreid poseren. Dat hoort niet'.

Op de vraag hoe lang hij nog bij de Amigoe denkt te werken lacht Van der Schoot: 'Zolang onze lieve Heer me geeft. Want als je liefde voor je beroep hebt wil je iedere dag werken, zeker als het je hobby is'.

LIJFKRANT

Fotograaf DJISPIE FRANKEN vierde enkele weken geleden zijn dertig jarig jubileum als fotograaf bij de Amigoe. 'Een hele tijd', geeft hij toe, 'maar ik kan nog veel meer leren, ieder jaar wordt het beter'. Djispie wil nog 10 jaar blijven werken, tot zijn zestigste en natuurlijk bij de Amigoe. 'Deze krant is mijn lijfkrant op Aruba, mijn brood en mijn liefde. Zonder de Amigoe was Djispie geen Djispie, zo simpel ligt het.

Ook ANNA DIJKHOFF, al twintig jaar belast met de boekhouding en administratie, heeft het nog steeds naar haar zin in het reze kantoortje aan de Nassaustraat. Toch wordt het haar weleens teveel als de mensen klagen over een te late krant. 'Maar', zegt ze, 'bij de klachtenafdeling blijkt dat de abonnees zeer gesteld zijn op de Amigoe. En ik geef toe, het is ook vervelend als de krant een dag niet in de bus ligt. Maar ik doe mijn uiterste best'.

ETLEEN CLEMENCIA [illegible] jaar op de advertentieafdeling. Ze heeft in die jaren veel mensen leren kennen. 'Met allerlei karakters ga ik dagelijks om' lacht ze. Over drie maanden krijgt ze haar derde kind, de tweede die tijdens haar Amigoe-tijd wordt geboren. 'Tja', zucht ze, 'soms is het wel vermoeiend. Een fulltime baan bij de Amigoe en twee kinderen, de derde onderweg. Maar het werk blijft leuk en interessant. Zolang ik de combinatie Amigoe-huishouden vol kan houden, blijf ik hier werken'.

Redacteur RAMIRO TROMP werkt al vanaf 1972 bij de Amigoe. Journalistiek vindt hij een vak waar je van moet houden om erin te blijven. 'Als je ouder wordt ga je veel gebeurtenissen anders zien en voelen. Het lijkt wel dat je na verloop van jaren niet meer zo enthousiast bent als vroeger. Vergeleken met 15 jaar geleden bekijk ik de dingen ook nuchterder. Algemeen gezien vind ik dat de journalistiek op Aruba achteruit gaat. Je hebt geen opleiding nodig om bij een krant of de radio te gaan werken. En er is ook geen leermeester of mentor meer zoals vroeger die je overal introduceerde, die je meenam naar persconferenties. Dat stuit me tegen de borst.

De media op Aruba moeten daar verandering in brengen. Bij- en omscholing is een vereiste dat tot een beter, kwalitatieve journalistiek zal leiden. Wat de viering van Dia di Prensa betreft, vindt Tromp dat het programma de laatste jaren teveel wordt opgeblazen. 'De viering begint al een week van tevoren met activiteiten die mijns inziens niets met Dia di Prensa te maken hebben. Op 1 september moet er gewoon een dagprogramma worden afgedraaid met een forum, bespreking van hoogte- en dieptepunten en besluiten met een gezellig samenzijn'.

ANDERE KOERS

ANNA TROMP-VAN DER SCHOOT sluit echt geheel bij [illegible] 'Maar', zegt ze [illegible] was er een zeer [illegible] lezing door Roger Snow. De journalisten en fotografen die daar aanwezig waren, kon je echter op twee handen tellen. 's Middags werd er een lunch en cocktail aangeboden door een hotel en daar was de complete pers aanwezig. Dus de wil is er wel om een andere koers te varen, de respons is echter niet aanwezig'.

Ze verbaast zich ook over het dagelijkse nieuwsaanbod: 'het is gewoon niet te geloven met wat voor onzinnige dingen ze de voorpagina openen. Een journalist moet zelf nieuws zoeken maar hier laten ze rustig alle persconferenties op zich afkomen met het nieuws al in hapklare brokken. De situatie is nog teveel afwachten en geen eigen initiatief tonen. We moeten voor onszelf en onze kinderen meer aan de algemene ontwikkeling denken want de huidige situatie is jammergenoeg te zelfzuchtig en nonchalant'.

Het personeel van de Amigoe di Aruba: v.l.n.r. Ramiro Tromp, Jos v.d.Schoot, Anna Dijkhoff, Djisbie Franken, Etleen Clemencia-Landsmark en Anna Tromp-v.d.Schoot.

Commerciële druk speelt nog te grote rol

Journalistiek valt er op Antillen veel te verbeteren

= door Ilef Hermers =

DIA DI PRENSA.- Een dag waarbij de journalistieke gebeurtenissen en handelingen jaarlijks herdacht worden. Dit gaat veelal gepaard met felicitaties, complimenten en aanmoedigingen voor de toekomst. Maar er is natuurlijk ook een keerzijde. Als we de journalistiek op de Antillen en Aruba vergelijken met bijvoorbeeld de Europese journalistiek, vallen al snel grote verschillen op. Elders ter wereld zullen veel mensen hartkloppingen krijgen bij het zien van de foto's van verkeersdoden en andere bloedige taferelen op de voorpagina's van de Papiamentstalige dagbladen. Commerciële radio en televisie met schreeuwende omroepers en amateuristische reclamespotjes. Zouden deze zaken elders getolereerd worden? Een overdenking.

Principes als objectiviteit, het toepassen van hoor en wederhoor, check and double check, afschermen van bronnen en de initialenregel; op de Antillen en Aruba nemen we het niet zo nauw. Naast de algemeen informerende artikelen kennen enkele dagbladen roddelrubrieken, opgesteld door een anonieme schrijver die afgaat op wat hij in de wandelgangen heeft horen fluisteren. Juist het dubieuze karakter van de inhoud schijnt een enorme aantrekkingskracht te hebben op de lezers.

Een ander opvallend punt is dat de dagbladen vaak 'Antillen-gericht' schrijven. Sterke betrokkenheid bij wat op eigen grond gebeurt is natuurlijk een vereiste voor een goed functioneren van alle media. Op de Antillen wordt dit laatste wellicht overdreven. Het overgrote deel van de kranten geeft uitgebreid aandacht aan elk eilandelijk nieuwtje dat via welk kanaal dan ook de redactie bereikt. Het geeft evenwel nauwelijks ruimte aan buitenlands nieuws.

AANROMMELEN

Van echte professionele journalistiek is er over het algemeen op de Antillen en Aruba geen sprake. De journalisten zijn, met enige uitzonderingen daargelaten, niet geschoold. 'Ze rommelen maar wat aan'. Het dagelijks werk van de journalist bestaat voornamelijk uit het schrijven van korte nieuwsberichten. Achtergrondverhalen en grote interviews zijn alleen in de Amigoe en Beurs te vinden. De journalisten doen weinig moeite voor primeurs: ze maken melding van het dagelijkse nieuws, lopen keurig alle persconferenties af, maken een verhaaltje van een nieuwe show in een hotel of nemen artikelen uit buitenlandse blaadjes over.

[illegible] wederhoor hoeft niet aan te komen. Daar hebben de journalisten zich nooit echt in verdiept en zelfs als ze dat zouden doen, zouden ze het nog niet toepassen omdat 'we blijven werken zoals we het altijd hebben gedaan'. Bovendien: waarom zouden zij zich druk maken over journalistieke verantwoordelijkheid als de lezers het allemaal best vinden?

Maar er zijn natuurlijk ook positieve zaken met betrekking tot het journalistiek handelen van de Antilliaanse en Arubaanse journalisten. Allereerst is dat de ongedwongen collegialiteit onder de journalisten. Je zou, gezien het overmatige aanbod van media op een relatief kleine markt, een concurrentiestrijd op leven en dood verwachten. Maar in plaats daarvan is er eerder sprake van een gezapig naast elkaar voortbestaan. Op persconferenties wordt veel gelachen, er heerst een goede sfeer.

Wanneer iemand te laat komt, krijgt hij of zij van iemand anders de gemiste informatie. Als een fotograaf wegens omstandigheden geen foto kan maken, doet een collega dat voor hem. 'Prestige' speelt geen grote rol, evenals het gevecht om de primeur en de meeste abonnees. En wie maakt zich nu werkelijk druk over een promotie, een goed pensioen of een hogere schaalindeling? Op de Antillen en Aruba zijn de meeste mensen tevreden als ze maar genoeg verdienen om te leven zoals ze willen. Ze leven van dag tot dag: 'Wat morgen komt zien we dan wel weer'. De term 'overwerken' is zeker niet een Caribische uitvinding.

Vijf uur is vijf uur. Als een journalist om vijf over vijf een belangrijk persbericht binnen krijgt, bewerkt hij dat de volgende dag om negen uur. 'Waarom je leven lang hard werken en veel geld verdienen als dat ten koste gaat van je gezin, je gezondheid en je rust? Don't hurry, be happy! is niet voor niks een veelgehoorde opmerking. We maken het onszelf zo makkelijk mogelijk en zijn tevreden met wat we hebben. Wat is er aan te merken op deze manier van leven?

COMMUNICATIE

Communicatie is op de Antillen [illegible] g. De rol die de media spelen moet niet worden onderschat. De afgelopen decennia geeft belangrijke ontwikkelingen te zien. Om te beginnen de geboorte van typische volkskranten (Nobo, Extra, Ultimo Noticia, Diario en Notisiero) en de enorme toename van het Papiamentu. De lees-, kijk-, en luisterdichtheid op de Antillen en Aruba ligt zeer hoog. De media zijn in de jaren zeventig dankzij nieuwe formules en het gebruik van de landstaal de brede massa van het volk gaan bereiken. Toch is duidelijk dat er veel kritiek op de media is. Van de andere kant: ze dragen in belangrijke mate bij aan het geïnformeerd raken van de bevolking. De invloed op de politieke- en sociale ontwikkelingen zijn daarbij belangrijk geweest.

Toch zouden de media zich meer dienstbaar kunnen maken voor de ontwikkeling van de bevolking. Een belangrijk gedeelte van het dagelijkse informatie-aanbod komt via het Algemeen Nederlands Persbureau (ANP) op de redacties binnen. Het gevolg daarvan is dat zowel het Nederlandse als het internationale nieuws door een Nederlandse bril is geselecteerd. Dit moet natuurlijk niet in de schoenen van het ANP worden geschoven.

Juist de leiding van het persbureau vindt dat het hoog tijd wordt voor een eigen vorm van nieuwsgaring op de Antillen en Aruba. Maar dat vraagt weer om de nodige middelen en daar is een groot gebrek aan. Veel van de cultureel-educatieve programma's worden in het buitenland aangekocht (televisie) of door bijvoorbeeld Radio Nederland Wereld Omroep aangeboden. Het taalgebruik en de Westerse oriëntatie bereiken alleen de kleine bovenlaag van de bevolking. Ook hier ontbreekt onderzoek naar programma's die zijn afgestemd op de specifieke behoeften van de Antilliaanse en Arubaanse bevolking. Bovendien zal er dan eerst nog het nodige aan p[illegible]ng [illegible] moeten komen, voordat een verbetering van de situatie optreedt.

COMMERCIE

Een laatste verschil met de journalistiek elders is de commerciële druk op uitgevers en journalisten. Deze speelt op de Antillen en Aruba een grote rol. Het is de vraag of deze druk de werkwijze van journalisten bepaalt. Het lijkt er op dat de vrijheid van de media maar al te vaak een vrijheid is om hun commerciële doeleinden te bereiken, ongeacht hun sociale verantwoordelijkheid. Maar als de lezers van de dagbladen tot het [illegible] komen dat zij een [illegible] schrijvende pers verdienen, zijn zij in staat om dit massaal kenbaar te maken.

Dit zou de situatie kunnen veranderen. Maar de behoefte aan veranderingen schijnt nog niet sterk genoeg te zijn. Bovendien wijzen de relatief hoge oplagecijfers van de dagbladen niet op een unanieme veroordeling. Voor de krantenmakers is er nu nog geen reden hun beleid te herzien. Als men tot het inzicht komt dat er veranderingen nodig zijn op het gebied van de nieuwsvoorziening, dan zullen die veranderingen er alleen komen als de bereidheid, wilskracht en doorzettingsvermogen aanwezig is. Dit zullen in de toekomstige ontwikkelingen de bepalende factoren zijn van de media op de Nederlandse Antillen en Aruba.

PRENSA MASHA PABIEN

Dag van de Pers

1 SEPTEMBER

Dia di Prensa''

Wij wensen allen die werkzaam zijn bij de communicatie media ,,Felis Dia di Prensa''

KROONVLAG (CURAÇAO) N.V.
STEAMSHIP AGENTS - STEVEDORING BROKERS - FREIGHT FORWARDERS

1990

Dag van de Pers

PROFICIAT!

Onze GELUKWENSEN aan alle PERSMENSEN

J.A.J. SPROCK N.V.

1990

Dag van de Pers

PABIEN !!!

Na tur periodista.

Un pais liber mester tin libertat di ekspreshon i Boso ta kumpli ku esaki.

Tel. 49500 - 88500 - 88511
Sonny Tours

1990

Dag van de Pers

PABIEN !!!

Na tur periodista ku ta hasi e gran labor

1990

Op de foto v.l.n.r.: Janny Naaldijk, Marisse Wardekker, Herma McWilliam en Viola Bernardus van de Amigoe-advertentie afdeling.

Dag van de Pers

PERIODISTANAN Awe ta Boso dia !

Forsa, salú i boluntat pa sigui kumpli ku e gran labor di informá pueblo.

SETEL

1990

Dag van de Pers

Pabien met ''Dia di Prensa''

Moge de pers ook in de toekomst bewust blijven van haar grote verantwoordelijkheid in onze gemeenschap!

SURINAM AIRWAYS

1990

Dag van de Pers

Persmensen Proficiat!

Ga door met het goede werk. Wij blijven op U rekenen.

1990

Dag van de Pers

Periodistanan di Antias PABIEN !!

Fundashon Wega di Number Kòrsou

1990

Dag van de Pers

Met opbouwende kritiek en onpartijdige informatie helpt men een volk bewust te maken.

Persmensen Proficiat!

Kompania di Awa i Elektrisidat di Kòrsou N.V. (K.A.E. N.V.)

1990

Dag van de Pers

PERIODISTANAN DI KORSOU PABIEN KU BOSO DIA!

KORPODEKO
Korporashon pa Desaroyo di Kòrsou

1990

Dag van de Pers

Pabien met ''Dia di Prensa''

CURBAS N.V.

1990

Van Carole magg geen voutje bleiven stan

ALS BIJ de lezers de Amigoe in de brievenbus valt, is er in ieder geval één persoon die de krant al van A tot Z heeft gespeld. CAROLE BREWSTER, correctrice van de redactie, leest de krant 's middags als ze thuiskomt niet nog een keer. 'Als ik klaar ben met mijn werk kan ik geen letter meer zien', aldus de 30-jarige Carole, die naast haar correctiewerk ook de human interest-rubriek 'Mensen' verzorgt.

CAROLE BREWSTER

Carole is acht jaar geleden samen met haar man uit Suriname naar Curacao gekomen. Hij om te studeren aan de UNA; zij om te werken bij de afdeling verkoop van een verzekeringsbedrijf. Twee jaar geleden kreeg ze bij de redactie van de Amigoe een baan als correctrice.

Als ze 's ochtends binnenkomt, meestal gekleed in opvallend gekleurde creaties en zeker mèt zonnebril, heeft ze een dag voor de boeg, waarop ze gemiddeld 30 tot 40 artikelen nakijkt op spelfouten, voordat ze worden geplaatst in de krant. Verder verzorgt ze dagelijks de Mensen-rubriek waarin allerlei curieuze berichtjes worden opgenomen uit het buitenland.

Tot ongeveer tien uur is Carole bezig met die taak. Ze stelt de rubriek samen uit persberichtjes die ze via de computer krijgt toegezonden en kranteknipsels die ze verzamelt uit Nederlandse en Amerikaanse kranten.

Vanaf tien uur stort Carole zich in alle ijver op het correctiewerk. Een hele klus om dat voor één uur, half twee allemaal af te krijgen. 'Vooral dat corrigeren is veel werk. De artikelen komen voor het laatst bij jou voordat ze door het publiek worden gelezen en dat geeft je soms een eng gevoel omdat je weet dat de lezer ziet, wat jij laat staan. De lezer weet eigenlijk helemaal niet wat er voorafgaat aan het verschijnen van de krant.'

Voor Carole is dat inmiddels gesneden koek: 'Ja, de lezer weet bijvoorbeeld niet dat er op zo'n redactie een stel typende mensen zit, die voortdurend vragen 'hoe moet ik dit schrijven?' of 'hoe spel ik dat?' Op één of andere manier komt de krant toch uit en dan komen de klachten bij jou als er een fout blijft staan.'

NADEEL

Soms raakt de correctrice zelf in de war wanneer iemand een vraag stelt en de hele redactie een antwoord terugschreeuwt. 'Dan kan het gebeuren dat je elf verschillende antwoorden terugkrijgt', aldus Carole. 'Het nadeel van corrigeren is ongetwijfeld dat je juist de persoon zou moeten zijn die het zo goed weet, maar vaak genoeg blijkt dat je het toch niet meer weet, omdat je eigenlijk constant bezig bent met duizenden woorden. Ik heb soms juist het gevoel dat ik juist helemaal niets meer weet.'

'Behalve dat, lijkt elke fout voor jou een verschrikkelijke fout; jij hebt hem laten staan en elke keer als dat gebeurt, voel ik me een stukje dommer', lacht Carole. 'Dat is niet goed voor iemands gemoed hoor!'

Carole wordt vaak aangesproken op artikelen die in de krant staan, of het nu gaat om de spelling of niet. 'Eén van de dingen waar ik vaak klachten over hoor, is het afbreken van de woorden en dat is jammer, want daar kunnen we niets aan doen, omdat dat we een Amerikaans systeem in de computer hebben zitten, dat de woorden op zijn Engels afbreekt. Lezers bellen op om te vragen 'hoe kunnen jullie zo iets schrijven in de krant? Bijvoorbeeld sch op de ene regel en dan rijven op de volgende. Vele mensen snappen niet dat dat aan de computer ligt. De lezer verwacht dat de krant foutloos is.'

FOUT

Volgens Carole is, voor wat betreft de taal, de geloofwaardigheid van de krant wel afgenomen in de loop van de jaren. 'Toen ik op school zat, werd de krant gebruikt in de les om ervan te leren, ook voor het taalgebruik. Nu wordt de krant aangehaald om te laten zien hoe fout het kan gaan. Dat is erg jammer en pijnlijk als je bij de krant werkt. Zeker omdat de krant zoveel mensen bereikt, ook mensen die minder graag lezen, zou je een goed afgewerkt produkt moeten leveren. Jammer genoeg, omdat je bij een dagblad onder hoogspanning moet werken om op tijd klaar te zijn, kun je dat niet bereiken; je krijgt bijna iets goeds, maar helemaal goed is het nooit.

Corrigeren is een beroep waarvan Carole houdt. Ze kan haar baan goed combineren met haar huishouden en de verzorging van haar zoontje dat ruim een half jaar geleden is geboren. Toch zou ze niet tot haar zestigste alleen maar willen corrigeren. 'Absoluut niet', aldus een gedecideerde Carole.

Welke ambities ze dan verder heeft?

'Een heleboel...'

Mila zorgt voor koffie

MILA DE HOOI (45) werkt als sinds 1962 bij de Amigoe en heeft in die tijd heel wat mensen zien komen en gaan. 'Toen ik in dienst trad was ik pas 18 en wist nog van niks', zegt Mila die opgegroeid is in het dorp Soto te Banda'abao.

Haar eerste 'baas' was hoofdredacteur-directeur Ad de Mug, een man waar ze nog levendige herinneringen aan heeft en waar ze nog vaak naar informeert. 'Hij riep elke morgen om zijn glas 'awa friw' (koud water)'.

Mila zorgt ervoor dat het Amigoe-mensen (en speciale gasten), elke morgen hun kopje koffie of thee krijgen. Eéntje dan wel te verstaan.

De echte koffiemaniakken moeten zichzelf maar vaker bedienen.

De verhuizing van de Consciëntiesteeg- waar ze woonde tegenover het Amigoegebouw na haar huwelijk met Hubert, die ook 12 jaar voor deze krant heeft gewerkt- naar Scherpenheuvel, viel in het begin niet mee. 'Maar een modern, nieuw gebouw is gemakkelijker schoon te houden en dat compenseert de ongemakken van het dagelijks vervoer', zegt Mila.

Tussen het stoffen en het koffiezetten door maakt ze graag een praatje met de collega's. Ze wil de laatste nieuwtjes weten voor ze in de krant staan.....

LULU JIMENEZ

Lulu: Sherlock Holmes van de redactie

LULU JIMENEZ (38) wordt niet voor niets de 'Sherlock Holmes' van de redactie genoemd. Ze leest bijna alles, ziet alles en - vooral -hoort alles wat zich in de redaktieruimte en vaak genoeg ook daarbuiten afspeelt. Als ze maar hard genoeg praten, lachen, schreeuwen (heel soms), dan 'hoor' je haar opkijken en al spoedig volgt dan de opmerking.

VANDAAG

De 38-jarige mevrouw Jimenez heeft duidelijk ontzettend veel plezier in haar werk: het intikken van redactionele teksten uit Aruba en Bonaire, de agendas, TV-programmas, het weer, persberichten, reportages en/of berichten van de correspondenten in Nederland, 'Vandaag' en alles wat verder in het Nederlands op schrift staat, enigzins leesbaar is en waar de journalisten eigenlijk te lui voor zijn. Of het te druk voor hebben, natuurlijk.

Ze tikt het allemaal. Toch wel bij elkaar zo'n drie tot vier pagina's tekst per dag. Soms doet ze dat in alle stilte ('Hier begrijp ik echt niets meer van...' hoor je haar dan alleen zo nu en dan zeggen), soms praat ze gewoon met je terwijl ze de teksten op de computer aan het intikken is. Ze heeft bijna 15 jaar ervaring bij de Amigoe. Kwam hier in 1976 werken, na een korte loopbaan als boekhoudster bij een zaak die naaimachines verkoopt.

FOUTLOOS

Ze tikt met een reuzevaart en meestal foutloos. Ze heeft intussen ook zoveel persberichten getikt dat ze van iedereen weet wat hun 'zwakke plekken' zijn. Keer op keer haalt ze er de fouten uit. Ook de vaak vreemd geformuleerde persberichten van bijvoorbeeld de overheid kent ze van binnen en buiten en je kan bij haar ook terecht met vragen over 'taalkundige moeilijkheden'. She's heard it all before.

Vroeger, vóór de berichten van het Algemeen Nederlands Persbureau (één van de twee nieuwsagentschappen die het buitenlandse nieuws levert, Red.) direct via de computer binnenkwamen, moest ze ook internationale berichten intikken. Veel meer tikwerk dus. Gelukkig hoeft dat nu niet meer. Er kwamen andere dingen voor in de plaats.

BERG

Ze klaagt haast niet, maar wordt soms een klein tikkeltje wanhopig als ze 's morgens vroeg een 'berg' aan berichten op haar bureau ziet liggen. Vaak genoeg komen er in de loop van de ochtend de nodige spullen bij en wordt de druk vanuit de hoofdredaktie steeds groter, al naar gelang het middaguur nadert. Op een gegeven moment hoor je haar niet meer praten. De deadline is reeds voorbij en nu is het ernst. Als alles voorbij is, klaagt ze er soms over dat haar ogen vermoeid zijn. 'Ja, dát moet je erin zetten, Ana, ik moet een bril gaan dragen,' zegt ze lachend.

ALLES

Ze vindt de sfeer leuk, de mensen, het werk. Ze hebt de hele dag, de hele tijd, met mensen te maken, met nieuws. Veel leuker en heel anders dan de de tijden in die naaimachine-zaak. Soms wordt de pressie om alles op tijd af te hebben een beetje groot, maar als alles voorbij is en de volgende dag alles vergeten is, is Lulu weer in optima forma. Groet iedereen, ziet iedereen, bespreekt iedereen- ook de collega's van de andere media ('Nou, die Paul de Windt van de TV moet weer eens nodig naar de kapper, zeg...')

Op de Amigoe is ze zo bijzonder trots. 'We hebben onze eigen stijl en dat valt op.'

FANS

Lulu heeft zo haar eigen 'fans'. Van de koersen en het weer. Als die er een keer niet of fout inkomen, dan wordt er gebeld. Vooral het weer valt er vaak uit, als er geen plaats is. Een lezer belde daar een beetje boos over op. Daar was ze best wel trots op. 'Zie je wel, ze lezen het weer wél.'

De Sherlock Holmes van de redaktie. Als ze er rond twee uur, half drie mee ophoudt is ze doodmoe. Kan ze geen letter meer zien.

De volgende ochtend komt een nieuwe Lulu aan. 'Heb je dat bericht in die ochtenkrant gezien? Niet te geloven...'

Solange bekijkt de krant *heel anders*

HET UITERLIJK van de Amigoe is een taak waar Solange Isselt zich al jarenlang over buigt. Vandaag is het precies tien jaar geleden dat ze bij de Amigoe kwam werken, ook op de Dag van de Pers. 'Dat begon goed die dag, met tractaties van het bedrijf', herinnert Solange zich. Ze is destijds begonnen met correctiewerk; later is ze zich gaan bezighouden met de opmaak van de krant.

In de tijd dat Solange bij de krant begon was ze 28 jaar. Tien jaar daarvoor had ze Suriname achter zich gelaten. Bij de Amigoe begon ze als correctrice, destijds via een systeem dat inmiddels geschiedenis is bij de krant. 'De tekst verscheen op stroken, fouten werden met de pen doorgehaald. De regels waar een fout in stond moesten daarna opnieuw vorden getikt, weer eens worden nagekeken, want vaak werden er bij het overtikken juist fouten gemaakt. Ik herinner me nog dat er een zin was doorgehaald in een ietwat moeilijke recensie, zoiets als..... 'die de muziek opluisterden'. De tikster had daar zeker nooit van gehoord en maakte ervan 'die de muziek opfluisterden'. Dat zijn grappige dingen die je meemaakt.'

SOLANGE ISSELT

Na een jaar of drie vier legde Solange haar correctiewerk neer. Directeur Snow, die toen de leiding had, vroeg haar om mee te helpen met de opmaak, want er was een tekort aan opmakers.

Dat hield in dat ze eerst een tijdje heeft rondgekeken op de opmaak, hoe alles in z'n werk ging. Toen begon het pas.

De eerste tijd deed ze ongeveer een half uur over één pagina; nu na zoveel ervaring duurt het vijf tot tien minuten voor ze een pagina aflevert aan de drukkerij. 'Het is elke keer weer een puzzel om de artikelen en foto's zodanig op de pagina te krijgen dat ze er goed op passen én dat de pagina er aantrekkelijk uitziet.'

NAPA

Solange vindt dat ze genoeg vrijheid heeft om haar gang te gaan, alhoewel ze is gebonden aan de instructies van de hoofdredacteur. 'Eigenlijk doe ik wat de hoofdredacteur opdraagt, maar ik heb de vrije hand om zelf te beslissen hoe ik het precies doe. Vooral de Napa vind ik leuk. Er gaat wat tijd in zitten om die op te maken, maar heel anders dan de dagelijkse krant kan ik het op m'n gemak doen, omdat ik er ruim de tijd voor heb en eventueel veranderingen aan kan brengen, als ik niet helemaal tevreden ben over de opmaak. Soms is het zo druk en de tijd beperkt dat het echt een kwestie van de pagina's volgooien is. Als ik dan 's middags de krant bekijk, had ik bepaalde dingen anders willen doen.'

'Ik bezie de krant heel anders wanneer ik hem uit de brievenbus haal', aldus Solange. Ik sla hem wel open, maar ik lees hem niet, want de inhoud ken ik al. Ik kijk of alles er goed in staat, geen scheve koppen of foto's ondersteboven. 't Is iedere keer weer spannend om te kijken of het totaalbeeld er goed uitziet. Het uiterlijk van de krant is heel belangrijk want het noodt tot lezen. Een artikel kan erg interessant zijn, maar is de pagina saai opgemaakt, slaat dat ook niet echt aan, vindt Solange.'

VERANDERINGEN

Gedurende haar loopbaan bij de krant heeft Solange het uiterlijk van de krant veel zien veranderen doordat er of een nieuwe hoofdredacteur kwam of nieuwe apparatuur.'

'Zelf heb ik als hoofdredacteuren Frans Heiligers meegemaakt in het begin. Daarna Laureen Schenk, Ard Horvers. Onder zijn leiding vooral is de krant veel veranderd in positieve zin. Satellietfoto's van het AFP kwamen erbij, ook vrijere opmaakmogelijkheden, zoals streamers bij langere artikelen. Dat zijn die kleine strookjes tekst met vaak een citaat erin, om de tekst te onderbreken.' Solange blijft voorlopig wel op haar functie zitten, al heeft ze wel in haar achterhoofd de droom om misschien in de toekomst een eigen zaakje te beginnen. 'Dit is werk dat ik leuk vind, maar ik denk niet dat ik het mijn hele leven zal doen. Op den duur wil ik het iets rustiger aan doen, want de krant vergt veel energie. Het is een dagprodukt dat steeds weer op tijd klaar moet zijn. Wie weet begin ik ooit nog eens een winkeltje met kinderkleding, iets kleins en gezelligs. Dat heeft inderdaad ook met het uiterlijk te maken. Er is hier niet zoveel keuze op het eiland, terwijl je kinderen zo leuk zou kunnen kleden...'

PABIEN

Drukker Hector Juliana (links) en assistent-drukker ... bezig met de laatste voorbereidingen om de Amigoe van de pers te laten rollen. Elke dag weer een strijd tegen de klok.

Charles heeft **lak** aan zijn **handicap**

CHARLES VIRGINIA, de 35-jarige administratie-assistent is iemand die zijn eigen lot in handen heeft genomen. Geboren als Softanon-baby is hij lichamelijk gehandicapt en om die reden werd er voor hem bedacht dat hij de rest van zijn leven wel handwerkjes zou kunnen maken in de sociale werkplaats van 'Obra di man'. De maatschappij zou te wreed zijn om een plaats te bieden aan een gehandicapte. Maar niet voor Charles. Nadat hij acht jaar calebassen had beschilderd en tot andere knutselwerkjes werd aangezet, had hij daar schoon genoeg van. Hij besloot de avond-mavo te volgen en ondertussen probeerde hij via open sollicitaties aan werk te komen.

Al is Charles door zijn handicap de helft kleiner dan de andere mensen binnen het bedrijf, niemand zal hem over hoofd zien, want als rechterhand voor Nel de Jong is hij onmisbaar als administratieve medewerker. Als kind is hij geboren zonder armen en benen, maar aan de korte uiteinden van zijn ledematen heeft hij als de meeste mensen tien tenen en tien vingers; die gebruikt hij dan ook intensief om de computer te bedienen en papieren uit te schrijven.

CHARLES VIRGINIA

Inmiddels zit hij meer dan tien jaar bij de Amigoe, in het begin om archieven op te maken en te helpen bij het correctiewerk op de redactie, nu om administratief werk te doen en de administratieve agenda bij te houden.

NAKIJKEN

Charles: "Als kind zat ik op het Mgr. Verriet instituut en daar werd gezegd dat ik na de lagere school maar naar de sociale werkplaats moest gaan om te werken. De Mulo zou niks voor mij zijn, want mensen zouden me nakijken. Ik heb dat heel erg gevonden, want achteraf bekeken had ik wel HBS kunnen doen. In ieder geval heb ik acht jaar gewerkt voor de 'Obra di Man', maar ik voelde me daar niet thuis. Er zaten eigenlijk alleen maar geestelijk gehandicapten. Ik heb toen besloten de avondmavo te doen."

Via hulp van een kennis is hij geïntroduceerd bij de Amigoe. De kennis gaf een beschrijving van Charles om duidelijk te maken welke handicap hij heeft, waarop de directeur van toen, Van der Dijs, zei: "Laat hem maar komen, we vinden wel iets."

Terwijl Charles begon met zijn werkzaamheden voor de Amigoe, zat hij nog op de mavo. Een aantal jaren later volgde hij ook nog een cursus boekhouding. "Dat kwam goed uit, want in het begin van de jaren tachtig werd hier de Antillian Type Setting opgericht, dat was een klein bedrijfje binnen de Amigoe dat drukwerk voor anderen verzorgde, zoals de uitgifte van kleine boekjes. De boekhouding heb ik toen gedaan. Inmiddels bestaat Antillian Type Setting niet meer, maar ik doe nog wel boekhoudkundige activiteiten."

MENTALITEIT

In de loop van de jaren heeft Charles gemerkt dat de mentaliteit van de mensen tegenover gehandicapten veranderd. Was het vroeger nog zo dat ouders hun gehandicapte kinderen uit een soort van schaamte verborgen hielden, nu komen lichamelijk en geestelijk gehandicapten zelf voor het daglicht: "Er is veel verbeterd", aldus Charles. "Er is een stichting 'Fundashon pa personanan cu handikap fysiko' die opkomt voor de belangen van gehandicapten. Ze zorgen ervoor dat deze mensen meedoen aan activiteiten als carnaval en ook worden er door de stichting verschillende zaken georganiseerd, onder meer op het gebied van sport. Daarbij worden ook andere mensen uitgenodigd, zodat er langzamerhand contact komt met gehandicapten. De mensen moeten er misschien een beetje aan wennen. Zelf heb ik gemerkt dat mensen me tegenwoordig eerder benaderen dan vroeger, toen bleven ze op een afstand."

ROLSTOEL

Toch moet er volgens Charles nog veel verbeteren. "Het is nog steeds moeilijk om met een rolstoel ergens binnen te komen en sommige gehandicapten hebben niet eens het geld voor een rolstoel. De voorzieningen zijn slecht; het is gevaarlijk om met een rolstoel op straat te gaan, nee dat kan duidelijk beter."

Charles loopt meestal gewoon, maar een enkele keer gebruikt hij een rolstoel om uit te gaan. "Als ik bijvoorbeeld naar een expositie ga, waar ik veel moet lopen dan is het gemakkelijker om gebruik te maken van de rolstoel. Ik ben dan ook wat groter, zodat ik beter kan bekijken wat er hangt aan de muur."

Als Charles de kans krijgt om meer cursussen te doen, is de administratie bij de Amigoe niet zijn eindstation. Hij heeft ambities om verder te studeren via een cursus business-management. "Dat wil ik graag doen om daarna een eigen zaakje te beginnen. Wat precies weet ik nog niet, maar het moet wel exclusief zijn."

Viola is letterlijk met de krant getrouwd

EEN VAN de meest mobiele medewerkers van de Amigoe is ongetwijfeld advertentie acquisitrice VIOLA BERNARDUS (43). Letterlijk.

Ze trad 15 jaar geleden in dienst van deze krant, toen nog voor de aanname van advertenties. Er is tussen die twee functies een wezenlijk verschil: de acquisitrice gaat de straat op, op zoek naar nieuwe klanten of onderhoudt de contacten met de cliënt ook buiten de vier muren van de advertentie afdeling. Het advertentie-aanname personeel heeft ook contact met klanten, maar dan enkel via de telefoon, fax of bij het beroemde loket van het Amigoe-kantoor op Scherpenheuvel.

Viola doet dus beide. Ze brengt een groot deel van haar dag werkende door. Dat vindt ze blijkbaar helemaal niet erg, er is zelfs liefde in het spel. Meer dan eens hoor je haar tijdens het interview zeggen: "Ik ben gewoon met de Amigoe getrouwd."

HUWELIJK

Dit huwelijk zit kennelijk waterdicht in elkaar, want Viola is inderdaad op ieder uur van de dag hier te vinden. Ze eet vaak hier, kleedt zich vaak hier om, trekt soms nonchalant de hoge schoenen uit, leest er de krant (ook dat gebeurt hier, natuurlijk...) en vooral... werkt hier als ze niet onderweg is naar een volgende klant.

Ze mag best tevreden zijn. Het aantal advertenties bij de Amigoe neemt sterk toe, ondanks de minder florissante economische tijden die het eiland doorgemaakt heeft, ondanks óók - en dát is belangrijk - het feit dat de Amigoe er geen "baratiyo campagnes" op na houdt. Anders dan verschillende concurrenten, krijgen klanten hier geen "drie advertenties voor de prijs van één." Toch blijven ze komen.

"Ze willen toch speciaal bij ons ruimte kopen. Ik denk dat dit te maken heeft met het feit dat de Amigoe toch een bepaalde naam of prestige heeft. Voor vele adverteerders is het kennelijk belangrijk in zo'n krant hun goederen of diensten te verkopen."

FELICITATIES

Opvallend is verder, volgens haar, het feit dat vooral de zogenaamde felicitatie-pagina's het bij deze krant zo ontzettend goed doen. Dat zijn de pagina's waarbij verschillende bedrijven één zaak feliciteren met bijvoorbeeld de opening of een jubileum-viering. Zelf gelooft ze dat dat te maken zou kunnen hebben met de attractieve lay-out van de advertenties en de pagina's in hun geheel. Ook komt de Amigoe vaak met informatie en foto's rond zo'n gebeuren. "De ervaring heeft geleerd dat de lezers zulke pagina's anders overslaan. Te saai."

Met klanten heeft ze over het algemeen weinig problemen. Soms gaat ze zelf op zoek, vaak genoeg krijgt ze ook klanten doorgespeeld of stapt ze gewoon naar zakenmensen toe. De meesten willen dan informatie over de oplage-cijfers. Sommigen weigeren pertinent in een Nederlandstalige krant te publiceren en geloven heilig in de Papiamentu-talige media. Weer anderen willen wel, maar zijn bijzonder veeleisend wanneer het gaat om een bepaalde plaats op een specifieke pagina.

VOORWAARDEN

Hoewel de eerste drie pagina's stukken duurder zij dan de rest (vanwege de belangrijkheid van het nieuws op die pagina's) zijn ze toch erg in trek. Bedrijven die op die paginas advertentieruimte kopen, koppelen daar wel vaak voorwaarden aan over de exacte lokatie (meestal in de rechter bovenhoek).

Daarover is ze niet echt te spreken. Vaak genoeg kan ze het wel beloven, maar uiteindelijk hebben de redaktie en de opmaak het laatste woord hoe een redactionele pagina er uit zal komen te zien.

Over de lay-out blijken de meeste lezers volgens Bernardus best wel tevreden. Ook het niveau van de krant spreekt de mensen aan. Dat hoort ze allemaal als ze 'on the road' is, op zoek naar steeds meer klanten.

ZOEKERTJES

Behalve het zoeken, heeft ze ook een vinger in de pap voor wat betreft de opmaak van de advertenties. Ze draagt vaak ideeën aan over illustraties en dergelijke.

Een typisch Amigoe-fenomeen blijken overigens de Zoekertjes (goedkope persoonlijke advertenties die op de dinsdag en vrijdag verschijnen) Op die dagen blijken de "echte" klanten meer advertenties kwijt te willen.

Het zit wel goed, dat huwelijk tussen Viola en de Amigoe. Daar komt niemand - zélfs geen goede klant - tussen...

VIOLA BERNARDUS

ILIANA DONAS

Iliana krijgt af en toe rare telefoontjes

HET EERSTE gezicht dat bezoekers van de Amigoe zien wanneer ze het gebouw op Skèrpenè binnenstappen, is dat van ILIANA DONAS. Receptioniste en telefoniste en dat al 19 jaar lang. Iliana is niet weg te krijgen van haar stek; diverse aanbiedingen om op bijvoorbeeld de advertentie-afdeling van de krant te werken, heeft ze afgewimpeld. "Ik zit hier goed, als ik niet van mijn werk hield, had ik hier echt niet 19 jaar gezeten", aldus een vriendelijk lachende receptioniste.

Tijdens het gesprek met Iliana Donas gaat herhaaldelijk de telefoon: "Redactie Amigoe, bon dia (...) u wilt spreken met Ana van Leeuwen? Un momento." Met geroutineerde vaardigheid, verbindt de telefoniste de cliënt door naar de gewenste persoon.

Ze heeft er een cursus voor gevolgd. "Ongeveer tien jaar geleden gaf Setel cursussen voor telefonistes over de manier waarop we de telefoon moeten opnemen. Bijvoorbeeld hoe je het contact moet vastleggen en ervoor kunt zorgen dat de mensen niet te lang blijven praten. Verder kregen we logopedie, Spaans en Engels en een uitleg over de indeling van de telefoon."

Iliana is begonnen in de tijd dat de Amigoe nog was gehuisvest in Otrobanda. Ze begon er direct nadat ze haar mavo-opleiding had afgerond en is sindsdien trouw gebleven aan het bedrijf. Wel zijn haar taken in de loop der jaren uitgebreid. Zo doet ze ook licht administratief werk en neemt ze kleine advertenties aan, zoals de 'zoekertjes'. Vooral dat contact met de mensen die aan het loket komen, vindt ze één van de leukere kanten aan haar werk.

STEM

In de meeste gevallen krijgt Iliana de klanten alleen aan de telefoon, maar ook dat levert soms interessante situaties op. "Sommige mensen bellen regelmatig naar de krant. Je behandelt ze jarenlang via de telefoon. Een enkele keer maak ik met iemand een afspraak om kennis te maken, omdat het voor beide personen prettiger is te weten welk gezicht past bij de stem die je dagelijks via de telefoon hoort. In feite ben je heel close met elkaar, als je elkaar vaker spreekt, vraag je hoe het gaat en dan word je wel nieuwsgierig naar de persoon."

De stem is voor Iliana heel belangrijk. Zij herkent mensen eraan. Eén keer maakte ze mee dat ze op één van de ferries waarmee ze naar Otrobanda voer, een bekende stem hoorde, maar echt thuisbrengen kon ze de stem van de vrouw niet. Ze nam de dame in zich op en toen ze de volgende dag dezelfde stem voor de telefoon hoorde, vroeg ze de mevrouw van de RVD, want die bleek het te zijn, was u gisteren daar in die en die kleding? Dat klopte dus.

HOTLINE

Een enkele keer ontvangt de telefoniste vervelende telefoontjes, maar inmiddels heeft de ervaring geleerd hoe ze daarmee kan afrekenen. "Er bellen natuurlijk wel eens mensen met klachten en die beginnen dan mij hun hele verhaal te vertellen. Ze geven me niet de tijd om ze door te verbinden met de juiste persoon. Dan luister ik maar en als ze zijn uitverteld, moet ik ze uiteindelijk toch nog doorverbinden naar iemand anders."

Iliana: "Soms krijg ik rare telefoontjes. Er schijnt een hotline te zijn van Setel, waarop mensen met elkaar kunnen praten voor de gezelligheid. Dat nummer lijkt op het onze, dus als ze net even verkeerd draaien, krijgen ze mij aan de lijn. Dan hoor ik weer, hé dushi, kon ta bai? Ze verwachten dat ik met ze praat en dan moet ik zeggen dat ze naar het verkeerde kantoor hebben gebeld."

Soms krijgt Iliana ook opdracht vanuit de redactie of de advertentie-afdeling om andere mensen vervelende telefoontjes te besparen. Als iemand een rottig telefoontje verwacht of steeds door een vervelende persoon wordt gebeld, krijgt ze de naam van die persoon en moet ze een een manier vinden om de boot af te houden." Natuurlijk moet ik dan eerst goed vragen wie er belt en daarna zeg ik vaak dat de persoon voor wie ze bellen in vergadering is of een vrije dag heeft."

DERTIG

De Amigoe-telefoniste heeft niet echt andere plannen voor de toekomst, omdat ze naar tevredenheid haar werk doet. "Ach ik denk er wel eens over na; ik ben ook wel eens gevraagd voor ander werk op de advertentie-afdeling hier, maar dat hoeft voor mij niet zo. Bovendien ben ik nu boven de dertig. Als ik met mijn beroep nog iets anders wil, dan nemen ze vaak liever wat jongere meisjes, omdat ze daar minder voor hoeven te betalen."

Ken houdt van koken, vissen en fotograferen met fantasie

KEN WONG, de Amigoe-fotograaf, is iemand die geen blad voor de mond neemt; over veel zaken heeft hij een uitgesproken mening die hij krachtig verwoordt. Zo vindt hij bijvoorbeeld dat de fotografen op Curaçao weinig fantasie hebben. Verder heeft hij een bloedhekel aan het maken van standaard-kiekjes waarop een diploma wordt overhandigd of iets dergelijks. In vele opzichten is Ken een eigenzinnig mens. Misschien levert die karaktertrek wel juist de unieke foto's op die hij regelmatig aflevert aan de Amigoe.

KEN WONG

Eigenlijk had Ken helemaal geen fotograaf willen worden. Hij volgde wel een interne opleiding leerling-fotograaf bij een bedrijf op Curaçao, maar van jongs af aan voelde hij zich meer aangetrokken tot werken in de keuken. Ken wilde kok worden. Als 24-jarige jongeman is hij eind jaren zestig naar Nederland afgereisd om daar een banketbakkersopleiding te volgen in Amsterdam. "Ik had de wens om weg te gaan en als kok zou ik dat kunnen, door bijvoorbeeld mee te gaan aan boord van een schip", zo herinnert hij zich zijn jongensdroom. Maar na drie jaar Amsterdam keerde hij toch terug naar zijn geboorte-eiland Curaçao, zonder zijn banketbakkersopleiding te voltooien. "Het duurde te lang, de studie zou zeker zes jaar gaan duren en ik had er na drie jaar al genoeg van."

Terug op Curaçao heeft Ken Wong toch tijdelijk gewerkt als kok. Gedurende een half jaar heeft hij appelcarré's en petit fours gebakken voor een plaatselijk hotel. Daarna pakte hij de camera weer op, omdat hij in het hotel niet genoeg betaald kreeg. In '71 begon Ken als fotograaf bij de Beurs- en Nieuwsberichten en sindsdien is hij in dat vak blijven hangen. Bij de Beurs is hij gebleven tot '75, om daarna een tijdje voor zichzelf te werken als fotograaf van bruiloften en partijen. In 1976 werd hij fotograaf voor de Amigoe.

PRENTJE

"Fotograferen is een vreemd beroep", aldus Ken. "Mensen zijn eerder geneigd zich vakman te noemen dan in andere beroepen. Het lijkt vaak zo gemakkelijk; je schiet een prentje, maakt een beeld van een persoon. Maar je moet rekening houden met de expressie, de belichting, het afdrukken. Er komt een heleboel bij kijken, als je het goed wilt doen."

De Amigoe-fotograaf vindt zelf dat hij beter zou kunnen fotograferen dan hij nu doet, maar de opleiding heeft hem ontbroken. "Je hebt vorming nodig om beter te kunnen; hier op de Antillen zijn mensen zo snel blij met een foto. Eigenlijk moet je cursussen volgen, weer in de banken gaan zitten, maar daar heb ik de tijd niet voor en het geld ook niet, ja en dan blijf je 'mediocre', zo half-half; je komt nooit tot de top. Ik zou mijn baan moeten opzeggen om te studeren en dat kan niet omdat ik een vrouw en kind heb te onderhouden."

"Ik hou van mijn werk", overdenkt Ken zijn beroep, "maar waar ik niet van houd zijn de afgestompte onderwerpen, zoals diplomaatje overhandigen en dergelijke, ik kots ervan. Soms wil ik dat niet eens meer doen, want dan voel ik me gekleineerd, omdat ik weet dat ik betere foto's kan maken."

COOLER

"Stel je voor. Je komt binnenstappen bij zo'n gelegenheid. Er is één of andere instantie en die biedt een instelling een watercooler aan. Ze komen met een delegatie van tien personen; de secretaris, de directeur en de anderen. Voor mij zou zo'n foto er als volgt uitzien: een kind van de instelling die als eerste gaat drinken van zo'n cooler en het water spat hem recht in het gezicht, kun je je dat voorstellen? Dat is voor mij de foto. Maar wat gebeurt er nu? De kranten willen iedereen tevreden stellen. De desbetreffende club zou het zeer op prijs stellen, als ze met zijn tienen op de foto zouden staan. Je ziet dan al die mensen rond een cooler staan. Dat ding, die cooler zelf, verliest dan al zijn effect. Ik vind dat dat niet kan. De fotografen moeten meer fantasie tonen; ze werken als automaten."

Soms heeft Ken zelf moeite om steeds opnieuw inspiratie te vinden omdat de meeste gebeurtenissen zich herhalen. Ken: "Niet altijd kun je je fantasie gebruiken. Als er een diploma wordt overhandigd, wat kun je dan anders doen dan dat fotograferen? Maar als er echt iets bijzonders gebeurt, zoals het pausbezoek of het bezoek van de president van Venezuela, dan heeft de Amigoe goede foto's."

"Eigenlijk heb ik alles al eens gedaan", aldus Ken, "behalve ongeluksfoto's en dat is maar goed ook. Ik zou ze zelf te dramatisch maken en ik hou niet van sensatie."

HOER

Ergens heel diep in zijn hart is de jongensdroom van Ken blijven bestaan. Hij wil nog steeds weg. Rustig met een bootje op het water, een beetje vissen, de tijd hebben om zich te ontspannen. Als Ken daaraan denkt, begint hij te filosoferen: "Ik wil rustig kunnen leven, zeker niet gejaagd en onder pressie. Ik wil tijd voor mezelf hebben, want als persfotograaf ben je in een zeker opzicht zeer sociaal. Je komt overal terecht, je ontmoet veel andere mensen, maar ten opzichte van jezelf ben je asociaal. Je hebt nooit tijd voor je eigen, je hebt er geen tijd voor, want je bent bezig. Als fotograaf ben je een prostituée: je geeft anderen altijd het genot door wat jij doet om ze blij te maken. Dan ben je toch een hoer?"

"De mensen vinden het prachtig om in de krant te staan. Je krijgt een schouderklop, maar dan kom je 's avonds thuis, elf uur...doodmoe. Je hebt tijd voor niets en dan ga je slapen. En zo gaat je leven door."

Ken over later: "Ik heb een boot. Wat ik nu wil, is een tweede bootje bouwen, dat wordt ingezet om te vissen. En dan bekijk ik het wel..."

SHEILA RHODES

Sheila vervult de moederrol bij de krant

SHEILA RHODES (47) heeft er totaal geen moeite mee dat vele mensen haar vaak met de Amigoe identificeren. Zo gek is dat niet, want ze werkt er al 25 jaar als redactie-secretaresse.

Een kwart eeuw bij deze krant. Ze heeft niet alleen de technische ontwikkelingen meegemaakt, maar ook de vele veranderingen op personeelsgebied. De mensen, van boven tot onder aan de hierarchische ladder. Directeuren, hoofdredacteuren, redactieleden, advertentiepersoneel, de tientallen stagiaires natuurlijk niet te vergeten.

Ze heeft ze zien komen en gaan. Soms met ruzie, soms met een lach.

INS AND OUTS

Met Sheila heeft niemand problemen. Zo is ze nu eenmaal. Ze heeft hele moeilijke ontwikkelingen van nabij meegemaakt, interne problemen, maar ook hoogtepunten. Zij bleef.

Ze zou over de 'ins and outs' van het Amigoe-wereldje een boek kunnen schrijven. Vooral omdat iedereen haar vertrouwt en vaak genoeg bij haar terecht kan voor allerlei zaken die niet zoveel of helemaal niet met de krant te maken hebben. Ze wordt weleens geplaagd over klaarblijk welontwikkelde 'moederinstincten'. Ze heeft zelf twee 'echte' kinderen, allebei studeren ze in Nederland.

POST

Sheila is officieel redactie-en directiesecretaresse. Ze houdt de agenda bij, sorteert de 'kilo's' post die de krant bereiken, regelt verder de nodige administratieve zaken die gedaan moeten worden, ruimt zo nu en dan het papierwerk op en doet nog op een heleboel dingen die haar collegas niet direct in de gaten hebben. Zoals het beantwoorden van boze telefoontjes uit Aruba als de krant de te laat arriveert, of van de vele mensen die geen krant hebben gehad.

Ze doet het, na 25 jaar, nog steeds met plezier. 25 Jaar geleden solliciteerde ze op een advertentie en ze kreeg de baan. Soms hoorde daar ook wat correctiewerk bij. Dat doet nu soms nog maar lang niet zo vaak meer als vroeger. Dat ze bij een krant terecht kwam - en bleef - verwondert haar een beetje. "Als kind en tien was ik niet dol op kranten. Je handen werden er helemaal zwart van, ik vond het maar niets."

OUDE TIJD

Ze wist toen natuulijk nog niet dat de krant een deel van haar leven zou worden. Fijn, want werken voor een krant is meer dan vieze vingers, het is contact met mensen, communicatie.

Ze verlangt soms best wel terug naar de goede oude tijd toen nog met lood gezet werd, of tikmachines een haast oorverdovend lawaai maakten. Dan "proefde" je het nieuws, naarmate de deadline naderde, intensiever worden.

Nu computers het werk doen is het relatief stil op de redactie. Het werk blijft echter boeiend, vooral omdat het zo afwisselend is. Ondanks alle technologische vooruitgang is er meer werk bijgekomen.

GEKKE DINGEN

Het allerleukste? "Het contact met mensen, je leert mensen kennen en maakt soms de meest gekke dingen mee."

Sheila krijgt dagelijks tientallen telefoontjes van mensen die wat willen weten en haar met tientallen vragen bombarderen. Oude krantenartikelen, ("Welk jaar verscheen het artikel over die kapitein ook alweer en mag ik de krant hebben?"), ook komen er vragen binnen van scholieren die bezig zij met scripties, evenals vragen over advertenties die misschien wel weken tevoren in de krant verschenen.

VRAGEN

Men gaat er vanuit dat ze de vragen kan beantwoorden. Meestal lukt dat ook wel.

Volgens mevrouw Rhodes moet je van nature " een beetje nieuwsgierig" zijn om bij een krant te werken, je moet 'feeling' hebben voor nieuws en belangstelling hebben in ontwikkelingen die om je heen gebeuren. Ook al schrijf je niet zelf.

Hoe vindt ze het de status van redactiesecretarsse èn moederfiguur te hebben? "I enjoy it." Dat zegt alles.

Chris: voetballende directeur is journalist in vrije tijd

ALS DE de rest van de redactie 's middags naar huis is gegaan of naar een persconferentie, komt CHRIS VAN GROL net binnendruppelen, gehuld in een zoet geurenmengsel van aftershave, zwarte koffie met suiker en de onafscheidelijke sigaar. Chris heeft in de afgelopen jaren zijn hobby - sport -gecombineerd met het werken voor de Amigoe en heeft er zo een nieuwe hobby bijgekregen. Voor hem is het redigeren van de sportpersberichten een ontspannende bezigheid die hij in zijn vrije tijd uitoefent. In het dagelijks leven is hij directeur van de Marnix-mavo.

Chris is 46 jaar geleden in Utrecht geboren. Nu, na 16 jaar Curaçao, wil hij niet meer terug naar Nederland. Begin jaren zeventig stak hij de oceaan over samen met vrouw en kinderen (2 jongens) om de uitdaging van het lager onderwijs op Curaçao aan te gaan.

Eerst kon de schoolmeester van toen maar moeilijk wennen. Vooral de manier waarop het lager onderwijs hier op het eiland in elkaar zat, vroeg van Chris de nodige inspanning. "Het taalbegip, de communicatie met de leerlingen is hier niet optimaal, vanwege het taalverschil: de voertaal thuis en op school. Voor het grootste deel zaten er op de Marnix-school Antilliaanse kinderen en die hebben toch wel een beperkter taalbegrip dan ik gewend was in de situatie waar ik vandaan kom."

Uiteindelijk heeft de inmiddels licht grijzende sportredacteur het Curaçaose gevoel toch opgepikt. "Ik had het idee dat ik me binnen het onderwijs wel kwijt kon. Ik had toch wel resultaat en voldoening van mijn werk, ondanks het feit dat sommige aspecten erg moeilijk of vreemd waren. Verder kreeg ik na bijna drie jaar de mogelijkheid om hoofd van een andere school hier te worden, waardoor ik iets nieuws kon toevoegen aan mijn werk."

Na drie Marnix-basis heeft hij bijgetekend voor drie jaren als hoofd aan de Dr. Albert Schweitzer-basisschool. Daarop volgde een negenjarige loopbaan aan de Protestantse Lagere Technische School, waar hij algemeen vormende vakken doceerde. De laatste vijf jaren aan de PLTS was hij daar tevens adjunct-directeur. In 1989 kwam hij terecht in zijn huidige functie als directeur van zijn huidige school.

In de periode dat Chris werkte binnen het basisonderwijs heeft hij sterk het accent gelegd op het taalonderwijs. Met zijn steun zijn er onder meer nieuwe leesen taalmethoden ingevoerd op de Dr. Albert Schweitzer-basisschool.

SCHEIDSRECHTER

Chris van Grol is fanatiek als het om sport gaat. Zelf sporten is er op dit moment helaas niet meer bij, want zijn vast joggingpartner is teruggekeerd naar Nederland, maar in het verleden heeft Chris veel gefietst, gejogged, gevoetbald en gefloten als scheidsrechter. Daarvoor is hij tot drie maal toe uitgeroepen tot de beste scheidsrechter van het eiland.

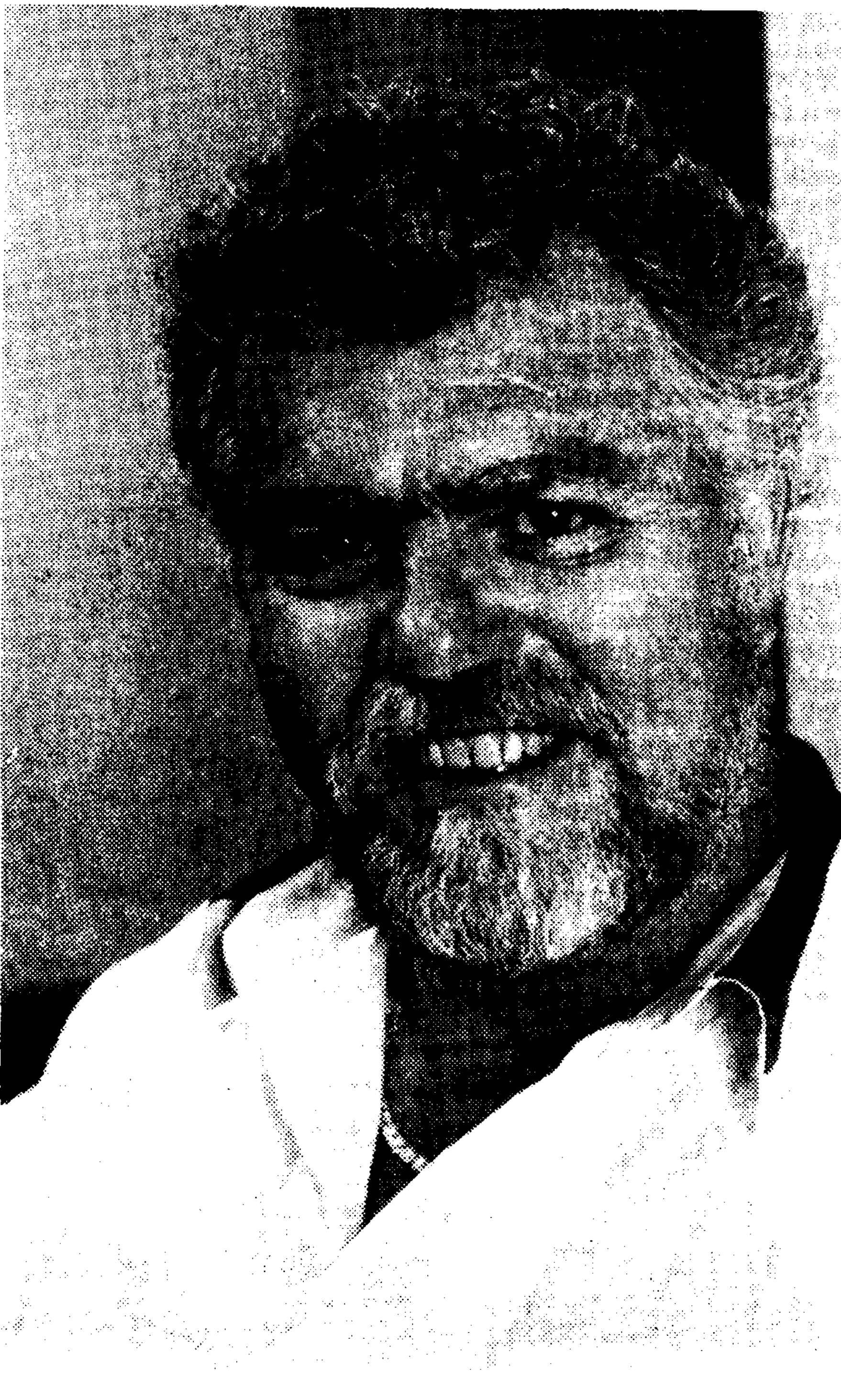
Een jaar of zes geleden is de onderwijzer-van-oorsprong min of meer door zijn fanatisme de sportjournalistiek ingerold. Inmiddels alleenwonend, besteedde hij veel van zijn vrije tijd aan sport. Hij miste in de kranten de verslagen over de 'world series baseball'. Dit 'gemis' deed Van Grol naar de sportredacteur van de Beurs- en Nieuwsberichten stappen, waar Florian Heijmans reageerde met "goh joh, het zou leuk zijn als je eens wat zou kunnen schrijven." Na de verslagen van de 'series' werd er min of meer op Chris gerekend en is hij een jaar blijven hangen bij de Beurs als mederwerker, "daarna had ik er geen zin meer in."

Zijn liefde voor voetbal deed hem echter in 1985 met zelfgeschreven verslagen belanden bij directeur Snow die destijds de Amigoe leidde.

Nu, vijf jaar later, is Chris de enige persoon, die dagelijks de fikse bijdrage aan sportnieuws verzorgt. "Door mijn invloed is er in de krant vooral meer aandacht gekomen voor het Nederlands voetbal; voor de rest komen verschillende sporten aan de orde. Ik ga bij het maken van de sportpagina's uit van de filosofie dat Curaçao een 'sport-minded' eiland is. Ik weet zeker dat een groot deel van de lezers een krant neemt vanwege de sportverslagen die erin staan."

CONTROLE

De mavo-directeur, in vrije tijd sport-redacteur, zal zijn huidige woonoord niet snel meer verlaten. "Terug naar Nederland? Nee hoor. Ik heb al vrij snel na het tweede jaar hier besloten dat ik niet meer wegwilde. De manier van leven hier spreekt me aan. Iedereen laat elkaar hier veel meer vrij in zijn doen en laten; de sociale controle is minder groot. Als je in Nederland onderwijzer bent in een dorp, heb je ook buiten schooltijd veel met je leerlingen en hun ouders te maken; je woont in dezelfde straten. Hier laat je de school gewoon achter je, je groet eens iemand. Nee hoor het leven hier is wel zo fijn.

CHRIS VAN GROL

Tikkende "Jack" komt soms aardig uit de hoek

IN FEBRUARI volgend jaar werkt FREDDY JIMENEZ (40) twintig jaar bij de Amigoe. Hij begon als IBM-typist. Dat was nog in het "oude" Amigoe-gebouw in de Consciëntiesteeg in Otrobanda. Norbert Hendrikse, tegenwoordig Napa- eindredakteur bij deze krant, was toen hoofdredakteur en direkteur van de drukkerij.

Twintig jaar geleden, de 30 mei-dagen. Hij weet nog heel goed dat een van de eerste teksten die hij moest tikken ging over de lange files bij de pompstations. Woelige dagen op Curacao. Bij de Amigoe werden toen nog ouderwetse IBM-machines gebruikt. Freddy tikte ook teksten van Aruba en Bonaire in.

Soms werd hij ingezet voor het tikken van advertenties. Ook dat ging heel anders dan nu.

In 1976 verhuisde de Amigoe naar een nieuw gebouw, op een nieuwe lokatie: het veel rustiger Scherpenheuvel op Banda 'Riba. Jimenez ging mee en begon zich steeds meer bezighouden met het tikken van advertentiekopij. Dat is al een tijd zijn enige job. Hij zit vaak uren achtereen achter de computer en krijgt tekst achter tekst van de mensen van de advertentie-afdeling te verwerken. Hij zegt niet veel, maar plaatst zo nu een dan een rake opmerking. Daar kijken "de vrouwen van de advertentie" soms wel een beetje van op. Zijn bijnaam, misschien ook zijn plaagnaam is Jack.

Je leert hem niet gemakkelijk kennen. De stille advertentie-tikker.

INSTRUCTIES

Toch heeft hij veel te vertellen als hij eenmaal loskomt. Hij vertelt bijvoorbeeld dat het intikken van advertentie veel eigen inbreng en creativeit vereist. Hij krijgt natuurlijk wel instructies, maar veel doet en belist hij ook zelf. "Na zoveel jaar weet je wel, wat vet moet zijn en hoe de indeling moet zijn, wat benadrukt moet worden en wat minder hoeft op te vallen."

Hij is natuurlijk blij met de technische mogelijkheden die er in de loop der jaren bij gekomen zijn. Meer techniek, meer mogelijkheden. Jack gaat prima, probleemloos om met de computer, waar hij soms uren achter zit. Ook als de krant van die dag klaar is, gaat hij gewoon door. Voor de volgende dag -of dagen. Het werk houdt gewoon nooit op.

Hij wordt geholpen door mentor Freddy Lasten en Carlo Gilmoor, maar Freddy Jimenez is toch verantwoordelijk voor gemiddeld 75% van de advertenties die in deze krant verschijnen.

TOENAME

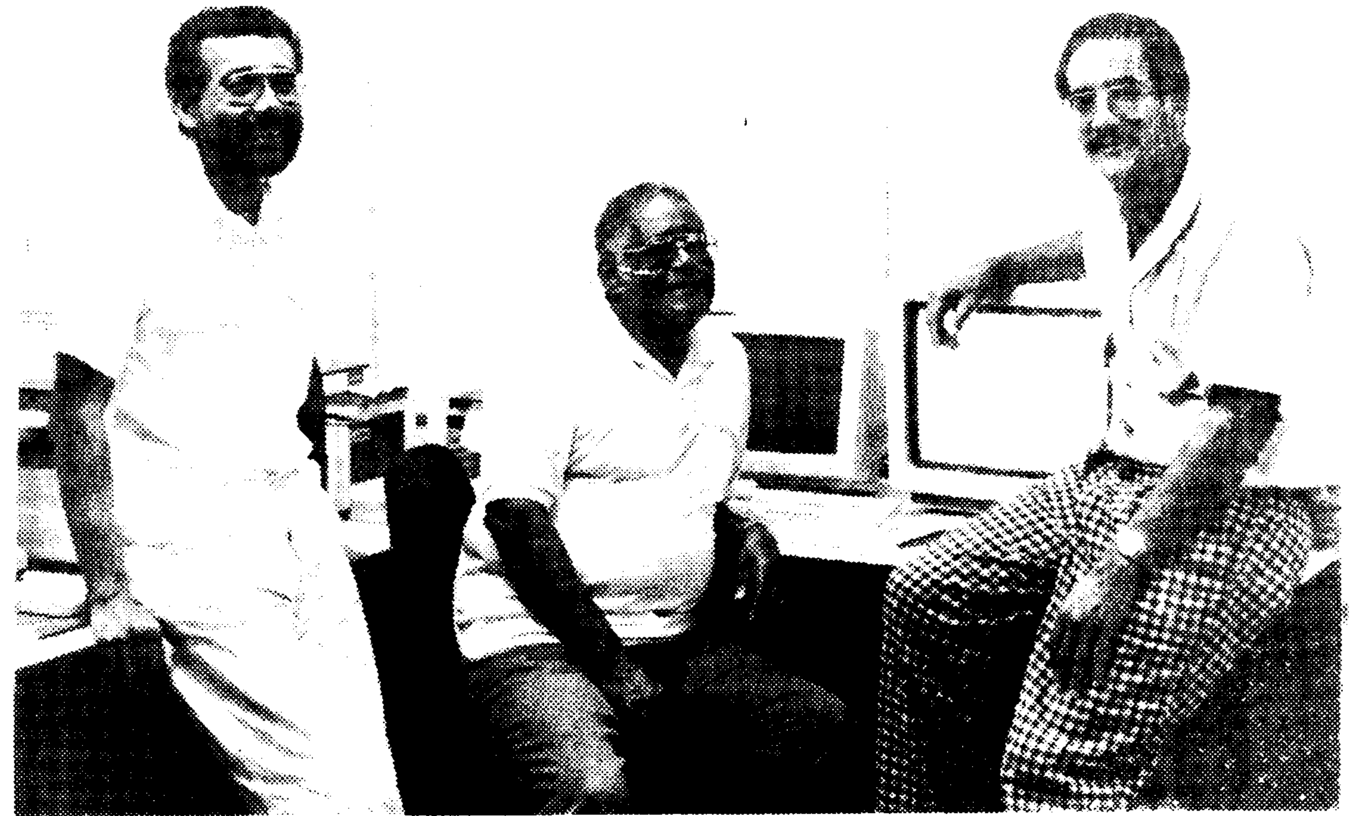
'Het gaat kennelijk goed met de Amigoe, want het werk lijkt steeds meer te worden. Het aanbod neemt enorm toe. Meer werk, maar dat is goed voor ons, nietwaar? Advertenties betekenen inkomsten en voor ons een dikke kerstbonus of dertiende maand, toch?" Hij lacht en schrikt misschien een beetje van zijn eigen eerlijkheid. Dit soort uitspraken ben je niet gewend van de stille Jack.

Hij mag dan wel stil zijn, maar er zal maar weinig zijn, dat aan hem voorbij gaat. "Ja, er zitten onder adverteerders natuurlijk een paar zeurpieten. Die zijn echt nóóit tevreden met een advertentie, maar ja, die moeten het dan maar zelf komen maken, zeg ik dan."

EINDPRODUKT

Freddy is ondanks alles best tevreden met zijn baan. Hij doet het per slot van rekening al 20 jaar. "Ik heb geen aanleg voor journalistiek werk, maar vind het werken bij een nieuwmedium toch heel leuk. Je draagt toch bij voor de tot standkoming van het eindprodukt."

De druk waarover journalisten zo vaak klagen voelt hij ook, zij het misschien niet zo direct. Althans, je merkt het niet. "Pressie, ja zeker. Het werk moet af. Op tijd."

De computerzetters die dagelijks zorgen voor het technisch verwerken van de redactionele tekst en de advertenties van de Amigoe: v.l.n.r. Freddy Jimenez, Freddy Lasten en Carlo Gilmoor.

Felix: "incasseren ($$$) rendabeler dan knippen"

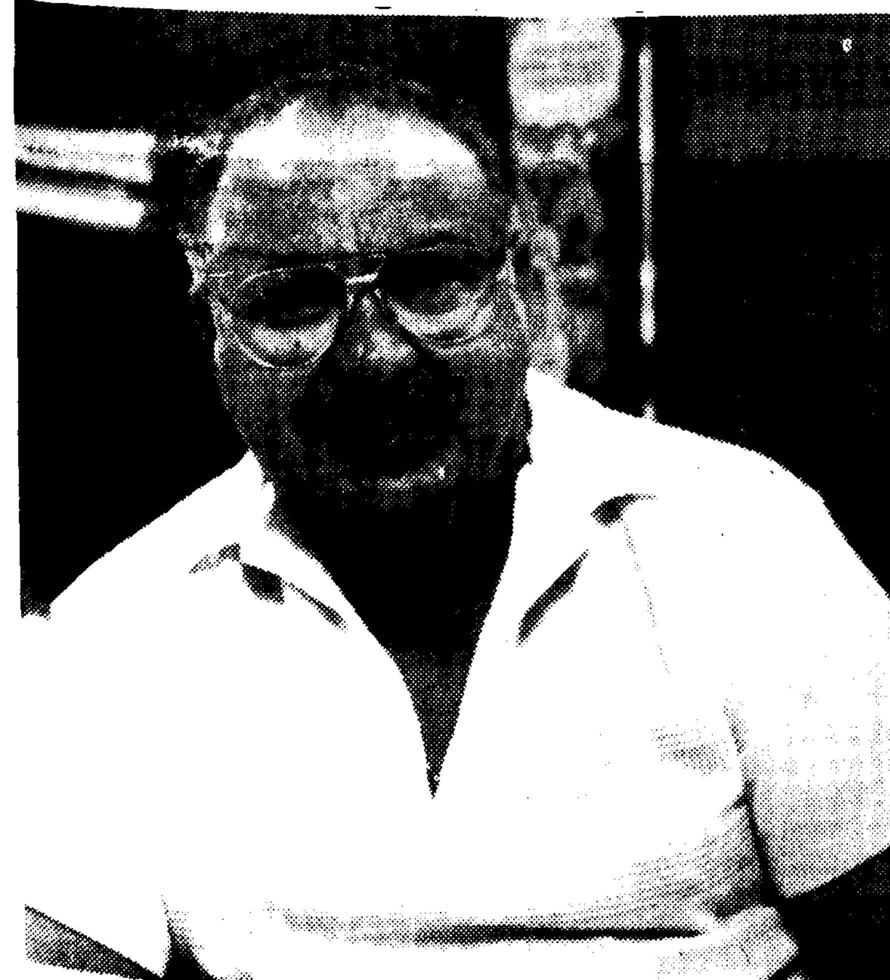
FELIX ALVAREZ (62) zette een punt achter zijn kappersloopbaan in 1971, een tijd dat lange haren, afropruiken enz in de mode kwamen en jongelui nauwelijks of niet meer naar de kapper gingen.

'Ik had kinderen die in Nederland studeerden en moest uitkijken naar een ander baantje. Toen Evan de Castro, toen hoofd van de advertentie-afdeling van de Amigoe, hem een baantje aanbood bij de krant, pakte hij die kans meteen aan.

Drie jaar hield hij zich bezig met de abonnementen-administratie en hielp hij bij de reorganisatie daarvan: van een ouderwets kaartsysteem naar moderne computerlijsten. Toen de bezorging van de Amigoe werd overgedragen aan Districo ging hij naar de advertentie-afdeling als incasseerder. En dat doet hij nu, na bijna twintig jaar bij de krant nog elke dag met evenveel plezier.

En wordt er goed betaald? 'Ik mag niet klagen, soms laten sommige klanten mij wel diverse keren terugkomen, maar betalen doet iedereen'. De kinderen (4) zijn inmiddels afgestudeerd en hebben goede banen, maar Felix denkt er niet over om het rustiger aan te gaan doen. 'Ik krijg het juist drukker. Het aantal adverteerders groeit en ik moet een stuk harder werken om de incasso bij te houden. Maar dat vind ik niet erg. De werksfeer bij de Amigoe is prettig en ik heb goede collega's'. Of hij nog even tijd heeft voor een foto? 'Vlug dan, want over tien minuten moet ik weer bij een klant zijn...'

FELIX ALVAREZ

(vervolg van pag.4)

schrijven. "Vooral 's morgens vroeg heb ik er moeite mee", aldus Bob. "Als ik begin te werken is het even wennen, maar het is gewoon een kwestie van jezelf de discipline opleggen om Nederlands te denken, zodra je in een Nederlandse omgeving bent of voor een Nederlandstalig medium werkt."

Af en toe heeft Bob heimwee naar het Papiamentu: "De stijl van het Papiamentu is beter dan het Nederlands; ik kan beter werken met die taal. Zelf heb ik gemerkt dat ik me romantischer kan uitdrukken in het Papiamentu."

"We hebben een unieke situatie op het eiland, waarin we meer van dezelfde media hebben, maar in twee verschillende talen" aldus Bob. De Papiamentstalige bladen hebben hun eigen karakter; de Nederlandstalige ook. Het grootste verschil is de nieuwsinhoud. De inhoud van het Nederlandstalige nieuws is beter uitgezocht en gedocumenteerd dan het Papiamentstalige nieuws."

Bob mist op het eiland een Papiamentstalig blad dat zich richt op veel verschillende thema's en goed gedocumenteerd is. Als Harms de kans krijgt om zelf zoiets op te zetten, zal hij dat niet laten. "Ik zou een blad willen hebben dat zich bezighoudt met verschillende onderwerpen zoals economie, showbusiness, van alles en nog wat maar dan goed gedocumenteerd; goed op de inhoud lettend". Volgens Bob zijn er wel partners te vinden die een dergelijke onderneming zouden ondersteunen.

Zolang het nog niet zover is blijft Bob werken voor twee media tegelijkertijd. "Voor zolang ik dat kan uithouden", aldus Bob, "maar het is gebleken dat ik het lang kan."

"Koppensneller" Carlo bewaart zijn kalmte ☮

CARLO GILMOOR (33). MTS-er. Voorheen werkzaam als "oil- inspector" op tankers. "Onregelmatig werk, zeker als je kleine kinderen hebt is het bijna niet te doen."

Hij en zijn echtgenote - die onderwijzeres is - hebben er twee. Kleintjes. De jongste werd zo'n zes maanden geleden geboren. Eén keer nam de trotste vader foto's mee. Geen beste, maar moeder en kinderen zagen er prima uit. De hond ook. Dáár gaat het om. Carlo is dan misschien geen denderende fotograaf, maar van computers weet hij alles af.

PAGEMAKER

Nog geen jaar in dienst van de Amigoe, maar nu haast al niet meer weg te denken. Hij is koppenmaker. Verder "draait hij (teksten) af" en tikt hij soms ook advertentieteksten in. Hoe hij dat allemaal doet is voor een a-technisch iemand moeilijk te vatten. Daarom gaan we daar maar niet te diep op in. Hij gebruikt als computerfanaat en kenner natuurlijk zo nu en dan wel termen als 'Pagemaker' en zo. Computertermen die de leek die met zo'n ding moet werken maar er eigenlijk niet veel van snapt niet zoveel zeggen. Niet zo erg, want Carlo is er toch?

Hij zit in een 'computerhoek', in het verlengde van de opmaakzaal van de krant. Naast de redaktie. Om hem heen staan die onbegrijplijke maar onmisbare apparaten. Enkele flikkeren onafgebroken en worden nooit uitgezet, andere draaien lappen tekst uit. Een van die schermen wordt gebruikt voor het intikken van koppen. De kop wordt op een 'doodgewone' tikmachine op 'doodgewoon' papier getikt en aan Carlo gegeven.. Hij krijgt op een dag wel honderd van die papiertjes. Mét aanwijzingen: kader (smallere tekst, ingesloten in een kader, raster (donkere achtergrond) diapositief (witte letters op een zwarte achtergrond- hot news!), lijnen onder de letters (komt wel vaak voor in tijden van crises...) en meer. Hij neemt zijn tijd, vertaalt alles in computertaal en draait ze vervolgens uit.

Plotseling stromen er dan een hele serie koppen uit. Soms kloppen ze niet helemaal of blijken ze niet mooi "vol te lopen" (een van de regels is dan veel langer dan de ander). Ook worden er zo nu en dan natuurlijk door de redaktieleden die de koppen maken foutjes gemaakt met namen van mensen of plaatsen. Vooral mensen stellen dat helemaal niet op prijs natuurlijk. Opnieuw. Opnieuw. Opnieuw.

VREEMD

Echt ongeduldig wordt hij niet. Echt nerveus ook niet, hoewel de opmaakster c.q. degenen die indirect met de opmaak belast zijn, knap vervelend kunnen worden en behoorlijk gaan ijsberen. Dat laatste is geen ongewoon verschijnsel als het een beetje te lang duurt en de deadline al lang verstreken is.

Zijn hulp wordt overigens ook ingeroepen wanneer de machines in de redaktie 'raar doen'. Vreemde letters vertonen en soms heel absurde 'boodschappen' op het scherm projecteren. Vaak blijkt er niets bijzonders aan de hand. Een of meer verkeerde toesten ingedrukt, meer niet. Nieuwkomers doen vaak een beroep op hem. Ook oud-gedienden trouwens.

Hij vindt het werken bij een krant leuk. Van de druk heeft hij niet veel last. Pressie heb je bij alle banen wel. Verantwoordelijkheid ook

Het allerprettigste van zijn baan is dat hij "eigenlijk midden in het nieuws zit." "Je staat in direct contact met het nieuws en nieuws is nooit eentonig." Carlo luistert graag naar radio-uitenzendigen van Radio Nederland Wereld Omroep en BBC.

EYE-CATCHER

Hij heeft een korte "radio-carrière" achter de rug: hij werkte enige tijd als technicus bij Radio Kòrsou FM, maar hield daarmee op toen hij bij de Amigoe werd aangenomen, na op een advertentie te hebben gereageerd. Hij wist toen nog niet dat hij hier, bij de Amigoe, terecht zou komen.

Hij beseft dat een groot aantal lezers niet meer doen koppensnellen. Niet verder komen dan de kop. Triest, maar waar. Juist daarom moeten koppen er pakkend uitzien. "Ja, eigenlijk de "eye-catcher' van de krant."

Opgelucht is hij als het einde van het interview nadert. Want computerkenner of niet, Carlo Gilmoor - ook dat valt niet te ontekken - is bovenal verlegen en bescheiden. Gelukkig maar dat (onze) computers niet terugpraten...

Drukker Hector houdt zich gezond met melk

DE MAN die uiteindelijk de krant van de persen laat rollen is HECTOR JULIANA. Direct nadat hij de lagere school had afgemaakt is hij het drukkersvak ingegaan omdat hij de kost moest verdienen voor zijn moeder en negen broers. Hij was toen 14 jaar oud en zijn vader was net overleden. Nu is Hector 60 jaar oud en staat hij nog altijd gezond en wel achter de drukpers. "De meesten van mijn collega's van toen zijn al overleden, maar ik ga net zolang door tot mijn lichaam het niet meer kan volhouden. Om gezond te blijven en de slechte lucht van de persinkt onschadelijk te maken, heb ik altijd veel melk gedronken."

Hector is dankzij de melk een survivor onder de drukkers; zijn glimmende ogen achter de bril- "ik moet de zaak hier goed in de gaten kunnen houden"- en zijn gespierde armen geven de indruk van een kerngezonde man. Hij bedient nu samen met twee andere mensen de pers, waar dagelijks de duizenden exemplaren van de Amigoe af rollen.

GEZELLIGER

Eigenlijk staat de drukkerij een beetje apart van de rest van het bedrijf. Het is het enige deel van het gebouw dat niet is gekoeld door een airco en veel mensen van de redactie en de advertentie-afdeling hebben weinig contact met de drukkers. "Inderdaad was het in het vroegere gebouw van de Amigoe veel gezelliger, omdat we dichter bij elkaar zaten, maar ik heb contacten genoeg met de mensen hier", vindt Juliana. Een paar van zijn vroegere collega's zitten nu achter de computer om de stukken uit te draaien als ze klaar zijn voor de krant. "Die mensen zie ik nog steeds wel", vertelt Hector Juliana.

Er is veel veranderd gedurende de 46 jaren die Hector heeft gewerkt voor de krant. Hij werkt sinds 16 jaar eigenlijk niet meer voor de Amigoe, maar voor Rotaprint, waar ook Nobo en Noticiero worden gedrukt.

Verder is het werk in de loop van de jaren veel schoner geworden. "Vroeger, toen er nog met lood werd gewerkt, was het smerig werk om de krant te drukken", aldus Juliana. "Nu zou ik er inderdaad bijna mijn zondagse pak bij kunnen aantrekken."

Het werk van Hector bestaat uit vele facetten. Aan de grote Harris-pers zitten veel onderdelen, die de drukkers goed in de gaten moeten houden. "Ik moet steeds heen en weer rennen, om te kijken wat er gebeurt. Bijvoorbeeld om er op te letten of de letters goed worden afgedrukt. Tegenwoordig gaat dat wel veel gemakkelijker dan vroeger. Er werd toen nog in het lood gezet en dan moesten we die zware loden platen plaatsen in de machine. Eigenlijk hadden we twee machines, een Franse en een Duitse. Door het werk van die twee te combineren, kon de krant worden gedrukt. Met de machine die we nu hebben, kunnen we veel gemakkelijker werken. We maken gebruik van platen die in de machine worden gezet, een stuk moderner dan de oude lood-methode."

HECTOR JULIANA

TROTS

Hector Juliana is trots op alle drie de kranten die hij drukt en hij leest ze ook allemaal: de Amigoe, de Nobo en de Noticiero. De politiek slaat hij over. "Ik hou niet van de politiek. Als ik de krant lees, dan wil ik weten welke ongelukken er zijn gebeurt. Verder lees ik het buitenlandse nieuws en de showbusiness-berichten. Dat vind ik prettig om te lezen." Twee maal is Hector Juliana naar het buitenland gegaan. De eerste keer was vijftien jaar geleden. Toen is hij gevraagd om de nieuwe drukpers mee uit te zoeken in Amerika.

Daarna is hij nog eenmaal van het eiland geweest. Dat was vorig jaar om zijn kinderen in Nederland te bezoeken: van de negen kinderen wonen er twee overzee.

"Ik heb van die reis genoten, maar ik hou van Curaçao", aldus Hector Juliana die zijn leven lang trouw blijft aan de drukpers en zijn eiland.

Beseft de pers haar eigen belang?

Het nieuws formeert en deformeert het publiek

= door Henk de Beijer =

- *'Sadam Hussayn verklaart de oorlog aan babies!'*
- *'Zeshonderd vrouwen en kinderen doodgehakt in kerk in Monrovia!'*
- *'Amerikanen lossen waarschuwingsschoten op Irakese tankers!'*
- *'Doden en gewonden bij bomaanslag Colombiaanse drugs maffia.'*
- *'Leger ingezet bij rellen in Zuid Afrika!'*
- *'Mohawk indianen in Canada blokkeren Trans Canada autoweg!'*
- *'Honderden doden bij nationalistische rellen in Armenië!'*

DE WERELD is een gekkenhuis! Dat is een konklusie waartoe iemand heel gemakkelijk zou kunnen komen, die op één enkele dag slechts één internationale nieuwsuitzending bekijkt of beluistert op televisie of radio, of die even de krantenkoppen aan zich voorbij laat gaan. Toch zijn er, hoe onvoorstelbaar dat ook moge schijnen, ondanks de overvloed aan informatie, nog steeds mensen die letterlijk van niets weten en zich ook totaal niet interesseren voor wat er in de rest van de wereld gaande is.

Het nieuws komt iedere dag opnieuw als een stortvloed op ons af, zozeer zelfs, dat onze krantenredakties zich er eens ernstig over moeten beraden of het nog wel zo zinvol is om het 'dagelijkse nieuws' te verspreiden, in plaats van achtergrond informatie en kommentaar te verschaffen bij dat nieuws. Het door de elektronische media verspreide nieuws is weliswaar bijna onmiddellijk, maar eveneens zeer fragmentarisch en samengeperst, waardoor uiterst belangrijke diepte-informatie ontbreekt en het beeld dat opgeroepen wordt kontrasterend zwart-wit is.

De dagbladen zitten nog veel te sterk vast in de traditie van nieuwsgaarder en verspreider, waardoor er, zeker inhoudelijk, weinig verschil is tussen de onderscheiden mediasoorten. Dat is buitengewoon jammer, want elk van de media heeft zijn eigen specifieke mogelijkheden, waar de andere gewoon geen toegang toe hebben en de krant hoeft beslist het risico niet te lopen, te verdwijnen onder de druk van met name televisie èn computergestuurde informatie, als men maar beseft dat het opvullen van de leemtes van de andere informatieverschaffers iets anders is dan het *herkauwen* van datgene wat radio- en televisie al uitvoerig gebracht hebben.

DEFORMATIE

Voor het grote publiek, en daar ligt zonder twijfel een van de belangrijkste taken voor de schrijvende pers, is het vooral zaak zich bewust te worden van het feit dat de overvloed aan informatie tegelijk een vorm van deformatie inhoudt. De nieuwsvoorziening vertekent de werkelijkheid in zeer ernstige mate. De koppenmakers bij kranten helpen daar nog een flink handje aan mee, want zij zijn de verkopers van het nieuws. Wie wat te vertellen heeft wil gelezen worden en wie gelezen wil worden moet de aandacht op het onderwerp vestigen. De aandacht ergens op vestigen doe je het snelst met iets opvallends. Een schreeuwende krantekop...

Die aandachttrekkerij (bij mensen zouden we spreken van 'aanstellerij'), de keuze en stijl van de berichtgeving èn de inhoud vervormen de werkelijkheid in ernstige mate. Het beeld dat wij krijgen voorgeschoteld van de wereld is er een vol abnormaliteit. Het normale komt in de pers vrijwel niet aan bod.

Het feit dat 25 percent van alle huwelijken op echtscheiding uitdraait is nieuws, niet het omgekeerde: dat 75 percent in stand blijft. De voetbalsupporters die vol enthousiasme de wedstrijd volgen vormen nooit onderwerp van een nieuwsbericht, wel de 'hooligans' die rampokkend rondgaan en grootscheepse vernielingen aanrichten. Toch zijn de eersten ver in de meerderheid. Of, zoals het ook wel eens wordt gesteld: een hond, die een man bijt, is geen nieuws. Maar wat zou men denken van een man die een hond bijt?

Het zou natuurlijk een ramp zijn als de situatie omgekeerd was. Een typisch Brits stukje humor zinspeelde daar eens op de volgende manier op: een Russische spion moest met de trein door Engeland reizen en kreeg de raad: 'Je zorgt dat je zo onopvallend mogelijk blijft. Je trekt gewoon een paar lampen uit het plafond en slaat wat ruiten aan diggelen, dan denken ze dat je een Engelse voetbalsupporter bent'.

De deformatie die het gevolg is van de informatie zorgt ervoor dat menigeen in de overtuiging komt te leven dat de wereld inderdaad een groot gekkenhuis is, waarin agressie, misdaad, verslaving, haat, wanorde en anarchie hoogtij vieren. Wie de berichtgeving over bijvoorbeeld Colombia volgt kan gemakkelijk tot de konklusie komen (en velen doen dat ook, helaas!) dat alle Colombianen op zijn minst potentiële moordenaars, drugshandelaren, en dieven zijn. Dat negentig percent van alle Colombianen niets liever wil dan in vrede leven, begint ons door de mist van de informatie-deformatie te ontgaan.

VOORUITGANG

Wat maar zeer weinigen zich realiseren is dat de vooruitgang zich op alle fronten tegelijk afspeelt. Het is niet slechts het goede dat zich ontwikkelt maar ook het kwade. De grotere persoonlijke vrijheid van het individu, die grotere persoonlijke verantwoordelijkheid oplegt, wordt evengoed ten kwade gebruikt. Al te veel mensen zijn onmachtig ermee om te gaan en verliezen zich in massa's waarin ze zich willoos laten meeslepen ook als ze onherstelbaar onheil aanrichten.

De pers heeft een uiterst belangrijke taak, maar het is de vraag of dat wel duidelijk genoeg beseft wordt door de persmensen zelf. Het nieuws dat gebracht wordt formeert en deformeert het publiek dat erdoor geïnformeerd wordt. Dat deformatieve aspekt kán geneutraliseerd worden door meer diepgaande en begrijpelijke achtergrondinformatie.

Een simpel voorbeeld: In de meeste Noordeuropese landen is een vrijwillige afspraak tussen de betere persmedia dat men geen zelfmoorden publiceert. Het is een bekend psychologisch feit dat dergelijke berichten potentiële zelfmoordenaars inspireren. Zo ook worden bommeldingen in vliegtuigen meestal uit de pers gehouden, omdat verreweg het overgrote merendeel ervan afkomstig is van zieke geesten, die uit zijn op de publieke konsternatie die zij ermee veroorzaken. Blijft die achterwege, dan daalt de animo om het 'grapje' te herhalen of imiteren meteen tot nul.

Wie het bovenstaande goed gelezen heeft, zal zich er wellicht niet zo over verbazen, dat ik niet goed raad weet met de Dag van de pers. Is dat nu wel of geen felicitatie waard? Als we de ongehoorde verspilling van krachten in ons perswereldje bezien lijkt mij bezinning meer op zijn plaats dan felicitatie.

De wereld is een gekkenhuis, met oorlogen, rampen, demonstraties die het nieuws in kranten, radio en t.v. beheersen. Een van de belangrijkste taken van de pers is ervoor te zorgen dat de veelheid aan informatie niet tot desinformatie en deformatie leidt. Een verantwoordelijkheid die vele journalisten helaas nog niet beseffen.

Nel, de "cultuur-freak" van de krant

AMIGOE

HET LEVEN van een kunstrecensent bij een Antilliaanse krant gaat niet over rozen. Ze moet een objectieve mening geven over het werk van anderen. In een kleine gemeenschap. NEL CASIMIRI (44) doet dat voor de Amigoe. Zij doet ook weleens boekbesprekingen, toneel en concerten en schrijft bijna wekelijks artikelen voor de weekendbijlage Napa.

NEL CASIMIRI

Uit Amsterdam afkomstig en in het dagelijks leven docent Nederlands bij het Maria Immaculata Lyceum, werkte Nel in de beginjaren '70 al voor deze krant maar dan als algemeen verslaggeefster/correspondente op Bonaire. Daar deed ze van alles. Toen vertrok het gezin terug naar Nederland, maar men belandde in 1984 weer op Curacao, het geboorteeiland van haar echtgenoot.

DIKKE BOEKEN

Nel wilde graag een recensie voor de Amigoe schrijven over een piano-concert. Zo begon het allemaal in 1984. Sindsdien is zij de 'cultuur-freak'. Vindt het niet erg zo genoemd te worden. Loopt de ene na de andere tentoonstelling af en neemt zo nu en dan ook dikke boeken mee naar huis. Met opdracht.

Ze vindt het fijn: zo combineert ze namelijk haar drie grote liefdes: literatuur, kunst en schrijven.

Gemakkelijk? Nee. Nel gaat voorzichtig te werk wanneer ze (bijvoorbeeld) een schilderijen-expositie moet 'verslaan'. "Eerst heel goed kijken, soms een paar klein krabbeltjes maken, met de kunstenaar spreken en misschien een paar andere mensen. Daarna enkele uren alles laten bezinken. Pas dan ga ik schrijven."

Het allermoeilijkste is het wanneer ze de werken niet mooi vindt. Ze weet namelijk dat het om háár mening gaat en dat de ander er veel tijd en creativiteit in heeft gestopt "en dat er hoe dan ook wel wat moois in te vinden is." "Ik wil iets, al vind ik het niet mooi, niet helemaal afkraken. De kunstenaar geeft iets dat hij zelf heel mooi vindt, je kan zijn werken daarom, vind ik, niet waardeloos noemen. De formulering gaat dan een hele belangrijke rol spelen, maar ik ben wel eerlijk." Recenseren betekent soms boze mensen, ook al gaat Nel subtiel te werk. Er zijn enkele gevallen geweest waarbij de mensen die geen goede kritiek kregen "heel erg nijdig" werden. Daarom houden velen recensenten er mee op. Jammer, vindt Nel, want nu wordt de druk op haar, als een van weinigen, extra groot.

NORMEN

Ze benadrukt dat ze zoveel mogelijk tracht de normen en criteria te hanteren die ze ook in een groot land zou volgen. Geen normverlaging dus, omdat we 'maar op de Antillen zitten.' "Of het me altijd lukt weet ik niet, maar ik probeer het wel. Kijk, een kleine gemeenschap brengt nu eenmaal geen honderden meesters voort of tientallen goede schrijvers. Maar feit is dat er hier talent is. De variatie is erg groot; dat is misschien wel het allerleukste."

Casimiri doet ook boekbesprekingen en kent verschillende Antilliaanse schrijvers als Tip Marugg, Frank Martinus en Boeli van Leeuwen. "Over talent gesproken," zegt ze stilletjes. "Jammer dat niet meer mensen van de jonge generatie schrijven."

ENG

Nel heeft een zacht karakter en ze praat ook zacht. Nooit zal je haar horen schreeuwen.

Zou ze ooit zelf een boek willen schrijven? Misschien wel. Nu heeft ze het echter te druk "om daar over na te denken" want Nel is ook gek op het schrijven van brieven. Soms wel 15 vellen!

Na al dat denken en voorzichting formuleren komt uiteindelijk de recensie in de krant én in handen van de lezer terecht. Eng? "Eng èn leuk. Mijn naam staat er per slot van rekening onder. Maar het is best leuk om je naam en je mening in de krant te zien."

De radioman uit *Sierra Leone* op St. Maarten

"...This has been EDDIE WILLIAMS, reporting from St Maarten."

Mensen die regelmatig naar Radio Hoyer luisteren kennen hem. Zijn stem althans. Amigoe-lezers ook, maar die kunnen 'de stem van St Maarten' - jammergenoeg - niet horen.

Een zware stem met een Brits accent. Hij is geen Brit, ook geen Amerikaan. Hij is -sinds kort - een genaturaliseerde Nederlander. Van huis uit is Williams (46), een Afrikaanse radioman in hart en nieren. Afkomstig uit Sierra Leone, Westafrika. Tegenwoordig vaak in het nieuws vanwege de problemen in het naburige Liberia.

Williams begon zijn journalistieke loopbaan in 1963 bij een lokaal radiostation in zijn geboorteland. Hij deed daar van alles en nog wat: nieuws-items, achtergrondreportages en DJ-werk.

BBC

Hij kwam via- via in contact met de BBC in Londen waar hij in 1967 naar toe verhuisde. Daar ging hij werken voor de 'international service' van de BBC, terwijl hij ook nieuwslezer werd en betrokken was bij de samenstelling van speciale 'feature' programma's gericht op Afrika.

In 1971 maakte hij de oversteek naar Nederland en kwam hij bij Radio Nederland Wereld Omroep terecht. Ook daar hield hij zich bezig met Engelstalige programmas voor Afrika, terwijl hij tevens op de zaterdagen een 45 minuten durend interview-programma had. In 1974 gaat hij voor enkele jaren terug naar huis, maar keert weer terug naar Nederland, waar hij gaat werken voor de afdeling voorlichting van de EEG en de Deutsche Welle.

PJD-2

Zijn echtgenote, in Suriname geboren maar opgegroeid op Curacao, wilde op een gegeven moment terug naar de Antillen en vond op St Maarten een baan als onderwijzeres. Eddie moest ook wat te doen hebben. Een baan vinden bleek geen moeilijke opgave en hij kwam terecht bij PJD-2, The Voice of St Maarten, waar hij direct tot 'news and programme director' werd 'gepromoveerd.'

"Ja, niet gemakkelijk, na de luxe in Europa. Je moet alles zelf doen en het (technisch) milieu waarin je moet werken is klein en soms benauwend.Je moet keihard werken. Alles wat je als verslaggever brengt, wordt persoonlijk opgevat. Je staat, als een van de weinige nieuwsmensen op het eiland, constant in de spotlight."

WATHEY

Toch houdt hij het vol. Hij schiet, zegt hij, goed op met politici van zowel de DP als de oppositie en had met de 'grote baas', Claude Wathey, direct al goed contact. "Hij is toegankelijk voor mij. Soms hebben we natuurlijk wel een 'clash' maar de relatie is daardoor niet slechter."

Williams zegt dat hij zich niet laat beïnvloeden door klein-eilanden-paranoïa. "Ik weet dat men me in de gaten houdt en houd daar rekening mee, maar ik laat me niet beïnvloeden en zeg wat ik te zeggen heb."

In 1986 deed zich een naar incident voor, waarbij de toenmalige DP St Maarten vicepremier, minister van communicatie en luchtvaart, Leo Chance, nijdig was omdat Eddie een interview met hem níet had uitgezonden en een met de Arubaanse minister Benny Nisbet wèl. Het betrof de luchtvaart-problematiek die toen gaande was. Williams zegt dat het vraaggesprek met Chance verloren is gegaan omdat de cassette niet deugde. Chance heeft hem dit bijzonder kwalijk genomen en vertelde iedereen dat hij "Williams van het eiland zou gooien" en "dat hij zijn enkele reis in zijn broekzak had." Ook dreigde hij toen als minister het station uit de ether te zullen halen.

Zover kwam het niet. Williams werd Nederlander, Chance vertrok (na ruzie met Wathey) en PJD-2 draait nog steeds. Williams en Chance hebben de ruzie bijgelegd, na toenadering door Chance.

CURACAO

Williams is kenner en liefhebber van Curacao, Hij komt graag en vaak naar Willemstad. Hij is per slot van rekening correspondent van Hoyer en Amigoe. "Curacao is voor mij verfrissend, ik voel me hier thuis, relaxed. Iedere kans die ik krijg naar Curacao te gaan, neem ik. Vooral de wegen, ik hou van auto rijden en dat gaat hier veel beter dan op St Maarten."

Williams zal waarschijnlijk niet naar zijn geboorteland terugkeren. Hij heeft een huis gebouwd in het luxeuze Guana Bay op St Maarten, zijn kinderen zitten er op school. Misschien na zijn pensionering. "Ik zou graag enige boeken willen schrijven. Ik heb zoveel gehoord in mijn leven en dat zou ik graag willen delen. Een autobiografie, waarin de Bovenwinden een belangrijke rol spelen."

We zijn benieuwd.

Daniel de Sola een uitnemend stilist

The Impulse was Curaçao's eerste

= door Wim Rutgers =

IN EEN UITGEBREID artikel in de *Beurs- en Nieuwsberichten* van 9 december 1972 schreef historicus Hartog over 'oude literaire bladen van Curaçao; er zijn er zeker 20 geweest'. Al veel eerder had dezelfde Hartog in zijn *Journalistiek leven in Curaçao* van 1944 een opsomming van alle bladen gegeven, waarbij het weekblad THE IMPULSE van 1871-1872 vermeld werd als het éérste periodiek dat het woord 'letterkunde' in de ondertitel voerde, een aanduiding die direct daarna veel vaker gehanteerd zou worden.

Nu wilde het 'toeval(?)' dat *The Impulse, a journal of news and literature* nagenoeg compleet, gebonden in een stevige band, bewaard wordt in de Haagse Koninklijke Bibliotheek (1160 A 63) en daar normaal voor uitleen beschikbaar is, zodat ik ons eerste 'literaire' blad eens rustig kon bekijken, waarvan hier een verslag.

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

THE IMPULSE.

A JOURNAL OF NEWS AND LITERATURE.

VOL. 1. 24128 CURAÇOA, MONDAY, OCTOBER 2, 1871. No. 1.

Van *The Impulse* verschenen van 2 oktober 1871 tot 12 februari 1872 twintig nummers van elk vier pagina's op iets groter dan A-4-formaat. Deze twintig nummers zijn in de K.B. compleet aanwezig, maar er is enkele keren sprake van een 'supplement' dat niet mee ingebonden werd, en dus 'weg'. Bovendien moet er vóór het eerste nummer nog een prospectus zijn geweest dat ik ook niet meer kon achterhalen.

Het blad werd op papier van matige kwaliteit gedrukt (zoals dat meestal het geval was aan het einde van de 19de eeuw) en met een niet al te beste drukpers, zodat de lettertekens vaak ergonduidelijk doorkwamen. Voor deze druk was het 'Commercial Printing Office', de Handelsdrukkerij, verantwoordelijk, van Isaac Osorio, die zelf *De Onpartijdige* uitgaf.

Aan deze Osorio valt het einde van *The Impulse* te wijten omdat hij wegens ruzie met eigenaar-uitgever-redacteur Daniel de Sola het blad niet langer wilde drukken (zie de illustratie). Dat wij de krant nu nog kunnen raadplegen danken we waarschijnlijk (zie dezelfde illustratie) aan Casten David Meijer die als redacteur van het collega-blad CIVILISADO een van de abonnés was aan wie het bericht van deze opheffing gericht werd.

DE SOLA

Daniel de Sola (8 augustus 1846 - 30 januari 1896) werd door Hartog als een 'uitnemend stilist zowel in het Engels als in het Spaans' beschouwd, 'wiens stukken getuigen van gezond denken en beschaving'. Hij gaf onder meer les aan verschillende scholen en was lange jaren officieel tolk-vertaler.

'the press either leads or misleads...'

Op 1 januari 1866 treedt het nieuwe regeringsreglement in werking, waarin de preventieve censuur die vanaf 1820 van kracht was, werd afgeschaft: niemand heeft voorafgaand verlof nodig om door de drukpers gedachten en gevoelens te openbaren... Het is dan $2\frac{1}{2}$ jaar na de afschaffing van de slavernij en de drang om een eigen nieuwsblad te starten is kennelijk groot.

In 1870 verschijnen NOTOCIOSO en DE ONPARTIJDIGE respectievelijk gewijd aan het bestrijden van de Venezolaanse President Guzman Blanco en de Curaçaose Gouverneur F.G. Wagner, tegen welke laatste ook DE ONAFHANKELIJKE van 1872 gericht zal worden. De strijd tegen de Gouverneur houdt de strijd vóór de Procureur-Generaal W.K.C. Sassen in, die danig met elkaar overhoop lagen zodat de kolonie op haar grondvesten trilde. Het belang van deze hooglopende twist is afdoende aangetoond in de moeite dissertatie van P.V. Sjiem Fat: *Biba Willem Sassen* (1986).

In 1871 verschenen het eerste Papiamentstalige blad CIVILISADO en het eerste Engelstalige literaire blad THE IMPULSE. De *Civilisadó* was ook pro-Sassen, maar het wilde duidelijk meer dan de krant voor een partij zijn — de naam zegt het al dat de algemene beschaving van het jonge volk haar doel was.

CIVILISADO

Vijf jaar na de emancipatie gonst het in de kolonie van het woord 'civilisacion', waaraan uitgebreide artikelen werden gewijd. Zo bevat de civilisadó uitgebreide redactionele commentaren over het onderwerp en van 5 december 1874 tot 8 mei 1875 een serie dialogen over 'Civilisacion di Pueblo', waaraan via een soort catechismusspel van vraag en antwoord zedekundige lessen worden verstrekt. Het eerste nummer van *The Impulse* zelf behandelt ook de 'civilisation' en zal daar steeds op terugkeren in het kleine half jaar van zijn bestaan, via begrippen als 'morality', waartoe 'education' een machtig wapen is. Had de *Civilisadó* niet tegelijkertijd een school opgericht waarin arme kinderen gratis les kregen?!

'the enlightened society...'

The Impulse was in zijn tijd een van de vier verschijnende bladen, naast de grijze, eerbiedwaardige *Curaçaosche Courant* van het establishment, de felle *Onpartijdige*, de beschaver *Civilisadó*, was het de voorzichtig liberale. Het redactionele openingsartikel zegt zo onder meer:

'The principles which we shall ever be ready and willing to uphold are those of liberalism, comformable to our society and compatible with the spirit of the times and the 19th century'.

Met die negentiende eeuw bedoelde de redacteur dan vooral de 'cheering promise which science holds out in the wonderful achievements of steam and magnetism...', een tijd waarin het Engels een grote communicatieve rol vervult... Hij wil het algemene nieuws brengen, en dus niet de spreekbuis worden van persoonlijke ruzies en veten zoals in de andere kranten:

'we would beg of one and all to keep us 'free' of articles which may tell upon particupar individuals, and tend to nothing but disagreeableness so that 'The Impulse' may faithfully answer to her programme and truly be welcome as A JOURNAL OF GENERAL NEWS AND LITERATURE'.

GENERAL NEWS

Dat 'journal of news and literature' bevatte vooral het eerste en daarvan nog weer overwegend het veilige internationale en weinig eilandelijk nieuws, zoveer zelfs dat na het eerste kwartaal de lezers zelf vragen om meer lokaal-politiek commentaar. Dat is ook wel te begrijpen als we bedenken dat op dat moment heel Curaçao op zijn kop staat in verband met de 'affaire-Sassen', het politieoptreden dat daarbij plaatsvond, de massale sympathiebetuigingen van de bevolking, de rechtzaken die zelfs leiden tot de oprichting van kranten, de massale verspreiding van 'pasquins' (spotschriften), 'waarin fatsoenlyke en brave menschen op eene hoogst beleedigende wyze aan de kaak worden gesteld'.

Lees Sjiem Fat er maar op na! In Venesuela gist het op dat moment ook flink, Europa is verwikkeld in de Frans-Duitse oorlog. Daarnaast vragen economische problemen de aandacht, onder meer wapenleveranties die worden stopgezet en het uitbaggeren van de haven.

Aan al dit soort zaken worden artikelen gewijd of korte berichten, zodat de internationale politiek en het leven van de groten der aarde èn economische nieuwtjes een vooraanstaande plaats in het blad innemen. Er worden wekelijks berichten over de 'foreign markets' gegeven, de scheepvaartbewegingen en de geboorte- en sterftecijfers van de kolonie.

Interessant is daarbij te zien dat *The Impuls* zijn berichten verzamelt uit kranten van aller 's heren landen, die via de scheepvaartlijnen worden meegebracht. Zo blijft Curaçao op de hoogte van wat zich in Noord-Amerika, in diverse landen in Europa en in het Caraïbische gebied zelf afspeelt. De contacten met St. Thomas zijn zelfs zo hecht dat er een eigen correspondent is.

De berichten zijn doorgaans kort, want vier kleine pagina's per week is niet erg ruim bemeten, wil je ook nog het tweede deel van je ondertitel waarmaken én enkele advertenties plaatsen. De toon van de krant is die van vooruitgangsgeloof, van optimisme en besef in een verlichte tijd te leven, zowel internationaal als eilandelijk. Leest u maar mee met deze citaten:

'Asia, Europe, and North-America are the three grand stages of humanity in its march through the ages. Asia is the cradle where he passed his infancy, and where he learned obedience to a sovereign master; Europe is the school where his youth was trained and he grew to maturity; America is the theatre of his activity during manhood, where he is to learn that his perfection depends upon his entire obedience to his Maker. From the Orient, civilisation has travelled westward, till the occident illuminated by the glow of intellectual advancement'.

Maar materieel gaat het beter dan moreel:

'Our social condition has had a fair part in the progress of the place this year. (..) Our moral condition, it is to be regretted, has been neglected. (...) We make no exceptions, we loudly call upon our fellow men without distinction of race or color to cultivate more morality, and give it the place which our society demands'.

Belangrijke middelen zijn onderwijs en opvoeding:

'All civilized Governments recognize the imperative necessity of educating the people, in order that they may be able to form opinions for themselves and pave their own ways'.

Een ander middel is de pers:

'It is the great glory of the age in which we live, that learning, once the instrument of oppression, has become the instrument of reform, that instead of an educated class, we look for an educated community. The good citizen, who is not willing to be the slave of a party because he is a member of it, must be able to make up his mind for himself on all public questions, or he cannot excercise his right with intelligence and independence. As the majority of the people are well or ill informed, the public policy of a country will be guided by wisdom and truth, or the reverse. We therefore deem it to the duty of the leaders of our Press to devise schemes of public education and enforce them on the mind of our Government'.

FEUILLETON

Wie met hedendaagse ogen naar 'letterkunde' gaat zoeken in *The Impuls* zal gauw uitgekeken zijn. De eerste afleveringen bevatten wat je een 'feuilleton' zou kunnen noemen, namelijk twee verhalen in respectievelijk twee en drie afleveringen. Verder zijn er zegge en schrijve vier gedichten, waarvan twee eigenlijk advertenties zijn, één overgenomen liefdesgedicht en een gelegenheidsgedichtje bij de eerste kwartaaldag van het blad.

Maakt het blad maar de HELFT van zijn ondertitel waar en is dit eerste blad dat LITERATUUR in zijn titel voert eigenlijk helemaal niet literair geweest? Nummer veertien van 1 januari 1872 meldt dat de lezers vragen 'to give literature a wider sphere.' Wat zegt de redacteur zelf erover?

Hij citeert op 20 november met kennelijke instemming:

'It would be easy to show that writing in a newspaper, according to any fair standard of journalistic merit, requires all the highest faculties and qualities of the literary artist. Much of the literary work of a newspaper is necessarily done on the instant, and in a hurry; but the demand upon the writer's powers and resources is all the greater. Journalism every dat becomes more important as a department of literature...'

In een terugblik op het eerste kwartaal kon hij daarom rustig schrijven: 'We always have had vividly on our mind our programme and we endeavored to follow it to the letter. Local topics have been treated in our columns, and literature had likewise its place', het bewijs dat de redacteur vond dat hij aan de letterkunde echt niet tekortgedaan had.

We moeten daarom bedenken dat een 19de eeuwer kennelijk niet hetzelfde bedoelt met het woord *letterkunde*, als wij in de 20ste eeuw —het begrip heeft sindsdien een aanzienlijke betekenisinkrimping ondergaan. Men onderscheidde bijvoorbeeld 'geleerde letterkunde' en 'fraaije letterkunde' en de tweede verdeelde men in dicht- en redekunst, waarvan de laatste onder andere inhield: elk sierlijk en bevallig schrijven, natuurtooneelen, overdenkingen, lessen, bespiegelingen...

De kolommen van *The Impuls* bevatten heel wat sociale beschouwingen over onderwerpen als vrouw, echtgenote en huwelijk, en filosofische mijmeringen over moraliteit en opvoeding, over de taal van de natuur, instinct en verstand, vooruitgang en geluk, geest en leven en dergelijke, waarin auteurs zich de moeite gaven een verzorgde stijl te hanteren. Volgens de 19de eeuwse opvatting vallen de hiergenoemde artikelen dan alle wel degelijk onder de noemer letterkunde. Wij zouden ze nu waarschijnlijk met essay aanduiden en is dat niet een randverschijnsel van de hedendaagse letteren?

We moeten daarom onderscheid maken tussen het algemene begrip *letterkunde* en het specifieke begrip *poëzie*, dat een veel beperkter betekenis had. 'Dit is geen poëzie, maar waarheid', schreven 'eenige ooggetuigen' op 15 januari 1872, daarmee dus de poëzie de kwalificatie 'fictie' verschaffend, wat meer met onze ideeën overeenkomt.

Hoe men een dichter zag, vertelt ons nummer vijftien van 8 januari in het artikel 'The pure of heart':

'The poet, if he be truly gifted with 'the vision and the faculty divine,' should, above all men, belong to that privileged order of beings, who, in their exalted moments, stand face to face with Divinity itself. His studies, his solitary musings, his close observations of the changing aspects of earth and sky, all tend to elevate his thoughts and purify his heart. When, after long and intimate communion with the spirit of nature, he enters her solemn temples, the vail that hid the mysteries of the universe is drawn aside, and he feels himself in the presence of the Infinity.'

Goddelijkheid, verhevenheid, het oneindige, tempels.. de beeldspraak is ontleend aan het sacrale zèlf, een uitgesproken romantische literatuuropvatting, die *The Impuls* nergens in poëtische praktijk bracht door middel van lokale bijdragen. Het blad beleed een theorie die geen dichter in de kolommen waarmaakte, al was men vast overtuigd van de waarde van poëzie en redekunst voor lezer en toehoorder. Nog een citaat ter staving:

'Great minds have written their thoughts in poetry, on which it exerts a most powerful influence. It leads our thoughts to all that is beautiful and sublime. The power of eloquence is understood by orators and they employ it to impress their hearers. It pleases, and orators know how to speak in a pleasing and convincing manner'.

In het algemeen kunnen we wel zien dat het blad een ruime culturele belangstelling toonde, ook voor de cultuur in engere zin. Het besteedde enkele keren aandacht aan het onderwijs in de vorm van algemene beschouwingen of een beschrijvend verslag van de opening en sluiting van het schooljaar van Colegio Vargas.

Curaçao kende de laatste decennia van de 19de eeuw een veelheid van internationaal vermaarde, particuliere onderwijsinstituten, die aan het einde van het schooljaar openbare examens afnamen, veel werk maakten van de jaarlijkse prijsuitreiking in de vorm van een culturele avond met zang, voordracht en toneel, en de plechtige met 'elocuencia' opgeluisterde openingszittingen. In ons geval hield G.J. Simons een rede over 'de natuur als leermeesteres' en leraar Frans De Beauvois een lange toespraak over het nut van talen. De openingsrede van dezelfde leraar wordt in het Frans in extenso afgedrukt op 15 januari.

The Impuls beschrijft de opening van de Societeit La Union op 23 januari, terwijl het al eerder heel uitvoerig ingegaan was op de oprichting van Societeit De Harmonie, met $2\frac{1}{2}$ pagina nota bene van de vier voor die week beschikbare! Rond die jaren bloeide het Societeitsleven; De Gezelligheid, La Precaucion, Concordia, El Progreso, verenigingen die een algemeen gezelligheidskarakter vooropstelden, maar daarnaast ook activiteiten ontplooiden op letterkundig gebied in de vorm van leestafels met tijdschriften en boeken, leesgezelschappen als onderafdeling, of zelfs een volledige literaire sociëteit. De Spaanstalige medewerker 'Vortex' hield anno 1871 al een krachtig pleidooi voor een Openbare Leeszaal en Bibliotheek, waarvoor het Curaçaose Gouvernement pas in 1922 uiteindelijk zou zorgen!

'En het doel van de Harmonie is edel en schoon, gelyk elke vereeniging om door onderlinge oefening een stap nader tot volmaking te komen, edel en schoon moet genoemd worden'.

TONEEL

Door de kunst wordt het hart gelouterd...

Enkele keren kan *The Impuls* in de korte tijd van zijn bestaan melding maken van buitenlands en eigen toneel. Vooral over het optreden van het 'toneelgezelschap van Liefhebbers, Thalia' in het pas geopende Teatro Naar is de krant uitvoerig (evenals de andere bladen in die tijd). Ik geef enkele korte citaten om een indruk te verschaffen over hoe men die tijd recenseerde. Recensent 'H' wijdde op 6 november meer dan een hele pagina aan de groep van 'young and native talents acting for the relief of the poor', en 'ik' ook nog eens een halve kolom in hetzelfde nummer:

'Wij zullen in u geen Talma of Snoek, geen Rachel of Ristori begroeten, maar hoe zulks ook van Amateurs te beiden? Boven verwachting was de voldoening'.

Het stuk 'Loque siembres cojerás' dat opgevoerd werd, was

'...an admirable production of modern school, with a highly moral lesson, showing the corroding influence of the love of gold, and the unrestrained applause with which every characteristic passage was received, proved the growing refinement of the taste of our public'.

Boekhandel A. Bethencourt denkt van de belangstelling voor het jonge gezelschap een financieel graantje mee te pikken door de weken daarop heel ideëel het voor het onderwijs goedgekeurde boek *El curso de declamacion, ó arte Dramático* aan te bieden 'a los aficionados que quieren representar bien'. Een poosje later biedt hij de modernste toneelstukken van het Madrileense toneelseizoen 1870-1871 te koop, met nog ander literair werk.

TALEN

The Impuls was een Engelstalig blad met nu een dan een stukje in het Nederlands, Spaans of Frans, er kwam geen Papiamento in voor. In de laatste afleveringen verzorgde De Beauvois een rubriek 'Revue Politique' in het Frans. Alles wat van de redacteur kwam was in het Engels. Via de advertentierubriek en de ingezonden stukken geeft het blad toch nog wel iets weer van de taalsituatie in die tijd. Ervan uitgaande dat handelaren hun klanten willen bereiken, moet de taalkeuze van de advertenties toch wel gegevens verschaffen over het taalgebruik van de lezers. We zien dan naar de decembermaand toe een steeds groter wordend aantal advertenties en een scherpe daling in januari.

Deze advertenties werden in drie talen aangeboden: Engels (40%), Spaans (45%) en Nederlands (15%). Wonderlijk genoeg waren de familieberichten die opgenomen werden alle in het Nederlands.

Het aantal ingezonden stukken, aangeduid als 'communications' is als gevolg van het restrictieve redactiebeleid in deze gering: in twintig nummers verschijnen achttien ingezonden bijdragen, heel wat minder dan bij de tijdgenoten, collega-bladen. Deze 'communications' zijn opnieuw in meer talen gesteld: 5 in het Engels, 6 in het Nederlands, 5 in het Frans en 2 in het Spaans, alle uiteraard zonder vertalingen.

Only good feelings reign in our hearts...'

The Impuls was een klein blad met in het begin kennelijk niet meer dan 50 abonnés. Het was ook een bescheiden blad, terughoudend tussen alle felle partijdigheid van tijdgenoten. Maar door zijn liberale aandacht voor civilisatie, opvoeding, moraal en verlichtingsidealen heeft het, ondanks zijn wat elitaire taal en stijl, het besef uitgedragen dat Curaçao na de emancipatie een nieuwe tijd tegemoet was gegaan waarin het héle volk moest delen in de vooruitgang op materieel en cultureel gebied. Daartoe heeft het een impuls gegeven.

TEATRO NAAR.

LA COMPAÑIA DRAMATICA DEL SEÑOR ZAFRANE

pondrá en escena, el Jueves 5 del corriente el magnífico drama en 3 actos, titulado:

La maldicion de un padre.

Printed for the Proprietor at the Comercial Printing-office.

Waar is Pinkie ?

= door Nel Basilio =

'BAH, IK VERVEEL me', mopperde Pinkie. Hij zat samen met een paar muisjes en konijntjes voor het kabouterhuisje. 'Laten we maiskolven gaan zoeken om af te knagen', stelde een muisje voor. 'Ai nee', zei Pinkie, 'Ik lust geen maiskolven'. 'Tikkertje is ook leuk', vond een

ander muisje. Maar de konijntjes vonden het veel te warm. 'Zullen we dan gaan zwemmen?' vroeg Pinkie. 'Brr, nee hoor', rilden zijn vriendjes, 'We houden er helemaal niet van om nat te worden'. 'En je wordt er nog verkouden van ook', zei een konijntje. 'Maar wat dan?' zuchtte Pinkie. Niemand wist het.

'Waarom gaan jullie geen verstoppertje spelen?' zei kabouter Brr, die op het bankje voor het huis zat. En dat vonden ze allemaal leuk. Bollie Konijn ging met zijn pootjes voor zijn ogen tegen een boom staan en de anderen renden weg om zich te verstoppen.

Na tien tellen keek Bollie Konijn om zich heen. Waar zouden zijn vriendjes zijn? Hij keek links en rechts, achter bomen en onder struiken. En het duurde niet lang, of hij zag twee muizenstaartjes van achter een grote steen uit komen. De muisjes hadden zichzelf wel verstopt, maar waren hun lange staartjes vergeten. 'Gezien', lachte Bollie, 'Kom maar uit'.

Twee konijntjes waren er ook vlug bij. Ze knabbelden zo hard van het warmoesblad, waaronder ze zich verstopt hadden, dat Bollie het in de verte al hoorde. Een muisje zat tussen de rooibietjes, een konijntje achter een cactus en een ander achter een papajaboom. Bollie vond ze een voor een, behalve.....Pinkie.

Pinkie had zich zo goed

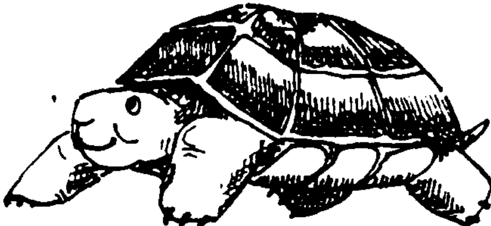

verstopt, dat Bollie hem nergens kon vinden. Zelfs niet, toen de muisjes en konijntjes mee hielpen zoeken. 'Kom maar uit. Je hebt gewonnen, Pinkie', schreeuwde Bollie op het laatst. 'Joehoe, waar zit je?' Maar Pinkie gaf geen antwoord en kwam ook niet te voorschijn. 'Waar zou hij toch zitten?' zuchtten zijn vriendjes.

Ja, waar was Pinkie gebleven? Toen Bolle begon te tellen, was hij heel hard weg gerend. Daar was een steen. Nee, onder dat blad daar was beter. Of in het schuurtje. Hé, daar in die struik zag hij een verlaten vogelnestje. Dát was nog eens een mooie schuilplaats. Pinkie klom de struik in, liet zich in het nestje rollen en bleef muisstil liggen. He, wat lag hij lekker. Door de veertjes en pluisjes, die erin lagen, leek het nestje wel een lekker zacht bedje. Langzaam vielen Pinkies oogjes dicht. En toen Bolle Konijn riep, dat hij maar uit moest komen, sliep hij als een roosje en hoorde niets meer.

De muisjes en konijntjes keken elkaar intussen angstig aan. Overal hadden ze gezocht, Maar Pinkie was weg en bleef weg. Kabouter Brr keek ook al bezorgd om zich heen. 'We moeten alle dieren vragen, of ze ons helpen zoeken', zei hij. 'Misschien is Pinkie wel te ver gelopen en verdwaald'.

En zo gebeurde het, dat alle dieren, zelfs de langzame familie schildpad, door de mondi liepen, op zoek naar Pinkie. De vogels bleven ook niet achter. Parkietjes, troepialen en suikerdiefjes vlogen links en rechts kijkend over bomen en struiken. Fregatvogels en pelikanen zweefden zoekend over zee, want je wist maar nooit. Zelfs de kleine kolibrietjes fladderden van de ene struik naar de andere.

Ook Koba deed mee. Koba was een klein slim kolibrietje. Terwijl iedereen steeds verder weg in de mondi zocht, bleef zij vlak bij het kabouterhuisje. 'Pinkie heeft zulke kleine kabouterbeentjes', dacht ze bij zichzelf, 'Die is vast niet ver weggelopen'. Ze zocht in het kabouterhuisje, onder blaadjes en in bloemen. En ook.... in het verlaten vogelnestje, waar Pinkie nog steeds heerlijk lag te slagen. Met haar scherpe snaveltje pikte ze hem wakker. En daarna vlogen ze de mondi in om alle dieren te vertellen, dat Pinkie terecht was.

Even later zaten de dieren lachend om de slaperige Pinkie en zongen zo hard ze konden: 'Lang zal Pinkie leven en lang zal Koba leven. En dat Pinkie die dag flink geplaagd is, dat hoef ik jullie niet te vertellen, he!

Tante Nel en haar Kabouter Brrr-fans

NEL BASILIO

EENS IN de 14 dagen verschijnt in de weekenbijlage een kinderpagina met als wekelijkse topper de avonturen van Kabouter Brrr. Een verhaal dat gretig door de Curacaose kindertjes (en ouderen, de Napa-eindredacteur leest ze steevast) wordt gespeld.

Schrijfster van Kabouter Brrr en samenstelster van de kinderpagina is NEL DE JONG (51). Ze begon al in 1967 met het schrijven van kinderverhalen voor de Amigoe en op verzoek van toenmalige hoofdredacteur Joop Maas verplaatste ze de avonturen van Kabouter Brr van het koude Europa naar het zonnige Curacao.

Nel is verbaasd als wij constateren dat haar verhaaltjes een opvoedkundig element bevatten. 'Dat zeggen mensen uit het onderwijs ook en ik heb zelfs een reactie gehad van iemand die vertelde dat ze de stukjes gebruikt voor de godsdienstles! Hoe dat komt weet ik niet, ik vind mezelf helemaal niet moraliserend'.

Waar zij de ideetjes vandaan haalt? 'Uit het dagelijks leven, uit dromen en gewoon uit pure fantasie. Ik ben een typische sprookjesschrijfster en zou ook geen verhalen voor grotere kinderen kunnen produceren'.

Komen er ook reacties van de kindertjes zelf? 'Nauwelijks. Ze tekenen en puzzelen wel, maar schrijven doen ze niet, al probeer ik dat zoveel mogelijk te stimuleren'.

Nel geeft het niet op en voorlopig is ze niet uitgefantaseerd. Gelukkig maar voor de vaste fans van Kabouter Brrr....

De vast geplakte munt

WIL JE je vrienden eens even laten lachen? Dan volgt hier een leuk trucje. Laat een geldstuk zien, maak die nat en plak hem op je voorhoofd. Pas als je je voorhoofd fronst, valt het geldstuk naar beneden. Een kwartje is hier bij natuurlijk wel beter dan een zware gulden, maar dat heb je al begrepen, he?

Nu plak je de munt op het voorhoofd van een van je vrienden. Maar zorg er voor, dat bij het drukken je de nagel van je duim onder het geldstuk steekt, zodat je, zonder dat je vriend het merkt, het geldstuk eraf kunt wippen. Omdat je het geldstuk stevig tegen het voorhoofd gedrukt hebt, denkt je vriend nu, dat het er nog op zit. Zorg er intussen wel voor, dat je je hand met het geldstuk naar boven toe beweegt, zodat je vriend niet ziet, dat je het geldstuk weggenomen hebt.

Laat je vriend nu proberen met fronsen het geldstuk van zijn voorhoofd te laten vallen. Dat wordt lachen, gieren brullen voor jou en de andere vrienden!

Oplossing Letterraadsel: 1. Lichaam; 2. Olifant; 3. Uniform; 4. Inhalig; 5. Stamper; 6. Parkiet; 7. Aalmoes; 8. Servies; 9. Tribune; 10. Eenzaam; 11. Uitgang; 12. Raadsel.

Spreekwoorden raden

NEE, dat klopt niet erg, he! Wie maakt er goede spreekwoorden van?

1. Uit het oog komt zonneschijn.
2. Oog om oog zoals het gebekt is.
3. Wie zijn neus schendt, moet ook b zeggen.
4. De appel valt na de zonde.
5. Wie a zegt, zal storm oogsten.
6. Berouw komt uit het hart.
7. Wie met pek omgaat, schendt zijn aangezicht.
8. Na regen tand om tand.
9. Wie wind zaait, wordt ermee besmet.
10. Elk vogeltje zingt niet ver van de boom.

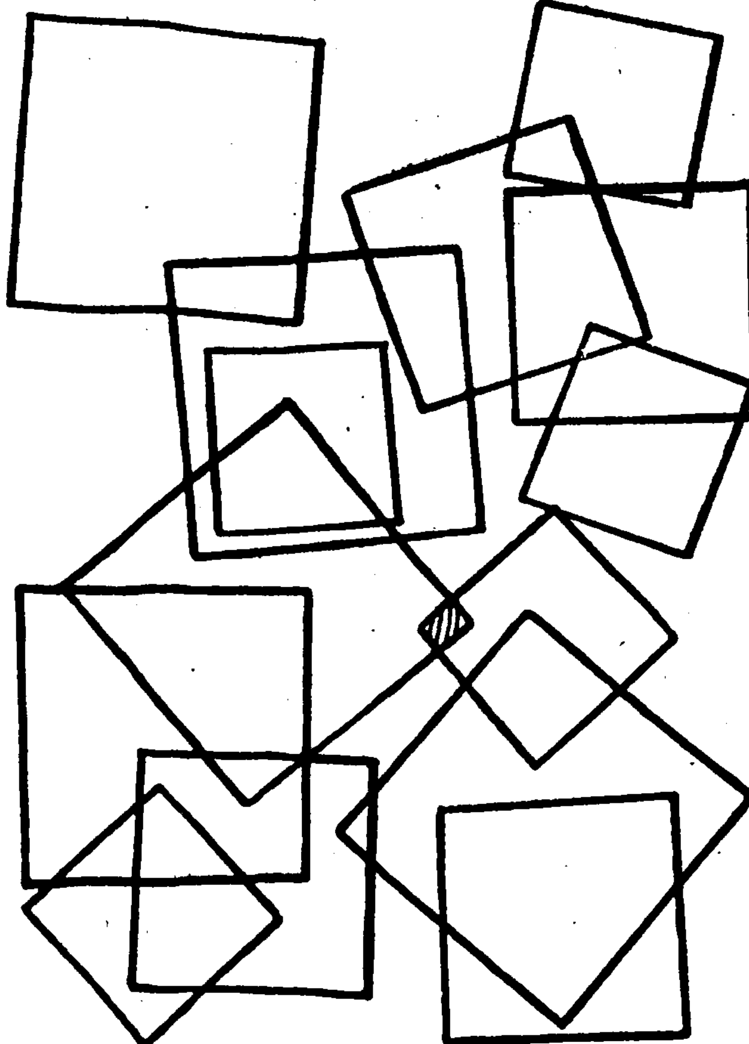
Zoontje: Pa, kun je goed gezichten onthouden?
Pa: Dat gaat wel, ja. Waarom vraag je dat?
Zoontje: Ik heb daarnet je scheerspiegel laten vallen.

Er komt een man bij de dokter binnenrennen: Dokter, er groeit een komkommer uit mijn oor!

Dokter: Dat zie ik. Hoe kan dat nu?

Man: Ik begrijp er ook niets van. Ik heb toch tomaten geplant!

KUN JE TELLEN?

Hoeveel vierkanten tel je op deze bladzijde?

OPLOSSING VIERKANTEN: 14

Wel eens geprobeerd?

ZO MAAR een aardigheidje om eens te proberen: Neem twee glazen en adem daar zo hard in, dat het glas flink aangeslagen is. Vraag iemand die rookt, of hij de rook van zijn sigaret heel voorzichtig in het glas wil blazen. Het blijft er nog in zitten ook. Wonderlijk, he? Maar het wordt nog wonderlijker, als je de rook van het ene glas in het andere kan gieten. Het enige, waar je voor moet zorgen is, dat je niet op een plaats gaat staan, waar het waait.

Letterraadsel

1	C	H	M	A	L	A	I
2	F	A	N	L	I	T	O
3	I	U	N	F	R	O	M
4	H	A	L	G	I	I	N
5	S	M	E	R	T	P	A
6	T	R	K	E	I	P	A
7	L	O	E	M	A	A	S
8	V	I	E	S	R	S	E
9	B	R	U	I	N	T	E
10	E	M	A	Z	E	N	A
11	N	A	G	G	U	I	T
12	D	R	A	S	L	E	A

ZET OP elke regel in het vierkantje de letters op de juiste plaats. Ik zal je een beetje helpen, door je de betekenis van de woorden te geven. Als je alle woorden goed hebt ingevuld, dan kun je op de eerste rij van boven naar beneden de naam lezen van een beroemde Franse dokter, die een middel tegen hondsdolheid heeft gevonden.

1. Het menselijk lijf.
2. Groot dier.
3. De soldaten dragen een...
4. Vrekkig, gierig
5. Een bloem bestaat uit kelk en kroon, meeldraden en...
6. Vogeltje, dat je ook op onze eilanden ziet.
7. De bedelaar vroeg de reiziger om een...
8. Alle borden en schalen tesamen.
9. Zitplaatsen voor het publiek in een stadion.
10. Helemaal alleen.
11. Tegenovergestelde van ingang.
12. Puzzel

IN GALOP

Verbind de punten van 1 tot 60 en je ziet een dier.

***

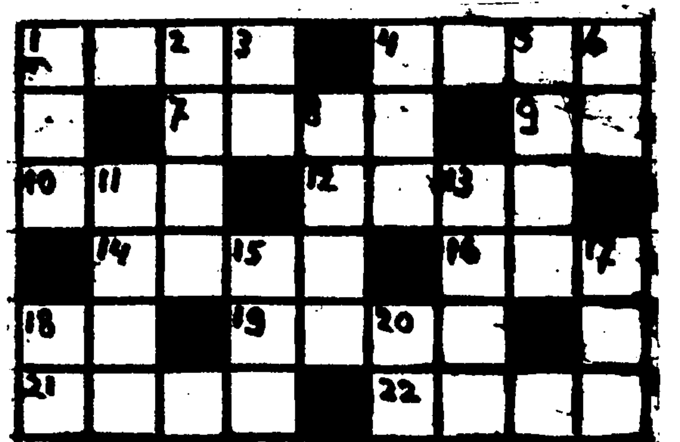
Versjes van vroeger

Kom, laten we nog eens zingen
Van Lorretje de hond;
die liep er met mijn kousjes
de kamer in het rond.

En hadden we niet geroepen:
Och Lorretje, laat toch staan,
dan was-ie met de kousjes
de kamer uit gegaan.

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 1. Schrijfgerei; 4. Voorbij; 7. Melkprodukt; 9. Vader; 10. Soort pudding; 12. Vruchtbaar stukje grond in de woestijn; 14. Kelner; 16. Ten name van, (afkorting); 18. Eerstvolgende (afkorting); 19. Plan; 21. Deel van het gezicht; 22. Einde van een gebed.

VERTIKAAL: 1. In plaats van (afkorting); 2. Zeedier; 3. Tegenover (afkorting); 5. Een ogenblik; 6. Deel van een mast; 8. Plaats; 11. Liefde (Engels); 13. Heb je nodig om te praten; 15. Een verlangen; 17. Heeft alleen ee vis; 18. Voegwoord; 20. En anderen (afkorting).

OPLOSSING VORIGE KEER

HORIZONTAAL: 1. Toerist; 6. Non; 7. Ik; 9. Je; 10. Nat; 11. Dag; 12. Mr.; 14. Na; 15. Oor; 17. Nijptang.

VERTIKAAL: 1. Tuinman; 2. En; 3. Rok; 4. In; 5. Toegang; 8. Kar; 9. Jan; 13. Bot; 15. Op; 16. Ra.

***

Gerda bidt: Lieve Heer, maak alstublieft Parijs de hoofdstad van Italië.
Moeder: Kind, bid toch niet zulke rare dingen!
Gerda: Het is niet raar. We hebben vandaag een proefwerk aardrijkskunde gehad en ik wil graag een goed punt hebben.

OPLOSSING SPREEKWOORDEN

1. Uit het oog, uit het hart.
2. Wie zijn neus schendt, schendt zijn aangezicht.
3. Oog om oog, tand om tand.
4. De appel valt niet ver van de boom.
5. Wie a zegt, moet ook b zeggen.
6. Wie wind zaait zal storm oogsten.
7. Wie met pek omgaat, wordt ermee besmet.
8. Na regen komt zonneschijn.
9. Elk vogeltje zingt zoals het gebekt is.
10. Berouw komt na de zonde.